

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celotno podobo Troble.

Letnik 31, številka 2, 26. marec 2025.

Izhaja sedemkrat letno; gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.615 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorni urednik: Luka Jakše.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Nika Možek in Miha Andolšek.

Lektoriranje: Jezični dohtarček, s. p. (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Foto na naslovnici: Saša Škulj

Tisk: Luart, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70

E-pošta: trobla@velike-lasce.si.

Prispevke za Trobla lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 21. maja 2025; prispevke je treba oddati do 7. maja 2025.

KAZALO

Uvodnik	3
Občinske strani	4
Pregled stanja v prvi polovici mandata	4
Objava naročila za prenovo kuhinje in širitev OŠ Primoža Trubarja	6
Razpis za podelitev priznanj Občine Velike Lašče v letu 2025	7
Dolgotrajna oskrba	8
Mreža AED naprav v občini	8
Poročilo o kakovosti pitne vodena območju občine Velike Lašče	10
Kolumna: Na zahodu nič nekaj novega	11
Intervju: Primož Petrič	12
Pizzjada Lasis narezala 500 pizz	16
Kultura	18
V začetku je bila beseda	18
Odprtje razstave Branka Mejača z naslovom Umetnost trpljenja: Notranja resnica križevega pota	21
V teku je obnova gradu Turjak	23
Grad Turjak: predzgodba	24
"Meni ni in nibilo nikoli za slavo, še manj pa za lastni prid in dobiček"	27
Berem, bereš, beremo	28
Vrtec in šola	30
V februarju smo bili četrtošolci v šoli v naravi v domu Jurček v Kočevju	30
Pestro dogajanje na PŠ Turjak v mesecu februarju in marcu	31
Najini recepti	34
Iz velikolaškega okraja:	36
Vila Vilevita in podobar Bavdek	36
Društva	38
Neustavljivi v Planici: izgubil je nogo, a ne volje do življenja in pomoči drugim	38
Občni zbor Društva podeželskih žena Velike Lašče	39
Srečanje kmetič in podeželskih žena ljubljanske regije v Dobropolju	40
Občni zbor Zveze rejcev govedi rjave pasme Slovenije v Velikih Laščah	41
Nasveti za stare mačke	44
Upokojenski kotiček	46
Razstava nič drugačno življenje	48
Adl o tem in onem	49
Šah: Bor Žužek prepričljivo do naslova državnega šahovskega prvaka	50

FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

Skupaj naprej

Pomlad je čas, ko vse okoli nas ponovno oživi, ko se nara-va prebuja iz zimskega spanja, dnevi postajajo daljši in je zrak poln svežih priložnosti. Prav ta čas, ko se vse prebuja, je dobro izhodišče za pregled tega, kaj vse smo že dosegli – in hkrati tudi priložnost za razmislek o tem, kaj še lahko storimo.

V zadnjem času se mi mnogokrat vzbudi občutek, da smo kot občani včasih postali nekoliko razvajeni. Zdi se, da smo se preveč navadili, da nam vse pripada, da so naše pravice jasno definirane, a hkrati pogosto pozabljamo na svoje dolžnosti. To je nekaj, kar bi po mojem mnenju morali spremeniti. Občina ni samo uprava, ki zagotavlja storitve in infrastrukturo, ampak tudi skupnost, kjer ima vsak posameznik ne le svoje potrebe, temveč tudi določeno mero odgovornosti in možnost doprinos-a. Da bi lahko živeli bolje, moramo stopiti skupaj – okrepiti medsebojno sodelovanje, izkazovati več spoštovanja in razumevanja, tako v vsakdanjih stikih kot pri odločanju o skupnih interesih. Želimo si občine, kjer bomo vsi odgovorni in zavezani k skupnemu dobremu, saj bomo le tako ustvarili okolje, v katerem bo lepše in lažje živeti. In v ta namen je včasih potrebno postaviti lastne interese, in tudi prepričanja, malo na stran.

Za mano je že dobra polovica županskega mandata, obdobje, v katerem smo skupaj z občinsko upravo izpeljali številne projekte, ki bodo dolgoročno koristili naši skupnosti. O nekaterih od teh projektov boste lahko prebrali tudi na naslednjih straneh Troble, a to je le delček vsega, kar smo že dosegli. Hkrati pa se zavedam, da nas čaka še veliko dela in da je še veliko priložnosti za nadaljnji napredek.

Občinska uprava je v prvi polovici mandata doživela kar nekaj kadrovskih sprememb in manjšo reorganizacijo. Aktivno pripravljamo projekte, ki jih bo mogoče prijaviti na napovedane ali že objavljene aktualne razpise za sofinanciranje. Pri tem je pomembno, da za izvedbo projekta vnaprej zagotovi-

mo lastna sredstva, saj je potreben predhodni izdatek, ki ga šele po zaključku projekta prejmemo nazaj v obliki nakazanih sredstev na naš račun. Ena izmed težav, s katerimi se srečujemo, je tudi preobremenjenost Upravne enote Ljubljana. Zavedamo se tega izziva in se aktivno trudimo, da bi prešli pod teritorialni obseg Upravne enote Ribnica, kar bi pripomoglo k večji učinkovitosti pri obravnavi postopkov.

Aktivno sodelujemo tudi z Direkcijo za ceste, s katero skupaj pripravljamo kar nekaj manjših projektov za vzdrževanje državnih cest, ki potekajo po naši občini. Če bo vse po sreči, se bo še letos pričela prva faza prenove križišča na Rašici, ki bo vključevala zamenjavo obeh mostov, novih avtobusnih postajališč in prehodov za pešce. Veseli me, da tvorno sodelujemo tudi z Ministrstvom za kulturo pri celoviti prenovi gradu Turjak, ki je eden od naših največjih kulturnih biserov. Prenovljeni grad ne bo le prispeval k ohranjanju naše zgodovine in kulturne dediščine, ampak bo hkrati postal pomembna točka na turističnem zemljevidu naše občine, kar bo pozitivno vplivalo na razvoj turizma in lokalne skupnosti.

Upam si trditi, da smo uspešno izpeljali precej projektov in da dobro delamo. Obljubim, da bomo v tem duhu nadaljevali.

Za zaključek vas vabim, da se nam pridružite na čistilni akciji, ki bo potekala v soboto, 12. aprila. S svojim prispevkom lahko pomembno pripomorete k čistejši naravi in hkrati poskrbite tudi za svoje zdravje. Svež zrak in preživljanje časa v naravi pozitivno vplivata na naše počutje, zmanjšujeta stres in izboljšujeta splošno fizično ter psihično zdravje.

Čeprav se mesec april šele približuje, pa dovolite, da izkoristim priložnost in vam zaželim lepe prihajajoče velikonočne praznike, preživete v krogu najdražjih.

Župan Matjaž Hočevar

Pregled stanja v prvi polovici mandata

V prvi polovici mandata smo v občini Velike Lašče dosegli pomembne premike na številnih področjih. Kljub različnim izzivom smo z vztrajnim delom in premišljenimi investicijami poskrbeli za boljšo infrastrukturo, izboljšali kakovost življenja občanov in uspešno pridobili dodatna finančna sredstva za nadaljnji razvoj. V nadaljevanju predstavljamo pregled ključnih dosežkov po posameznih področjih.

OBČINSKA UPRAVA FOTO: ARHIV OBČINE VELIKE LAŠČE

- organizacija počitniškega varstva otrok, otroškega pustovanja in pogovornih večerov na Trubarjevi domačiji v sodelovanju z JZTK,
- namestitev dodatnih štirih avtomatskih elektronskih defibrilatorjev (AED) na ključnih lokacijah,
- podelitev 12 štipendij za deficitarne poklice ter nadarjene dijake in študente,
- povečanje sredstev za sofinanciranje nakupa šolskih potrebščin za šoloobvezne otroke,
- zagotovitev brezplačnih plenjc za vrtčevske otroke,
- nakup novega kombija za prevoz šoloobveznih otrok in nove gasilske cisterne GVC 2,
- sofinanciranje nakupa novega reševalnega vozila za ZD Ribnica,
- prenova kuhinje, ureditev električne napeljave in uspešna oddaja gostinskega obrata na Turjaku.

1. Družbene dejavnosti

V prvi polovici mandata smo veliko pozornosti namenili izboljšanju pogojev za kakovostno življenje občanov ter ustvarjanju novih priložnosti za razvoj družbenih dejavnosti. Med najpomembnejšimi dosežki so:

- ureditev parka v spomin Jožetu Centi v centru Dvorske vasi,

- izgradnja nove kotlovnice na lesno biomaso, ki ogreva vrtec, telovadnico, osnovno šolo in glasbeno šolo v Velikih Laščah,
- celovita prenova športnih igrišč v Velikih Laščah in Dvorski vasi,
- izgradnja novega lesenega prizidka k sušilnici sadja na Gradežu,
- obnova lesenega opaža na objektu žage na Trubarjevi domačiji,

2. Vodooskrba – pitna voda

Zavedamo se, da je kakovostna oskrba s pitno vodo temeljna potreba vsakega gospodinjstva. V zadnjih dveh letih smo izvedli več ključnih projektov za izboljšanje vodovodnega omrežja:

- popolna obnova vodovodnih odsekov in hišnih priključkov v vaseh Mali Ločnik, Gradišče, Bane in Škrlovisa ter postavitve novega hidrantnega omrežja,
- izgradnja novega vodovodnega odseka Knej – Rob,
- pridobitev novega vodnega vira (vrtina) za Rutarsko planoto,
- obnova približno 8 km vodovoda ter posodobitev približno 150 hišnih priključkov (v GJL je bilo na novo vrisanih 13 km vodovoda),
- gradnja novega vodovodnega odseka Mala Slevica – Dvorska vas – Podkraj – Prilesje, ki je v teku.

3. Komunalno gospodarstvo

Na področju komunalne infrastrukture smo se osredotočili na izboljšanje prometne varnosti, obnovo cest in modernizacijo infrastrukture:

- zamenjava ali obnova več kot 30 cestnih svetilk,
- izgradnja novega mostu v Malih Laščah s poglobitvijo struge,
- izgradnja novega mostu na Cereji,
- celovita prenova parkirišč na Turjaku (za domom Krajanov) in pri zdravstveni postaji v Velikih Laščah,
- nakup dodatnega zemljišča za umestitve čistilne naprave na Rašici,
- sprejeta tehnična posodobitev OPN in pričetek postopka za spremembe in dopolnitve OPN,
- zaključna faza izdelave občinske celostne prometne strategije (OCPS),
- izvedba projekta umirjanja prometa za večjo varnost pešcev v Velikih

- Laščah, Turjaku in Gradežu,
- celovita rekonstrukcija vozišč na Turjaku in Podturjaku (odkup zemljišč, prestavitev osi cest, gradnja opornih zidov),
- rekonstrukcija naselja Dolščaki za zaščito pred poplavami,
- dokončanje manjkajočega pločnika med Turjakom in Gradežem ter postavitve novega postajališča z nadstrešnico za solarje na Gradežu.

Izvedeni odseki asfaltiranja:

- Škrlovisa: 650 m,
- Rašica – Rob: 600 m,
- Vrh: 400 m,
- Mali Ločnik: 350 m,
- Podkraj: 200 m,
- Veliki Osolnik: 250 m,
- Dolščaki: 100 m,
- IC Ločica: 500 m.

Kljub občutnemu povečanju sredstev za asfaltiranje in vzdrževanje občinskih cest se zavedamo, da so ponekod ceste še vedno v slabem stanju. Storili smo največ, kar smo glede na razpoložljiva sredstva lahko.

4. Finančna sredstva

Na področju pridobivanja finančnih sredstev smo bili izjemno uspešni. Skupno smo pridobili 1.063.000 evrov nepovratnih sredstev, ki bodo omogočila nadaljnji razvoj in izvedbo novih projektov.

Zaključek

V prvih dveh letih mandata smo pokazali zavezanost k trajnostnemu razvoju občine ter izboljšanju pogojev za življenje občanov. Pred nami so še številni izzivi, vendar smo s pridobljenimi izkušnjami in trdno vizijo razvoja prepričani, da bomo tudi v prihodnje uspešno nadaljevali zastavljeno pot.

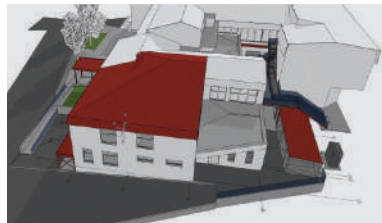
Objava naročila za prenovu kuhinje in širitev OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

NIKA PEROVŠEK, OBČINSKA UPRAVA

FOTO: PROSTORSKI PRIKAZI: VODJA PROJEKTA MIHA NOVINA, UNIV. DIPL. INŽ. ARH., ZASNOVA – GRADBENI BIRO, LOVŠIN TONE S. P.

Občina Velike Lašče je objavila javno naročilo za prenovu kuhinje in širitev OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče.

Naročilo obsega različna dela: odstranitev obstoječe kuhinje s pomožnimi prostori in kabinetom, rekonstrukcijo in prizidavo nove kuhinje s pomožnimi prostori in jedilnico, novo učilnico s kabinetom in pisarnami strokovnih uslužbencev v nadstropju ter ureditev zunanjih funkcionalnih površin z novim vhodom, zunanjim prostorom za igro, novo prometno ureditev za dostavo in in-

terventnimi površinami na severnem delu šolskega kompleksa. Vključuje tudi prenovu svetil v športni dvorani ter izvedbo nezahtevnega objekta za skladiščenje komunalnih odpadkov s prostorom za agregat na SZ strani prizidave.

Naročilo je objavljeno na Portalu javnih naročil z rokom za oddajo ponudb do 26. 3. 2025. Pričakujemo, da bo v okviru javnega naročila izbran izvajalec, ki bo z deli pričel predvidoma na začetku šolskih počitnic. Gradnja bo trajala nekaj več kot eno leto. Več informacij o projektu je dostopnih na spletni strani Občine.

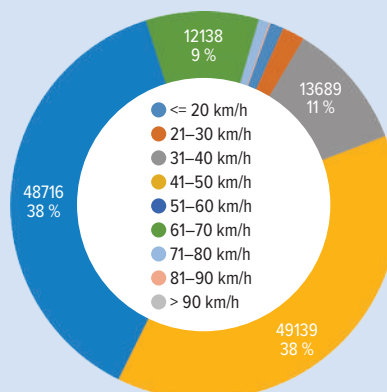
Analiza podatkov s preventivne radarske table ob lokalni cesti Rašica – Rob

OBČINSKA UPRAVA

FOTO: OBČINSKA UPRAVA

Na pobudo krajana Rašice smo v obdobju od 5. 11. 2024 do 3. 3. 2025 preventivni merilec hitrosti postavili ob lokalno cesto Rašica – Rob v naselju Rašica pri trgovini diskont Zalar, kjer je omejitev hitrosti 50 km/h.

Analiza podatkov je pokazala, da je bila **povprečna izmerjena hitrost 50 km/h**. Realna vozna hitrost V85 (hitrost, ki je ne preseže 85 % vseh vozil) je znašala 59 km/h. Omejitev hitrosti je na tem delu kršila skoraj polovica vseh vozil (48 %).

Seje Občinskega sveta Občine Velike Lašče

MARUŠA HRIBAR, OBČINSKA UPRAVA

S 17. dopisne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče je na 17. dopisni seji podal soglasje k imenovanju Nuške Klajič Ambrožič za direktorico Javnega zavoda Zdravstveni dom dr. Janeza Oražma Ribnica. Prav tako je potrdil Elaborat o oblikovanju cen storitev oskrbe s pitno vodo v občini Velike Lašče za leto 2025 ter sprejel Sklep o določitvi višine subvencioniranja cene storitve obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in o cenah oskrbe s pitno vodo na območju občine Velike Lašče. Na seji je bil sprejet tudi Sklep o ukinitvi javnega dobra.

Z 18. dopisne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče je na 18. dopisni seji sprejel Sklep o potrditvi DIIP za projekt »Sončna elektrarna FE OŠ Primoža Trubarja«, Sklep o potrditvi DIIP za projekt »Sončna elektrarna FE Šola Turjak« in Sklep o potrditvi IP za projekt »Sončne elektrarne na javnih stavbah v občinah Kočevje, Velike Lašče, Radenci in Novo mesto«. Sprejeti sklepi so bili potrebni zaradi prijave na razpis za pridobitev nepovratnih sredstev za sončne elektrarne.

Z 19. dopisne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče je na 19. dopisni seji sprejel Sklep o potrditvi DIIP za projekt »Obnova parketa v športni dvorani pri OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče«.

Zapisniki sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani:
<https://obcina.velike-lasce.si/mandat-2022-2026/>

Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij javnega značaja:

http://www.lex-localis.info/Iskalnik.aspx?IskalniNiz=%&NacinIskanja=0&Obcina=aa1b19c7-d462-4ccd-920d-9df4f1095f04&VrstaDokumenta=SEJE_OBCINSKEGA_SVETA

Uradni list
Republike Slovenije

V Uradnem listu RS, št. 5/25 so bili objavljeni:

- Sklep o določitvi višine subvencioniranja cene storitve obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in o cenah oskrbe s pitno vodo na območju občine Velike Lašče
- Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra.

Razpis za podelitev priznanj Občine Velike Lašče v letu 2025

Podelitev priznanja častni občan Občine Velike Lašče

Priznanje se podeljuje posamezniku za izredno pomembne trajne dosežke na ekonomskem, kulturnem, znanstvenem, razvojnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem in humanitarnem ali drugem področju in je s svojim delovanjem izredno prispeval k razvoju, ugledu in uveljavljanju Občine Velike Lašče.

Podelitev priznanj Občine Velike Lašče

Priznanje se podeljuje za izjemne uspehe in dosežke v zadnjem obdobju kot spodbuda za nadaljnje ustvarjalno delo na družbenoekonomskem, znanstvenem, tehničnem, kulturnem in drugih področjih ustvarjalnosti v obdobju zadnjega leta. Priznanje lahko prejmejo posamezniki, skupine občanov in pravne osebe oziroma organizacije.

Podelitev zlate plakete Občine Velike Lašče

Zlata plaketa se podeljuje za pomembne enkratne dosežke na že prej navedenih področjih in požrtvovalna ter humana dejanja v obdobju zadnjega leta.

Zlato plaketo Občine Velike Lašče lahko prejmejo posamezniki, skupine občanov in vse pravne osebe oziroma organizacije.

Predlagatelji za podelitev priznanj Občine Velike Lašče so lahko občani, politične stranke, podjetja, društva ter druge organizacije in skupnosti.

Predlagatelj za podelitev priznanja sebe ne more predlagati za priznanje.

Predlog mora vsebovati:

- podatke o predlagatelju,
- vrsto predlaganega priznanja občine,
- podatke o predlaganem prejemniku priznanja,
- obrazložitev k predlogu,
- dokumente, ki potrjujejo dejstva v obrazložitvi.

O podelitvi priznanj bo odločal Občinski svet. Priznanja bodo podeljena ob občinskem prazniku.

Rok za oddajo predlogov je 9. maj 2025 do 12. ure. Predloge je treba poslati na naslov Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče ali po e-pošti na naslov obcina@velike-lasce.si s pripisom »razpis za podelitev priznanj v letu 2025«.

Predsednik Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Boštjan Škulj

Dolgotrajna oskrba

Dolgotrajno oskrbo ureja Zakon o dolgotrajni oskrbi, ki v središče obravnave postavlja posameznike in je osredotočen na ohranjanje njihove samostojnosti.

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA FOTO: STA

Na podlagi zakona se sistem dolgotrajne oskrbe uveljavlja postopoma, zato pravice stopajo v veljavo v različnih obdobjih. S 1. 1. 2024 se je začela izvajati pravica do oskrbovalca družinskega člana. S 1. 7. 2025 se bodo začele izvajati pravica do dolgotrajne oskrbe na domu, storitve za krepitev in ohranjanje samostojnosti ter e-oskrba, s 1. 12. 2025 pa tudi dolgotrajna oskrba v instituciji in denarni prejemek.

Ker imamo lokalne skupnosti pri vzpostavljanju sistema pomembno vlogo, je Ministrstvo za solidarno prihodnost na to temo organiziralo srečanje z župani. Srečanja sta se udeležila tudi župan Matjaž Hočevar in svetovalka za družbene dejavnosti. Minister Simon Maljevac je izpostavil, da je pred nami prelomna točka, saj pojem dolgotrajne oskrbe prevajamo iz ideje in zakona v prakso. V prvem delu srečanja so svoja stališča

in izkušnje predstavili posamezni župani iz različnih delov Slovenije. V drugem delu srečanja pa so strokovnjaki s področja socialnega varstva in zdravstva predstavili ključne izzive pri izvajanju dolgotrajne oskrbe. Ministrstvo nudi podporo Občinam pri implementaciji zakona.

Kot občina stremimo k temu, da bo sistem dolgotrajne oskrbe zaživel in bo našim občanom omogočeno koriščenje pripadajočih pravic. Trenutno smo v fazi sklepanja dogovora z izvajalcem dolgotrajne oskrbe na domu, tako da bo omenjena storitev s 1. 7. 2025 dostopna našim občanom. Namen dolgotrajne oskrbe je približati storitve uporabnikom in omogočiti boljšo dostopnost vsem.

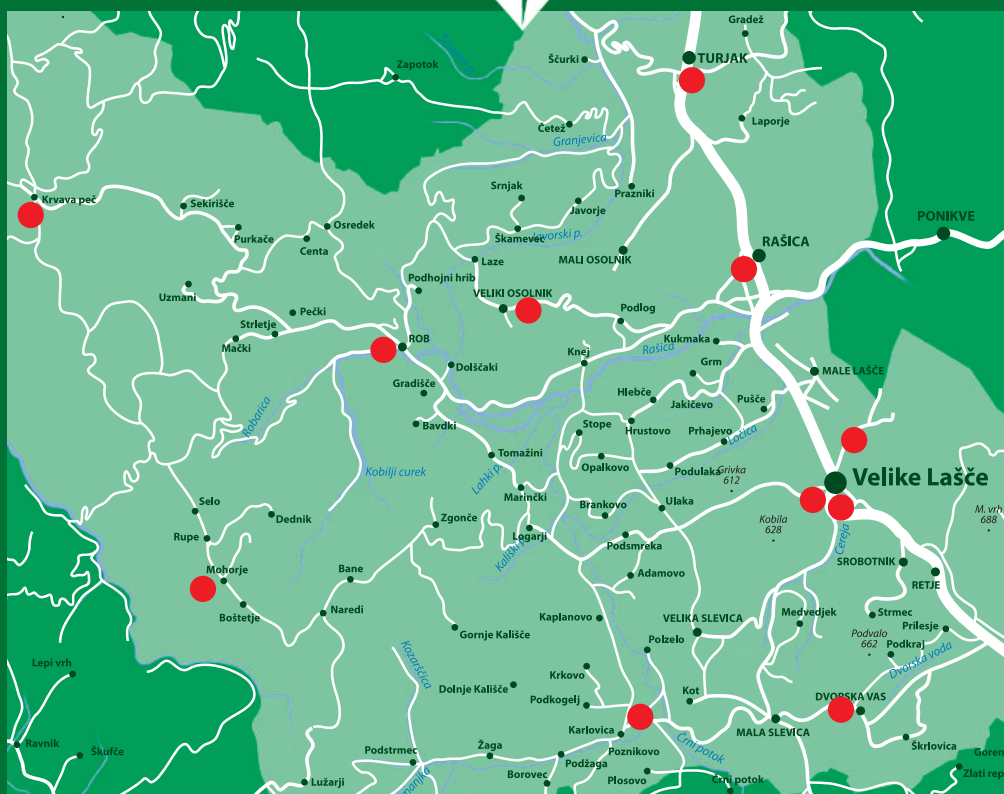

Mreža AED naprav v občini

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA

Občina Velike Lašče že nekaj let širi mrežo AED naprav na območju celotne občine. Ker je razpršenost naselij velika, je potrebno večje število naprav, da bi bile dostopne vsem prebivalcem. Na začetku leta 2025 je Občina kupila dve novi napravi AED; zamenjali smo dotrajano napravo na Gasilskem domu na Karlovinci in namestili novo napravo na Gasilskem domu na Velikem Osolniku. Trenutno je v občinski mreži 11 naprav AED na naslednjih lokacijah:

- Dom veteranov Krvava peč,
- Stara šola Mohorje,
- Gasilski dom Rob,
- Gasilski dom Veliki Osolnik,
- Gasilski dom Turjak,
- Trubarjeva domačija na Rašici,
- Gasilski dom Velike Lašče,
- Levstikov dom v Velikih Laščah,
- Športna dvorana pri OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče,
- Gasilski dom Karlovica,
- Gasilski dom Dvorska vas.

ZDRAVSTVENI DOM
DR. JANEZA ORAŽMA
R I B N I C A

Dodatni termini delovanja laboratorija v Zdravstveni postaji Velike Lašče

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA

Laboratorij v Zdravstveni postaji Velike Lašče trenutno deluje vsak ponedeljek od 7.00-9.00. Poskusno bo vzpostavljeno delovanje tudi vsak prvi četrtek v mesecu od 7.00-9.00.

Objavljamo dodatne termine za odvzem v naslednjih mesecih: 3. 4. 2025, 8. 5. 2025 in 5. 6. 2025.

Po preteku tega obdobja se bodo ponovno preverile dejanske potrebe po dodatnih terminih. O nadaljnjem delovanju laboratorija boste pravočasno obveščeni.

Cepljenje proti klopnem meningoencefalitisu

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA FOTO: FREEPIK

Občina Velike Lašče v letu 2025 sofinancira cepljenje proti klopnem meningoencefalitisu. Cepljenje poteka v Zdravstveni postaji Velike Lašče ob sredah od 18.00 do 19.00. Če vam navedeni termini ne ustrezajo, poteka cepljenje tudi v ZD Ribnica, in sicer ob četrtek od 15.00-19.00. Vsi zainteresirani, ki bi se radi cepili, za bolj točne informacije lahko pokličite v ambulanto na številko 01/788-10-38 ali pišete na elektronski naslov splosna.starc-vidrih@zdrbica.si. Osnovno cepljenje se praviloma opravi s tremi odmerki cepiva. Za cepljenje otrok, mlajših od 12 let, se dogovorite s svojim pediatrom. Cena posameznega odmerka z vključenim sofinanciranjem Občine znaša 15,00 EUR. Do sofinanciranja cepljenja ste upravičeni vsi občani občine Velike Lašče za vse odmerke. Sofinanciranje cepljenja bo omogočeno do porabe proračunskih sredstev za ta namen. Redna cena posameznega odmerka potem znaša 30,00 EUR.

Ločeno zbiranje tekstila

OBČINSKA UPRAVA, JAVNO PODJETJE VOKA SNAGA

Direktiva Evropske unije je s 1. januarjem 2025 uvedla obvezno ločeno zbiranje odpadnega tekstila, ki je določeno s kodo odpadka 20 01 11. Javno podjetje Vodovod Kanalizacija je v naš zbirni center Turjak zato dodalo zabojnike za ta namen. Zabojniki so ustrezno označeni z nalepkami, kot je to razvidno s spodnje slike.

V zabojnik za odpadni tekstil sodi(jo):

- suh tekstil za snovno predelavo,
- vse vrste oblačil, ki niso blatna, plesniva ali vlažna,
- hišni tekstil (prevleke za vzglavnike in odeje, jogi rjuhe, brisače, kuhinjske krpe, prti ipd.).

V zabojnik ne sodi(jo):

- čevlji,
- modni dodatki (pasovi, torbice, klobuki),
- plišaste igrače,
- vzglavniki, odeje, tepihi, zavese,
- pena in druge primesi (plastične vrečke ipd.),
- če navedeni predmeti, ki ne sodijo v zabojnik za odpadni tekstil niso več uporabni, načeloma spadajo v zabojnik za preostanek odpadkov, med kosovne odpadke (preproga) ali celo embalažo (plastične vrečke).

Obratovalni čas Zbirnega centra:

- PETEK od 17. do 19. ure in
- SOBOTA od 8. do 13. ure.

Vabilo na pomladno čistilno akcijo

OBČINSKA UPRAVA

Pomlad je čas, ko narava prebudi svoje barve in mi imamo priložnost, da ji pomagamo zasijati v vsej svoji lepoti. Vabimo vas, da se tudi letos pridružite naši tradicionalni pomladni čistilni akciji, ki bo potekala v soboto, 12. 4. 2025, s pričetkom ob 8. uri.

Skupaj bomo poskrbeli, da bo naše okolje še lepše, čistejše in prijaznejše za vse nas. Rokavice in vrečke boste lahko teden dni pred čistilno akcijo prevzeli na občini. Vreče z odpadki bomo po posameznih barvah ločeno zbirali pri gasilnih domovih po občini ter na ekoloških otokih. Po koncu čistilne akcije bo z navedenih lokacij organiziran odvoz smeti. Zaradi lažje organizacije odvoza vas prosimo, da točne lokacije zbranih odpadkov na dan čistilne akcije do 12. ure sporočite na številko Režijskega obrata 041-332-357.

Ne zamudite priložnosti, da skupaj poskrbimo za lepše in čistejše okolje.

Poročilo o kakovosti pitne vode na območju občine Velike Lašče za leto 2024

VODOKOMUNALNI SISTEMI D. O. O. FOTO: SHUTTERSTOCK

Na območju občine Velike Lašče se prebivalce oskrbuje iz treh vodovodnih sistemov v upravljanju podjetja Vodokomunalni sistemi d. o. o.

Notranji nadzor je izvajal pooblaščen izvajalec Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor vključuje, skladno z Uredbo o pitni vodi (Uradni list RS, št. 61/23), Odlokom o oskrbi s pitno vodo na območju občine Velike Lašče (Ur.l.RS. št 119/2007) in smernicami HACCP, vse faze distribucije pitne vode, od zajetja do pipe porabnika.

Skupno je bilo odvzetih 82 vzorcev pitne vode za mikrobiološke preiskave in 26 vzorcev za fizikalno-kemične preiskave.

Skupna ocena je, da je bilo delo pri zagotavljanju ustrezne kvalitete pitne vode uspešno opravljeno in da je dobavljena voda porabnikom izpolnjevala zahteve

teve Uredbe o pitni vodi.

Povprečna poraba pitne vode v letu 2024 v občini Velike Lašče je bila približno 117 l/osebo/dan.

Celotno letno poročilo za leto 2024 je objavljeno na spletni strani <https://vks-belaj.si/> pod rubriko Pitna voda. Na tej povezavi so dostopne informacije o upravljavcu, načrtu obveščanja v rednih in izrednih situacijah, vrsti priprave vode, najnovejši rezultati analiz, parametrov, trdotah in mineralnih snoveh, ki jih določamo v pitni vodi, nasveti za zmanjšanje porabe in odgovorno rabo vode, nasveti za zdravje uporabnikov, vzdrževanje internih inštalacij in letna poročila, ceniki ter ostale informacije o pitni vodi. Uporabniki lahko podatke o pitni vodi dobite tudi preko utemeljene zahteve, poslane na naslov info@vks-belaj.si.

Rezultati preskusov skladnosti MB in FK parametrov v letu 2024

Osnovni podatki					Interni nadzor / notranji nadzor NN						
					Mikrobiološki parametri			Fizikalno-kemijski parametri			
Oskrbovalno območje	Št. upora	Količina vode, prodano m ³	Dezinfekcija	Tip vode	Skupaj vzorcev	Št. nesklad.	Parameter neskladnosti	Escherichia coli	Skupaj vzorcev	Št. nesklad.	Parameter nesklad.
Turjak	978	40.683	Vodo kupujemo od Komunalnega podjetja Grosuplje		25	0		0	8	0	
Velike Lašče	2.833	126.174	plinski klor, Na-hipoklorit	nepovršinska	48	1	KB	0	14	0	
Boštetje	144	6.464	Na-hipoklorit	nepovršinska	9	0		0	4	0	

Legenda: EC-E.Coli - pokazatelj fekalnega onesaženja, CP-clostridium perfringens vključno s sporami - pokazatelj fekalnega onesaženja v pitni vodi ni dopustna KB-koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtvi rokavi na omrežju ali hišnega vodovnega omrežja), v pitni vodi niso dopustna SK22- št. kolonij pri 22°C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost <100/ml SK37-št. Kolonij pri 37°C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost <100/ml EN-enterokoki - v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesaženja

Obvestilo uporabnikom pitne vode v občini Velike Lašče

Vse uporabnike pitne vode v občini Velike Lašče obveščamo, da se bo v mesecu aprilu izvajal redni letni popis vodomeroev.

Na zahodu nič nekaj novega

V politiki je prva stvar, ki te jo naučijo, da je teden dni v politiki dolga doba. Nekaj, kar je bilo v nedeljo glavna novica, je v petek pozabljeno. Kar je bilo v torek nepredstavljivo, je v soboto čisto realna možnost. Kaj je šele sedem tednov od ene izdaje našega občinskega glasila do druge? Pa pogledjmo, kaj je novega.

MARKO GRUDEN FOTO: FREEPIK

Nemci so šli na volitve in zmagala je Krščanskodemokratska unija (CDU), kar v njihovi povojni zgodovini ni ravno novost, saj so slavili na 16 od 21 volitev. So pa v CDU zamenjali kanclerskega kandidata. Po 16 letih zmerne in pragmatične Merklove je na vrsti jasni in odločni Friedrich Merz. Njen »Wir schaffen das« (To zmoremo narediti) in politiko odprtih vrat zamenjuje njegov strožji nadzor meja in hitrejše deportacije nezakonitih migrantov. Njeno kompromisno zapiranje jedrskih elektrarn morda ne bo trajalo večno. Druge države EU so si oddahnile – kot bi na izpraznjeno mesto neformalnega voditelja Evrope spet sedela močna figura. To, da si Evropa želi močnega nemškega voditelja – to je novo.

Friedricha Merza sem imel priložnost srečati jeseni v mestu Halle. Name je naredil dober vtis. Če so volivci nad 45 let v njem in tudi drugih zmernih strankah še prepoznali pravo izbiro, jih moji vrstniki niso. Več kot polovica mladih do 24 let je volila za eno od treh ekstremnih opcij (AfD, Die Linke, BSW); med 25 in 34 letom je bilo takih 44 odstotkov. To je po mojem mnenju zastrašujoče.

Tudi pri Avstrijcih so imeli volitve –

že septembra. Zmagali so Svobodnjaki, a z njimi nihče ni želel skleniti koalicije. Najprej so poskusili ljudsko (ÖVP) – socialdemokratsko (SPÖ) – liberalno (NEOS) koalicijo, a ni šlo. Predsednik ÖVP Nehammer je obupal in odstopil. Potem so vseeno poskusili svobodnjaško (FPÖ) – ljudsko (ÖVP) koalicijo, kjer je šlo še precej slabše. Na koncu so se dogovorili za prvo opcijo in novi kancler Stocker vodi koalicijo ÖVP – SPÖ – NEOS. Velike koalicije za Avstrijo niso novost, tako dolg postopek oblikovanja vlade pa.

Je pa za precej šokov poskrbel šokantni predsednik ZDA Donald Trump. Pred očmi celega sveta sta v Beli hiši s podpredsednikom Mikom Vancrom poniževala predsednika Ukrajine. Volodimir Zelenski bi moral biti lep tihi; podpisati bi moral dogovor o izkoriščanju ukrajinskih redkih rudnin in sprejeti mir za vsako ceno. Ja, vsi smo že naveličani te brezvezne vojne, a predstavljajte si vrhovnega poveljnika sil, ki se pusti javno poniževati in ki prepusti narodno bogastvo in del ozemlja svoje države. Bi si vi na tem mestu upali pred svoje vojake, ki se že tri leta borijo v tej krvavi moriji?

ZDA so se v trenutku prelevila iz

velesile v »le eno od igralk«. Ukrajina ni slepo ubogala. Evropa je ostala trdna na strani Ukrajine in se končno spomnila, da bi lahko za svojo obrambo sama naredila več. Ali z besedami poljskega premierja Donalda Tuska: »500 milijonov Evropejcev prosi 300 milijonov Američanov za zaščito pred 140 milijoni Rusi, ki že tri leta ne morejo premagati 50 milijonov Ukrajincev.« Tudi Kanada se ni pustila podrediti. Kitajska se ni pustila zafrkavati.

To pa je novo – Američani po 80 letih niso več samoumevni voditelji Zahoda. In nihče jih s te pozicije ni izrinil. V nekem trenutku so se ji kar odrekli. nekaj par minut »reality showa« so se s strani žrtve postavili na stran agresorja. Popravljanje te napake ne bo niti enostavno, niti poceni.

Kaj pa na vzhodu? Bližnji vzhod ni nič bolj stabilen, srednji vzhod je še daleč od človekovih pravic, Daljni vzhod pa je še vedno priljubljen med turisti. Na vzhodu imajo še vedno Khameneia (od 1989), Putina (od 1999) in Ši Džinpinga (od 2013), medtem pa nas čez eno leto čakajo nove volitve.

Do naslednje Troble (še 8 tednov)!

Primož Petrič

Preobrazba zadruga v smislu predanosti in usmerjenosti v prihodnost

Je uspešen gospodarstvenik, ki je že dalj časa presega regijske okvirje, a je ves čas ostal zvest in obvezen kmečkemu stanu. Doma je na Malem Ločniku, kjer je od nekoč več kot desetih kmetij še edini in poleg svojih površin kosi še sosedove, da se ne zaraščajo. V hlevih ima poleg govejih pitancev že tradicionalno tudi konje. Na kmetiji, po domače pri Mramorevih ali po dolensko pri Bramorevih, ohranja in nadaljuje to, kar so ga naučili že stari starši in starši. Še več: kmetijsko dejavnost je razvijal, posodabljal in se prilagajal trgu. Članstvo v Kmetijski zadrugi Velike Lašče nadaljuje kot tretja generacija; v Upravnem odboru je tretji mandat, od decembra lanskega leta pa celo v vlogi njegovega predsednika. Primož Petrič si je pridobil zaupanje sočlanov, ki skupaj verjamejo, da so spremembe in prilagoditve v zadrugi nujne.

DRAGICA HERIC FOTO: DRAGICA HERIC

Kaj bo vaša prioriteta naloga v vlogi predsednik KZ Velike Lašče?

Leto 2024 je bilo za zadrugo turbulentno. Ves čas delovanja v upravnem odboru sem se zavzemal in celo zahteval pomladitev upravljanja zadruga. Potrebe po pomlajevanju so se izkazale še bolj upravičene, ko je takratno vodstvo

Zadruga ni proračunsko financirana ustanova, pač pa je gospodarska družba. Imamo, če ustvarimo.«

zadruga še z nekaterimi drugimi kadri izpolnilo pogoje za upokožitev. Pripravljenosti predaje celotnega vodenja zadruga nasledniku ni bilo, imenovanju novega poslovnega vodenja pa niso sledili prenosi znanj, praks in izkušenj ter podpora. Rezultat vseh dogodkov je bil, da sem konec minulega leta kot podpredsednik prevzel mesto predsednika zadruga. Moja prioriteta naloga je vzpostaviti sistem dobrega poslovanja, ki bo v vseh dejavnostih učinkovit in razvojno naravn.

Kako kaže z dolgoletno načrtovano izgradnjo nove klavnice?

Smo v času, ko pogoji klavniške dejavnosti niso optimalni. Mesni trg je odprt, ponudba je široka, naši rejci pa zapirajo hleve. Kljub temu ocenjujem, da je klavnica za zadruga in za rejce našega območja in tudi širše zelo pomembna in nujna. Klavniška tradicija Kmetijske zadruga Velike Lašče je dolga; potrebno jo je ohraniti in nadgraditi. Zato smo aktivno pristopili k projektu, naredili recenzijo in z njeni argumentirali nove pogoje in stroške za izgradnjo klavnice. Če bosta poenotena volja in soglasnost za načr-

PRIMOŽ PETRIČ JE OHRANIL BOGATO ZBIRKO ORODJA, STROJEV IN DRUGIH PREDMETOV SVOJIH PREDNIKOV, KI SO NA KMETIJI BOGATA ZBIRKA MUZEJA NA PROSTEM

PRIMOŽ PETRIČ, PREDSEDNIK KZ VELIKE LAŠČE

Prostori bivše združne trgovine na Stritarjevi ulici v Velikih Laščah je lahko večnamenski prostor za druženje, ponudbo domačih pridelkov in izdelkov, domačo kulinariko in še kaj.

je že stekel, čeprav se zavedam, da je pot še dolga in tudi ne bo nikoli končana, saj je potrebno nenehno prilagajanje in sledenje trgu. Brez vlaganja v infrastrukturo pa za gotovo ne bo šlo.

Čimprej se bomo lotili prenove, morabititi celo z manjšimi gradbenimi posegi, ZTC Velike Lašče. Potrebno je optimizirati vse delovne procese, od dobave blaga v skladišče do razporejenosti trgovskih polic oziroma ureditev mesnice. Sledila bo preureditev trgovine na Turjaku. Lepo urejena je trgovina v Loškem Potoku, prav tako najemniška trgovina v Novi Vasi na Blokah, med vsemi pa je premalo poslovne sinergije.

Za člane zadruga, kmete je pomembno, da imajo bogato ponudbo semen, gnojil in vsega drugega re-promateriala ter da je vse to po ugodnih cenah!

Tehnična trgovina bo v prihodnje deležna posebne pozornosti. Zavedam se, da je treba ponudbo v trgovini razširiti in to bomo tudi storili, ne le za pridelovalce – kmete in vrtničarje – pač pa za širši krog kupcev. Člane bomo čim bolj povezali v nabavno verigo in se pri tem zavzemali za čim boljši ekonomski učinek tako za kmete kot za zadrugo. Pri tem vidim neizkoriščen potencial in nujnost povezovanja kmetijskih gospodarstev kot potrošnikov oziroma kupcev. Potreben je podjeten pristop. Pozivam, da se nam pridružijo novi člani in novi poslovni partnerji. Pot ne bo lahka in ne kratka, vendar moramo graditi na vztrajnosti in zaupanju.

Tudi zadruga se sooča s pomanjkanjem delovne sile. Zaposleni odhajajo v pokoj ali celo zapuščajo delovna mesta – kje vidite rešitev?

Moderno se je izgovarjati na pomanjkanje delovne sile, a to ni zadosten izgovor. Seveda je problem, je bil in tudi bo. Tu smo, da to rešimo. Vsak zaposleni lahko vpliva in je odgovoren za sode-

tovano investicijo v vseh organih zadruga, se bo pričetek izgradnje začel v letu 2026. Izdelana je projektna dokumentacija; v naslednji fazi se začneta vloga in postopek za pridobivanje gradbenega dovoljenja. Finančno bo to zagotovo zahteven projekt, a je dosegljiv in izvedljiv. Zakaj nove klavnice po tolikih letih še vedno ni, ne bom komentiral, verjetno pa pravih razlogov niti ne poznam.

Koliko živali se letno zakolje v klavnici in kakšne zmogljivosti zakola bo imela nova klavnica?

Število zakolov se giblje okoli 2000 živali na leto, predvsem govedo; nekaj je drobnice ter v manjšem številu ostalih rejnih živali. V približno takem obsegu bo tudi kapaciteta nove klavnice.

Je poleg nove klavnice še vedno predvidena tudi predelava in prodaja?

Vsekakor. V Velikih Laščah smo imeli mesnico s predelavo in prodajo, ki je žal ni več in jo je treba ponovno urediti. V poslovni coni na Turjaku je poleg nove klavnice predvidena tudi predelava in prodaja mesa.

Pravite, da je finančno investicija nove klavnice s predelavo in prodajo izvedljiva. Kakšni so oz. bodo finančni viri?

Del so lastna sredstva; določen del se bo pokrila z bančno pomočjo; na voljo so tudi določene nepremičnine zadruga v Velikih Laščah, Robu in Karlovcih, ki se bodo z izgradnjo nove klavnice še sprostiti in jih bomo ponudili trgu.

Kakšno je finančno stanje zadruga?

Poslovanje zadruga je stabilno, smo likvidni. Seveda se spopadamo s težavami, ki pa jih bomo spremenili v izziv. Nihanja cen električne energije, visoki stroški dela, neizkoriščen potencial – vse to vpliva na poslovni rezultat.

S prvim januarjem letos je zadruga zaprla trgovino v Robu. Kako kaže z ostalimi prehrabnimi trgovinami zadruga?

Zadruga je v preteklosti imela pomembno vlogo. Še v času občine Ljubljana Vič-Rudnik, preden smo vzpostavili samostojno občino Velike Lašče, je bila zadruga gonilna sila – ne le gospodarska, tudi družbena. V sodobnem času pa se zadruga ni več najbolje znašla. Vztrajala je po dokaj utečenem modelu; leta so minevala, dejavnosti pa nazadovale. Nekatere trgovine so bile le še v funkciji družbene odgovornosti, nikakor pa ne več ekonomsko rentabilne. Ob tem se zadrugi lahko le zahvalimo za dolgoletno vztrajanje in že povedano veliko mero družbene odgovornosti.

Kako poslujejo ostale trgovine in kakšni so načrti, da bodo ob vseh velikih centrih okrog njih (Ljubljana, Grosuplje, Ribnica, Cerknica) preživele?

Z vsemi trgovinami, ki so v majhnih krajih in so za njih ter tamkajšnji krajani pomembni, imamo veliko načrtov. Do potankosti bomo preučili njihovo poslovanje. Optimizirali bomo vse procese poslovanja, pregledali dobavitelje, izboljšali ponudbo in predvsem sledili željam kupcev. Proces

NA KMETIJI PETRIČ, PO DOMAČE PRI MRAMOREVIH ALI PO DOLENJSKO PRI BRAMOREVIH JE OBICAJNO V HLEVIH V POVPREČJU 20 GOVEJH PITANCEV IN OBDELUJEJO 30 HA TRAVNIŠKIH IN GOZDNIH POVRŠIN

lavca: bolj izkušen za manj izkušenega, vodja za svoje podrejene, direktor za vse zaposlene in tudi predsednik s svojo funkcijo, s svojim prispevkom, energijo, strategijo, idejami ... Pogosto pozabimo, da zadruga ni proračunsko financirana ustanova, pač pa je gospodarska družba. Imamo, če ustvarimo. Že prej sem omenil pomen zadruga v preteklosti, pred desetletji. Stvari so danes povsem drugačne; marsikaj se je spremenilo; nič ni več tako, kot je bilo. Temu bi morali slediti vsi zaposleni in tudi člani zadruga.

Bivša zgradba uprave in trgovine na Stritarjevi ulici v Velikih Laščah je skoraj povsem prazna. Bo tako tudi v prihodnje?

Zgradba čaka svoje novo poslanstvo. V januarju smo prostore nekdanje trgovine ter vse ostale spremljajoče prostore ponovno priključili na ogrevanje ter izvedli nekaj osnovnih preureditev. Tako smo v njih v januarju že imeli v novoletno srečanje zaposlenih. Za pogostitev so poskrbele članice Društva podeželskih žena ter člani Društva govedorejcev in Konjerejskega društva Velike Lašče. Pred kratkim je v prostoru imela svoj letni redni občni zbor Zveza rejcev govedi rjave pasme Slovenije. Prostor je glede na velikost, ustrezne dodatne prostore, kot so sanitarije in drugo, ter umeščenosti v središče kraja primeren za najrazličnejše dogodke in vsebine. Razmišljamo celo o pokriti tržnici, vključno s kulinarčno ponudbo. Vsekakor pa je prostor zelo primeren za različna srečanja, tudi otroške zabave in druge dogodke. V sodelovanju

Potrebujemo primere dobrih praks, stabilno okolje, v katero sodi tudi kmetijska zadruga, in kmetije se bodo razvijale.

z zavodom Trubarjevi kraji, Občino, drugimi društvi in organizacijami bi lahko bila tu tudi dodatna turistična ponudba s predstavljenim zgodovino kraja, zgodovino kmetijske zadruga in še česa. Vabljeni vsi, ki bi lahko kakor koli prispevali pri uresničevanju teh ali povsem novih ciljev!

Kaj bo s prazno zadružno nepremičnino na Karlovcih?

Po 26 letih je z dejavnostjo zaključila najemnica lokala in trgovine. Trenutno zagotavljamo le funkcionalnost objekta, iščemo in želimo pa si novega najemnika, mogoče družinsko podjetje ali samostojnega podjetnika, ki bi bil pripravljen nadaljevati z dejavnostjo lokala in trgovine.

Zadruga ima še vrsto drugih nepremičnin. Tudi v zgradbi v Robu so prazni prostori; vprašanje je, kaj bo dolgoročno s podružnično šolo?

Kmetijska zadruga ne bo ukinila šole. Ve se, kdo je odgovoren za šolo. Predvsem pa so vsi ti kraji, o katerih govoriva, Rob, Karlovica, Turjak in drugi, močno odvisni od lokalne pobude, podjetnosti in ambicij. Bolj se mi zdi pomembno, da se poveča ozaveščenost, da so te nepremičnine lahko v teh skupnostih poslovna priložnost.

Tako kot drugod tudi na Velikolaškem ugašajo kmetije. Nekoč močne prireje mleka danes skoraj ni več. Kakšno vlogo ima lahko pri tem zadruga?

Tako pri prireji mleka kot v ostalih kmetijskih panogah je šlo marsikaj narobe. Kmetijska strategija ni bila in ne bo na strani kmeta, saj si država zagotavlja poceni hrano še zlasti s tem, ko dopušča uvoz nizkocenovne in s tem zagotovo manj kakovostne hrane. Poceni in kakovost nista na skupnem imenovalcu in naš pridelovalec je tukaj močno izkoriščen, kar dokazuje tudi trg. V nasprotnem primeru se kmetije ne bi zapirale; mladi se ne bi usmerjali v druge gospodarske panoge.

Žal smo zamudili ali izpustili priložnosti, da bi se primerno odzvali in pripravili na spremembe, ki so se začele dogajati pred dvema desetletjema in več. Na tem smo kot družba, razen nekaj izjem posameznikov, povsem pogoreli. Kmetije danes nimajo nobenih možnosti za razvoj. Večina tistih, ki še ostajajo v kmetijstvu, delajo, da preživijo, in nimajo denarja za posodabljanje, inovacije in tako ne morejo biti konkurenčne kmetijam v drugih državah, od koder njihovi pridelki in izdelki prihajajo na naš trg. Tudi stroka pri tem ni kaj veliko pomagala. Edino, kar nam ostaja, je zemlja, če se še ni zarasla. Potrebujemo zglede dobrih praks, stabilno okolje, v katero štejemo tudi kmetijsko zadruga, in predvsem potrebujemo ambiciozne in iznajdljive posameznike na kmetijah. Prepričan sem, da se lahko in se bo v prihodnosti kakšna kmetija tudi na novo odprla.

Kako konkretno lahko zadruga pomaga svojim članom kmetom?

Da v svojih zadružnih trgovinah razširimo ponudbo lokalnih pridelkov in izdelkov. Zagotovo bi lahko razširili ponudbo mesa in mesnih izdelkov. Velikolaška zorena govedina se dobro prodaja in upam, da se bo prodaja mesa in mesnih izdelkov v prihodnje le še povečevala. Tudi mleko in mlečne izdelke naših rejcev bi si želeli. Nekateri zadrugi po Sloveniji imajo na primer ob svojih trgovinah ali v kottičkih domačih pridelkov mlekomate, jajcemate in avtomate z drugimi pridelki s kmetij. Apeliram na vse pridelovalce, ki bi v okviru zadružnih trgovin želeli prodajati svoje pridelke in izdelke, naj se obrnejo na vodstvo zadruga.

Ali zadruga dobavlja svoje pridelke (meso, mleko) tudi v javne zavode?

Kmetijska zadruga dobavlja meso Osnovni šoli Primoža Trubarja Velike Lašče. Svoje ponudbe smo poslali na več javnih zavodov v regiji in nekateri so se že odzvali in pogovori o sodelovanju so se že začeli.

Pripravljamo pa tudi spletno prodajo z dostavo, kar bo nadomestilo pred časom ukinjeno potujočo trgovino.

Ste tudi občinski svetnik. Ali občina dovolj podpira kmetijstvo?

Beseda podpora ni dovolj za uspešno kmetovanje ali katero koli drugo panogo. Potrebno je podjetniško razmišljanje. Kmetija je gospodarski subjekt, je podjetje. Občina, prva v vrsti, bi morala oceniti in se ustrezno odzvati na pobude, predloge kmetov in vseh ostalih gospodarskih subjektov. Nisem prepričan, da je to tako. Da ne bo pomote, občina ni samo župan. Je celotno okolje z vsemi nami. Ali naredimo dovolj?

Kako pa nasploh kot občinski svetnik ocenjujete delo v tem mandatu?

Bolj primeren je pogled in komentar z zunanje strani, jaz pa menim, da je ključno zagotoviti sodelovanje vseh svetnikov, občinskih služb in župana. Naša skupnost je premajhna za politična nasprotja in nastopaštvo. Predlagal sem spremembo statuta poslovnika občinskega sveta, da bi vzpostavili pogoje za oblikovanje delovnih teles in funkcij na izkustveni in ne politični osnovi. Velik vpliv na razvoj občine, dejavnosti in njen razvoj imajo občinske službe. Njihove prakse se prenesejo na vsako naslednjo generacijo izvoljenih svetnikov in župana.

Katera so ključna področja, kjer bi bilo treba spodbuditi razvoj občine?

Šolstvo, varstvo otrok, društva in ostale družbene vsebine so na visoki ravni. Pomembno je izkoristiti vire in potencial, ki ga imamo. Moramo ga prepoznati, predvsem pa moramo omogočiti razvoj gospodarstva in kmetijstva. Kmetije naj se usmerjajo tudi v turizem, komunalne strojne storitve in druge dejavnosti, ki ustvarjajo dodano vrednost. Pomembno je zaznati in podpreti posameznike z dobrimi idejami ter spodbujati širjenje pozitivnih zgledov. Tu ni prostora za zavist; vsi svetniki in vse občinske službe moramo te vsebine brezpogojno podpirati.

V teku je največja investicija v občino – 10 milijonov evrov za obnovo Turjaškega gradu. Ima občina vizijo in strategijo za njegovo upravljanje?

Končno smo dočakali potrebno obnovo gradu. Če ne bomo znali prepoznati in izkoristiti priložnosti, ki jih obnova gradu prinaša, bo investicija izgubila svoj pomen za našo skupnost. Na občini intenzivno potekajo priprave in dialogi o prihodnjem upravljanju. Ključne odločitve so v rokah države, verjamem pa, da bomo našli ustre-

zno pot sodelovanja. Prevzem obnovljene-ga gradu in hotelskih kapacitet bo velika odgovornost. Veselim se pozitivnih sprememb, ki jih bo ta projekt prinesel.

Ste tudi v akcijski skupini za razvoj turizma. Se vam zdi to priložnost za boljše sodelovanje KZ in občine?

Turizem in spremljajoče vsebine nameravam vpeljati v kmetijsko zadrugo in kmetijska gospodarstva. Če mi uspe uresničiti vsaj del zastavljenih ciljev, bo to že velik korak naprej. Ključna je sinergija med vsakovrstnim lokalnim gospodarstvom, neizkoriščenim turističnim potencialom in občino.

Razmišljate o kandidaturi za župana?

Poleg vseh svojih obveznosti imam novo odgovornost v vlogi predsednika Kmetijske zadruga. Ta izziv trenutno zahteva veliko mojega časa in energije. Za župana ne bom kandidiral. Prepričan pa sem, da bi vsak, ki si želi in zna kaj prispevati skupnosti, moral biti dobrodošel. Upam in želim, da se tradicionalno izločanje, ki je prisotno skoraj ves čas od časa ustanovitve naše občine, spremeni v povezovanje in stremenje k skupnim ciljem.

PRIMOŽ PETRIČ Z MAMO

Pizziada Lasis je narezala 500 pizz

In na šolsko igrišče pripeljala vsaj 800 obiskovalcev. Pomerilo se je 29 pizzopekov iz številnih slovenskih regij. Sobotno vreme nam je bilo naklonjeno, da smo lahko izpeljali 1. Pizziado Lasis – tekmovanje v kreativni peki pizz.

LUKA JAKŠE FOTO: **SAŠA ŠKULJ**

STROKOVNA KOMISIJA: JANEZ ŠAJN, ZORAN TRIGLAV IN JAN LEVER

POVEZOVAL JE ANDREJ TEŽAK TEŠKY

PIZZE JE SUKAL TUDI ŽUPAN MATJAŽ HOČEVAR

Posebnost tekmovanja v peki pizz v Velikih Laščah je, da tekmovalci pripelejo svojo peč, takšno kot jo uporabljajo za domačo peko. Odziv pizzoljubov je bil nad našimi pričakovanji, saj jih je prišlo precej več kot na državnem prvenstvu.

Sobotno jutro

Pogled na Arso aplikacijo je bila prva dobra novica sobotnega dne, ves trud s postavljanjem prizorišča, meseci or-

ganizacije in angažmajem številnih posameznikov je le dobil končno podobo. Pizzopeki so pekli pizze za strokovno komisijo v sestavi Jan Lever, Zoran Triglav in Janez Šajn. Pred in po svojem nastopu pa so pekli v kategoriji glas ljudstva. Verjetno je vse presenetil številčni odziv obiskovalcev, saj smo komaj uspeli nahraniti vse željnih vrhunskih pizz.

Tekmovalci so se izkazali in so serijsko metali pizze v in iz peči, že samo pogled na te virtuoze je povedal, da se tu s pizzami ne šalimo.

Ta dogodek pa ne bi bil mogoč, če nas ne bi podprli sponzorji. Posebna zahvala gre podjetju Vigros, ki je priskrbelo sestavine za tekmovalce, proizvajalcu peči Kendx, ki je zagotovil nagrado za zmagovalca po izboru strokovne komisije. Izkazali so se tudi lokalni podporniki, Boštjan Škulj, ki je podaril vrtno kurišče za zmagovalca po oceni obiskovalcev, in Anton Žužek iz Trgoupa, ki je prispeval robotski mešalnik testa. Nagrade s svojimi izdelki prispevali še Okusi Italije in Istrijanka. Dogodek so obogatili tudi Kmetija pr' Matevž, omake

TEKMOVALKA NIKOLONA BLAZHEVSKA IZ IZOLE

MOJSTER ROMAN KLARIČ

Natkin glažek, kvasi Fala in Špizza. Posebne nagrade za obiskovalce je prispevalo tudi podjetje Duo Shine Detailing, ki poskrbi za sijaj vašega avtomobila.

Podpri so nas tudi lokalni podjetniki: KG Dent, IS Projekt, LSP, gostilna pri Roku, gostilna pri Kropcu, Trubarjev gaj, gostilna pri Harlekinu, Senčila Omahen in Tadej Dolšina. Posebna zahvala gre tudi gasilcem PGD Turjak in PGD Velike Lašče, saj brez njihove podpore dogodek ne bi bil izvedljiv. Izkazala se je tudi občina Velike Lašče

Pizziada Lasis je bila uspešna tudi zaradi truda in časa, ki so ga vložili številni posamezniki in društva. Mladinsko društvo vrt je pomagalo pri organizaciji tako z znanjem kot z rokami, javni zavod Trubarjevi kraji z Marjano Dolšina Delač na čelu, ki je poskrbela, da smo je tekmovanje potekalo počeno in zanesljivo. Prav gotovo pa dogodka ne bi bilo, če nam z rekviziti in drugo opremo ne bi pomagal Jože Zalar oziroma njegovo podjetje Delo osvobaja. Pri tem nam je

šel na roko tudi DJ Yoco. Skratka, vpletenih je bilo ogromno ljudi, opravičujem se vsem, ki jih ne tem mestu nenamena nismo izpostavili. Vsekakor pa upamo, da bomo naslednje leto skupaj naredili še boljši

Zmagovalci po izboru strokovne komisije:

1. Jure Krišto
2. Zoran Klarič
3. Nikolina Blazhevska

Zmagovalci po izboru obiskovalcev:

1. Miha Jahn Korošec
2. Miran Rupar
3. Vanja Vesel

Zmagovalec za najbolj kreativno peko:

1. Jernej Petrič

DOGODEK JE ZAKLJUČIL LEPI DASA

V začetku je bila beseda

Prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku.
Sobota, 8. februar 2025, Levstikov dom v Velikih Laščah

MATEJ POLZELNIK FOTO: MATEJ POLZELNIK

Letošnja prireditve obeležuje 80 let delovanja velikolaških prostovoljcev, navdušencev, ohranjevalcev krajevne in širše kulturne dediščine, ki se je postopoma oblikovalo in organiziralo v KUD Primož Trubar.

Na prireditvi smo premišljevali o pomenu slovenske besede in jezika ter o pomenu društev za ohranjanje slovenskega jezika.

V prvem delu prireditve smo počastili spomin na preminule velikolaške literate in na njihovo zapuščino. S prebiranjem odlomkov Jožeta Javorška smo premišljevali o besedi. V zapisih Primoža Trubarja smo odkrivali, kaj ga je gnalo k pisanju v slovenskem jeziku in kako ga je zapisal. Spominjali smo se besed Josipa Stritarja glede pomena ohranjanja umetnosti, s katerimi nas je opomnil,

v kako kratkem času in v kako čudovit jezik se je razvila slovenščina. Premišljevanje smo zaključili z mislimi Frana Levstika, ki je predstavil pomen in vlogo društvenega udejstvovanja za naše prihodnje rodove. Med besedami velikolaških štirih pa smo prisluhnili poeziji Marije Perhaj.

Med branjem odlomkov naših velikolaških literatov nam je vokalist Simon Lušin

ob spremljavi Mete Kokošinek na klavirju zapel Stritarjevo pesem Žabe in Levstikovo Siničjo tožbo (Stoji učilna zidana).

Besede in misli Primoža Trubarja, Frana Levstika, Josipa Stritarja, Jožeta Javorška ter poezijo Marije Perhaj so interpretirali Alenka Matjašič, Eva Pečnik, Rok Borštnik in Matjaž Gruden.

V drugem delu večera so se nam pridružili velikolaški ustvarjalci, ki v sklopu literarnega krožka kujejo besede v svoja literarna dela.

Tokrat so se predstavili s svojo poezijo, s katero smo potovali po različnih temah. Tako smo razmišljali o pomenu jezika, preko besed občudovali (velikolaško) pokrajino in na koncu premišljali tudi o nas samih ter o ljudeh okoli nas.

Na to popotovanje so nas popeljali Maja Centa, Gregor Grešak, Darinka Grmek Štrukelj, Duška Hočevar Mihelič, Marjana Kožar, Silva Langenus, Aleksandra Marijanović, Ana Porenta, Andrej Perhaj, Bernardka Petrovič Mager, Marija

Vesel, Zdenka Zabukovec in Irena Zore.

Med sklopi se je Meti Kokošinek pridružila še Špela Kokošinek z violino. Obe sta nam predstavili tri skladbe: Dejan Bravinčar – Mladi koncertant: III. Poskočna, Niccolò Paganini – Cantabile in Edward Elgar – Salut d'Amour Op.12.

Za scenarij in režijo sta poskrbeli Majda Samsa in Ana Porenta, za tehnično izvedbo pa Drejc Gruden, Matej Hren, Nik Hren, Matej Polzelnik, Anja Tomšič in Zdenko Samsa.

Poklon kulturi in kulturnikom!

SREČO KNAFELC

Bilo bi najmanj nespodobno, če ob tokratnem kulturnem prazniku v Velikih Laščah ne bi sedel pred tipkovnico in napisal nekaj prijaznih vrstic kulturniški ekipi, ki je pripravila letošnjo proslavo. Že dolgo nisem videl lokalne kulturniške proslave, ki bi tako lepo tekla in se prelivala iz slike v sliko, iz pesmi v besedo in poezijo ... Besede so dobile svoje pravo mesto; govorile so o kulturnikih; oživiljale so modre misli in nas opominjale, kako pomembno poslanstvo opravljajo. Dotaknile so se pomembnih mož slovenske literarne zgodovine (o, kako pogrešam večji prispevek žensk!); predvsem pa so močno govorili o lokalnih literarnih »močnikih«. Dogajanje je imelo zlahten pridih, brez zardevanja bi lahko dogajanje iz dvorane v Levstikovem domu prenesli na katerikoli večji oder v Sloveniji. Za opravljeno delo bom izrekel samo enotno zahvalo in priznanje ekipi brez naštevanja nastopajočih; gotovo bo v Trobli objavljeno tudi konkretno poročilo s fotografijami. Je pa bilo močno očitno, da tri vogale literarnega dogajanja v Velikih Laščah podpirajo ženske; to pa kar nekoliko popravi zgornji pomislek v oklepaju! Prispevek članov literarne skupine iz Velikih Lašč je pokazal, kako bogata je ustvarjalnost članic in članov ter kako tematsko raznolika je snov, ki jo v verze ravnaajo prizadevni članice in člani. Zato so si zares zaslužili ta zapis in seveda gromki aplavz na koncu dogodka!

Morda pa v prisposodbi pustim zaključno besedo še praznim stolom v dvorani Levstikovega doma; približno polovica jih je samevala; zdelo se mi je, da med seboj šepetajo: »Ja, tu smo zato, da ponudimo priložnost kulture željnim naslednikom Trubarja, Levstika, Stritarja, Javorška, Perhajeve ... Očitno pa so mnogi imeli na ta večer pomembnejše opravke. Tudi kar precej svetnikov pogrešamo, ki so pogosti naši gostje. Še dobro, da je prišel na prireditev g. župan ...!«

Mladi pozor!

ŠPELA KOKOŠINEK, EVA PEČNIK FOTO: FREEPIK

Marsikdo bi se strinjal, da v Velikih Laščah manjka neka kulturna skupnost za mlade, kjer bi lahko ustvarjali, se izražali in razvijali svoje talente. Verjameva, da se med vami najde kdo, ki bi si želel stopiti v stik z ustvarjanjem in kulturo, predvsem na področju filma in gledališča.

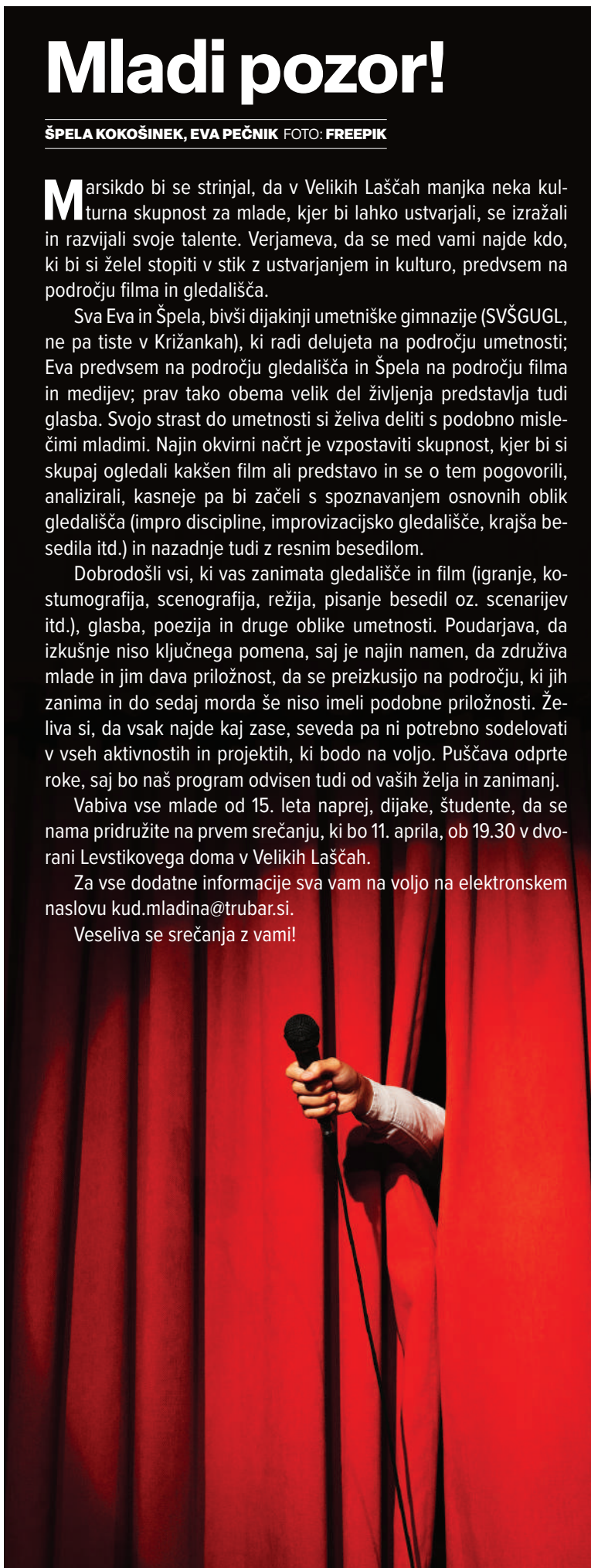
Sva Eva in Špela, bivši dijakinji umetniške gimnazije (SVŠGUGL, ne pa tiste v Križankah), ki radi delujeta na področju umetnosti; Eva predvsem na področju gledališča in Špela na področju filma in medijev; prav tako obema velik del življenja predstavlja tudi glasba. Svojo strast do umetnosti si želiva deliti s podobno mislečimi mladimi. Najin okvirni načrt je vzpostaviti skupnost, kjer bi si skupaj ogledali kakšen film ali predstavo in se o tem pogovorili, analizirali, kasneje pa bi začeli s spoznavanjem osnovnih oblik gledališča (impro discipline, improvizacijsko gledališče, krajša besedila itd.) in nazadnje tudi z resnim besedilom.

Dobrodošli vsi, ki vas zanimata gledališče in film (igranje, kostumografija, scenografija, režija, pisanje besedil oz. scenarijev itd.), glasba, poezija in druge oblike umetnosti. Poudarjava, da izkušnje niso ključnega pomena, saj je najin namen, da združiva mlade in jim dava priložnost, da se preizkusijo na področju, ki jih zanima in do sedaj morda še niso imeli podobne priložnosti. Želiva si, da vsak najde kaj zase, seveda pa ni potrebno sodelovati v vseh aktivnostih in projektih, ki bodo na voljo. Puščava odprte roke, saj bo naš program odvisen tudi od vaših želja in zanimanj.

Vabiva vse mlade od 15. leta naprej, dijakke, študente, da se nama pridružite na prvem srečanju, ki bo 11. aprila, ob 19.30 v dvorani Levstikovega doma v Velikih Laščah.

Za vse dodatne informacije sva vam na voljo na elektronskem naslovu kud.mladina@trubar.si.

Veseliva se srečanja z vami!

Odprtje razstave Branka Mejača

Umetnost trpljenja: Notranja resnica križevega pota

V četrtek, 27. februarja, je potekalo odprtje nove likovne razstave. V galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji se z likovno razstavo z naslovom Umetnost trpljenja: Notranja resnica Križevega pota predstavlja Branko Mejač. Razstava bo na ogled do nedelje, 13. aprila.

ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

Branko Mejač se je rodil leta 1951 v Ljubljani, kjer je zaključil študij Likovne pedagogike na Pedagoški fakulteti. Kot likovni pedagog je bil vse do leta 2014 zaposlen na OŠ Louisa Adamiča Grosuplje, kjer ni le poučeval, temveč se je tudi zunaj šolskih okvirjev posvečal mentorskemu delu z mladimi ustvarjalci. Po upokojitvi živi in ustvarja na Krki, kjer likovno raziskovanje ostaja osrednji del njegovega življenja.

Že od otroštva je likovno ustvarjanje predstavljalo njegovo strast, kar se odraža v njegovem vsestranskem umetniškem iz-

razu. Oljna tehnika je osrednji medij njegovega dela, vendar se ne omejuje le nanjo. Njegova dela pogosto povzemajo elemente umetnostne zgodovine, upodabljajo različne žanre, interpretirajo zgodovinske dogodke in komentirajo aktualne družbene teme. V njegovem delu se prepletajo tudi intimni motivi iz zasebnega in družinskega življenja, s katerimi umetnik raziskuje človeško notranost in sanjske pokrajine doživljanja sveta.

Tokratna razstava prinaša edinstveno interpretacijo Križevega pota, ki ga

Mejač upodablja s prepoznavnim likovnim izrazom. Svetle, igrive barve, hudo mušna figuralika in preiščena kompozicija ustvarjajo podobe, ki se gibljejo med resničnostjo in mističnim svetom duhovnega spoznanja.

Prireditev je povezoval direktor Javnega zavoda Trubarjevi kraji Matjaž Gruden; program je popestrila učenka Glasbene šole Ribnica, enote Velike Lašče, Evelin Centa (klarinet; mentor Vanjo Tomc) ob klavirski spremljavi mentorice Teje Bogdanove.

Delavnica KRATKICE z Ano Porenta

Vas zanima pisanje? Udeležite se delavnice KRATKICE na TRUBARJEVI DOMAČIJI, kjer boste spoznali znane pesniške oblike, kot so petstišja, činkvine, se preizkusili v brahkih ali izumili čisto svojo novo obliko kratke pesmi, ki vam jo bo narekovala narava in dediščina domačije. Delavnico bo vodila pesnica, urednica in izkušena mentorica mag. Ana Porenta.

Kratkice bomo ustvarjali v soboto, 5. aprila 2025, od 10. do 13. ure v Galeriji Skedenj in če bo lepo vreme, tudi v naravi okrog Trubarjeve domačije.

Zaželeno so prijave na info@trubarjevi-kraji.si ali na tel. št. 01/788-10-06. Starostnih omejitev ni (primerno tudi za družine, prijatelje ...). S seboj prinesite pisalo, papir in radovednost. Z veseljem vas pričakujemo.

Ogled dobre prakse – Vila Vipolže

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA
FOTO: VILA VIPOLŽE

Ker je v teku celovita obnova gradu Turjak, se je potrebno seznaniti z možnostmi upravljanja gradu po obnovi. Zato smo se predstavniki Občine, Javnega zavoda Trubarjevi kraji in drugi v petek, 21. februarja, odpravili na ogled dobre prakse v Goriška brda. Obiskali smo Vilo Vipolže, s katero upravlja Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda. Sprejela nas je direktorica zavoda ga. Tina Novak Samec. Podrobno nam je predstavila celotno pot od začetka prevzema Vile Vipolže v upravljanje in aktualno stanje. Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda skrbi za številne kulturne prireditve, stalno muzejsko zbirko, razstave in hotelsko ponudbo v Vili Vipolže. To omogoča, da objekt ne postane zgolj muzej ampak središče dogajanja. Obisk Vile Vipolže nam je ponudil dragocen vpogled v to, kako lahko javni zavod uspešno upravlja s takšnim objektom; hkrati smo se seznanili tudi z mnogimi izzivi, ki jih upravljanje prinese. Vsekakor obnova gradu Turjak predstavlja priložnost za rast, razvoj in povezovanje različnih deležnikov v lokalnem okolju na različnih ravneh, od kulture, izobraževanja in turizma do gospodarstva.

Razstava Zrcalca duše

Vljudno vabljeni na odprto likovno razstavo Bernardke Petrović Mager – Benami z naslovom ZRCALCA DUŠE, ki bo v **četrtak, 17. aprila, ob 19. uri v galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji.**

V teku je obnova gradu Turjak

Na gradu Turjak, kulturnem spomeniku državnega pomena, so v teku dela obsežne celovite obnove.

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA FOTO: MINISTRSTVO ZA KULTURO

Grad Turjak je bil nekdaj eden izmed najmočnejših in najbolj znamenitih gradov na Kranjskem. V zgodovini so bili lastniki znana plemiška rodbina Auerspergi (Turjaški). Del gradu je bil obnovljen med letoma 2002 in 2006. Ministrstvo za kulturo je novembra leta 2024 začelo z obnovo v vrednosti 10.433.934,25 evra z DDV. Višina sofinanciranja s strani Evropske unije bo znašala 8.514.153,78 evra. Obnova vključuje rekonstrukcijo severnega trakta oziroma palacija, bastije in notranjega dvorišča, rekonstrukcijo in prizidavo lovskega doma, rušenje pokritega prireditvenega prostora, statično sanacijo konjušnice in novogradnjo kolesarnice/shrambe za rekvizite ter manjšo rekonstrukcijo celotnega grajskega parka v smislu ureditve poti, zaščitnih ograj, ozelenitve površin in nove zasaditve.

Severni trakt bo dvonamenski, kar pomeni, da bo deloval kot muzej, ki bo prikazoval zgodovino gradu in rodbine Auersperg; hkrati bo to hotel s štirinajstimi sobami. V obnovljenem severnem traktu bodo hotelske sobe s štirimi zvezdicami, v nekdanjem lovskem domu pa bodo urejene nastanitvene kapacitete s tremi zvezdicami. Pri obnovi se posveča pozornost tudi trajnostnemu razvo-

ju. Predvideni so ukrepi za energetske učinkovitost, kot so zamenjava oken in uvedba ogrevanja na lesno biomaso, kar bo pripomoglo k zmanjšanju porabe energije.

Trenutno potekajo gradbena dela za utrditev temeljev in zidov ter ojačitev medetažnih plošč v severnem traktu, bastiji in lovskem domu. Ob izkopih potekajo arheološke raziskave ob gradnji. V notranjem dvorišču so bili izvedeni meteorna in fekalna kanalizacija ter vročevod. Izvaja se električni in telekomunikacijski priključek od transformacijske postaje v naselju Turjak do gradu. Začenja se obnova strehe na severnem traktu in bastiji.

Projekt celovite obnove bo zaključen v juniju leta 2026. Obnovljen grad Turjak bo imel spodbujevalne učinke na turizem in gospodarstvo na lokalni, regionalni in državni ravni. Pričakovano je večji turistični obisk velikoklaške občine.

Od začetka obnove poteka aktivno sodelovanje med Ministrstvom za kulturo in lokalno skupnostjo. Celovita obnova gradu Turjak je pomemben korak v prihodnost, ki odpira vrata novim pri-

ložnostim. Grad, ki bo v kratkem ponovno zasijal, bo postal simbol ohranjanja dediščine ter kulturne in gospodarske rasti naše občine. Ministrstvo je naklonjeno temu, da po celoviti obnovi grad v upravljanje prevzame lokalna skupnost. Potrebno bo pretehtati dane možnosti in sprejeti pomembno odločitev.

Grad Turjak: predzgodba

Pred nekaj meseci so se grajska vrata Auerspergove trdnjave zaprla za obiskovalce zaradi Celovite obnove dela kulturnega spomenika državnega pomena Turjak – tako se namreč imenuje obsežen projekt Ministrstva za kulturo v vrednosti dobrih desetih milijonov in pol evrov, od katerih jih je iz skupne evropske malhe prišlo kar osem in pol.

MARJANA DOLŠINA DELAČ

Ni slabo za občino, katere celoten proračun ne dosega niti višine zneska evropskega sofinanciranja projekta. Brez obotavljanja je to največji izredni finančni vložek države, ki ga je bila velikolaška deželna deležna v zadnjih nekaj desetletjih, če ne kar kadarkoli. Obenem bo prav upravljanje z objektom takšnega obsega in pomena predstavljalo verjetno večji izziv, kot ga je kadarkoli sprejel kdo od velikolaških županov in, ja, gorje tistemu, ki bo v času predaje sedel na županskem stolu – njegova srajca bo precej prepotena. A to pisanje prihranimo za burnejše čase, ko bo na vidiku zaključek obnove in se vrnimo na začetek, v predzgodbo, ki pojasni, kako je grad dočakal današnje stanje.

O nastanku turjaške utrdbe, njegovi tisočletni fevdalni zgodovini in lastnikih je bilo napisanih že nekaj obsežnih knjig. Pod vse to potegnemo črto z zapisom, da je grad nastal v srednjem veku; njegova danes najbolj prepoznavna faza pa je renesančna, saj je bil po silovitem potresu v 16. stoletju podvržen koreniti obnovi in prezidavi. Kasnejši baročni čas je pustil svoje sledi predvsem v okrasu in opreми notranjih prostorov, od katerih se ni ohranilo nič oprijemljivega, le nekaj fotografij iz predvojnega časa. Znatno manj se poglobljamo v usodo, ki jo je grad doživljal kot kulturni spomenik v času, ko so se njegovi prvotni prebivalci pred ostrimi ideološkimi puščicami že umaknili iz oklepa debelih zidov in je konec druge svetovne vojne dočakal kot žalostno pogorišče zgodovine.

Življenjska pot dolenjskih gradov

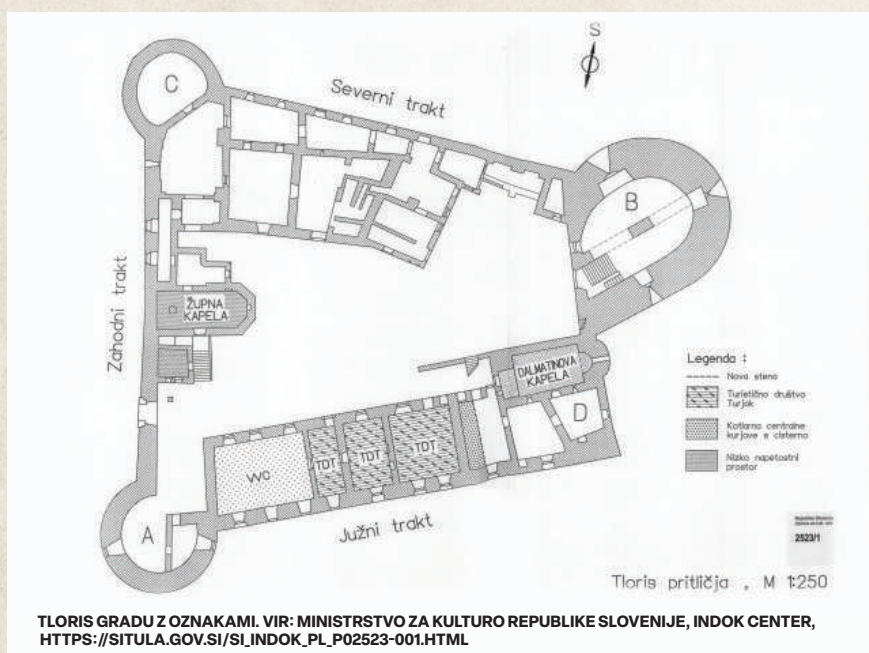
Turjak, kot mu na kratko pravimo, nekdanj mogočen simbol bogastva in moči svojih lastnikov, nam je danes sku-

paj z večino drugih sosednjih gradov v enako veliko breme, kot nam je v ponos. A nič novega ni, da so gradovi v krizi, saj so jo prvič doživeli že konec 16. stoletja, ko so jih plemiči začeli zamenjevati za udobnejše in z vidika vzdrževanja bolj obvladljive dvorce oziroma je njihov obrambni značaj po koncu turške nevarnosti izgubil svoj pomen. Razvoj grajske arhitekture je dokončno zamrl s koncem 18. stoletja, ki ga je zatresla francoska revolucija in povzročila korenite družbene spremembe, teh pa starodavni kasteli niso preživeli. Ivan Komelj je v Varstvu spomenikov iz leta 1983 navrgel podatek, da je v obdobju od druge polovice 12. do konca 15. stoletja v virih omenjenih več kot šestdeset dolenjskih gradov, od katerih jih je bila ena tretjina v Valvasorjevem času že porušena.

Niti 20. stoletje jim ni ponudilo varnejšega zavetja. V času med obema vojnama je bila grajska arhitektura zaradi gospodarske krize in spremenjene socialne strukture lastnikov, med kate-

rimi je bilo vse več neplemičev, še bolj ogrožena kot v prejšnjih stoletjih. Obremenjeval jih je zaradi velikih, a nefunkcionalnih prostorov nesorazmerno visok davek na strehe, zato so bili pogosto prisiljeni razprodati svojo posest na dražbi; velik del prodanega so predstavljali prav umetnostnozgodovinsko in dokumentarno pomenljivi predmeti. Potreba po varovanju fortifikacijske arhitekture in z njo prvi pravilniki so se pojavili v 30. letih prejšnjega stoletja.

Druga svetovna vojna je gradovom na Slovenskem zadala najhujši udarec v njihovi zgodovini. Zaradi debelih kamnitih zidov in fevdalne vloge v preteklosti je bila utrdjena grajska arhitektura med vojno na eni strani prikladna za vojaška zatočišča, na drugi pa je predstavljala strateški cilj vojaških napadov. Spomeniki so postali kolateralna škoda srditih bojev, ki jim je navadno sledil še strateški požig. Takšno usodo si je delilo mnogo gradov, predvsem na Primorskem in Dolenjskem, med njimi tudi Turjak.

Tloris gradu z oznakami. VIR: MINISTRSTVO ZA KULTURO REPUBLIKE SLOVENIJE, INDOK CENTER, [HTTPS://SITULA.GOV.SI/SI_INDOK_PL_P02523-001.HTML](https://situla.gov.si/si_indok_pl_p02523-001.html)

Povojni čas je prinesel očitnejše zanimanje stroke, a je v velikem delu spolitizirane laične javnosti veljalo prepričanje, da so gradovi kulturni tujek nekdanjih fevdalnih lastnikov in jih zato niso želeli prepoznati kot integralni del slovenske kulturne dediščine. Verjetno je prav to eden od razlogov, da so mnogi med njimi dobili neustrezno namembnost, od socialnih stanovanj in bolnišnic do zavodov in zavetišč. Nekaterim izmed njih se je godilo še slabše. Njihovo usodo so vzeli v roke posamezniki ali ljudski odbori (KLO-ji) in minirali še obstoječe objekte. Gradbeni material so nato odvažali za uporabo pri novogradnjah. Tako se je recimo zgodilo z ribniškim gradom. Leta 1947 je takratni Zavod za varovanje kulturne dediščine s pomočjo študentov umetnostne zgodovine in arhitekture izdelal seznam med vojno poškodovanih dolenjskih gradov s skicami tlorisov in detajlov ter stavbnih profilov. A kaj, ko je bilo že leta 1950 le še nekaj teh primernih za zaščito; ostali so že prešli v fazo ruševin. Povojno sistematično uničevanje ostankov fortifikacijskih zgradb je bilo prisotno vse do 60. let prejšnjega stoletja, ko se je mrznja do predvojnih družbenih sistemov nekoliko ohladila. Prav takrat so se začele dogajati prve večje obnove z upoštevanjem sodobnih spomeniškovarstvenih načel, ki jih je bil deležen tudi turjaški grad. V 70. letih prejšnjega stoletja so se pričele poglobljene raziskave, ki so v 80. letih prejšnjega stoletja postale tudi medijsko odmevnejše in so spodbudile premik v mišljenju od dvomov, ali sploh obnoviti, do iskanja rešitev, kako obnoviti.

Usodno odlašanje in prva obnova

Po obstreljevanju in požigu leta 1943 je grad Turjak skoraj v celoti ostal brez strehe. Nekateri deli so se zrušili; ostale so počasi načenjale vremenske razmere. V prvem desetletju po drugi vojni so se konservatorski posegi osredotočili le na tiste najnujnejše, ki so preprečili popoln propad spomenika. Naredili so streho nad Dalmatinovo kapelo kot historičnim jedrom grajskega kompleksa s srednjeveškimi poslikavami ter nadaljevali z očiščevalnimi in utrjevalnimi deli, ki so jim leta 1962 dodali celo vodovod. A strehe so se še naprej rušile, z grajskih sten so nadalje odvažali kamenje za gradbeni material; dokončno so izginile baročne poslikave in štukature v nekdanjih dvorinah. Če je arhitekt Marjan Mušič, ki se je takoj po vojni ukvarjal z načrtom obnove, še omenjal nekaj notranje opreme, ni sedaj od nje ostalo ničesar več.

Spomladi leta 1963 so se pričela obsežnejša obnovitvena dela, ki so se leta 1965 zaradi finančne stiske prekinila in se nadaljevala vse do faze odprtja gradu za javnost leta 1974 – kot omenjajo viri, ga je zaznamoval velik obisk. Pozidan in na novo prekrit je bil zahodni del z vhodom in stolpičem z uro. Izdelali so nov kamnit portal, a ohranjene gotske grbovne plošče vanj niso vzdali. Poseg se je izkazal za slabo izvedenega, saj je bil rekonstruirani vhod v svojih merah znatno ožji od prvotnega. Utrdili, pozidali in pokrili so tudi severozahodni stolp,

v katerem je bila nekdanj grajska ječa; ostali del gotskega palacija so zaradi statične problematičnosti in s tem povezane finančne zahtevnosti pustili. Tudi na vzhodnem delu so utrdili mogočno bastijo, korpulenten okrogel stolp, zgrajen na živi skali, ki mu je zdaj manjkala le še streha.

Počasi, a vztrajno od strehe do lipe

Konservatorski posegi so se zaradi pomanjkanja sredstev le počasi, a vztrajno udejanjali. Do začetka 80. let prejšnjega stoletja je bil grad tako že v celoti prekrit z novo streho, zavarovano s strelovodi. Po končanem saniranju obodnega nosilnega zidovja se je začelo postopno izvajanje horizontalnih povezav zidovja z vmesnimi stropnimi konstrukcijami. V dokumentu iz leta 1981, ki ga hrani Informacijsko-dokumentarni center za dediščino (INDOK) Ministrstva za kulturo, lahko preberemo, da je bilo za obnovo in sprotno vzdrževanje dotlej namenjenih 5.719.000,00 takratnih dinarjev. Po odprtju spomenika za javnost so strokovnjaki leta 1986 nadaljevali z zahtevnim restavriranjem fresk v Dalmatinovi kapeli, ki je bilo zaključeno leta 1993. Do leta 1991 je bila obnovljena tudi mlajša, katoliška kapela, ki je po blagoslovu prevzela funkcijo župnijske cerkve. Spomeniškovarstvenim aktivnostim se je leta 1988 pridružila naravovarstvena akcija, ki je vključevala sanacijo znamenite turjaške lipe po metodi drevesne kirurgije ter sajenje nadomestnega drevesa.

JUGOZAHODNI STOLP PRED IN PO OBNOVI
LETA 2006. PRVA SLIKA: SPLET, DRUGA SLIKA
FOTO: MARJANA DOLŠINA

Ob štiristoletnici bitke pri Sisku (1993) je odgovorna konservatorica Mojca Arh Kos pripravila razstavo, s katero je javnost opozorila na bogato zgodovino gradu, njegov kulturni, zgodovinsko-dokumentarni in umetnostni pomen ter na razstavnih panojih predstavila do sedaj opravljena obnovitvena dela.

Grad, ki je v lokalni skupnosti že zaživel kot učni objekt in se počasi vklapljal v kulturno turistično ponudbo občine, še ni bil primeren za ustvarjanje konkretnjših zgodb, saj so za polno delovanje manjkali predvsem spremljevalni prostori, kot so urejene sanitarije, garderobe, dvigalo in še kaj. 6. oktobra 1999 je z odlokom postal spomenik državnega pomena in bil tako upravičen do zahteve po posebnem varovanju.

Celovita prenova med letoma 2004 in 2006

16. septembra 2004 so v časopisu Delo z Ministrstva za kulturo sporočili, da so turjaški grad zaprli za javnost zaradi prve celovite prenove. Pogoje zanj je pripravila odgovorna konservatorica Mojca Arh Kos pod okriljem Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS), območne enote (OE) Ljubljana. Osnovo za vse nadaljnje delo je seveda predstavljala sanacija vlage z drenažami in drugimi zaščitnimi deli ter statična okrepitev ostrejša z armiranim betonom, čez katerega so danes nameščene lesene konstrukcije, ki ga uspešno zakrivajo.

Zunanost grajskega kompleksa je prezentirana v duhu kompromisa med spodnjim, neometanim delom, kjer je lepo vidna struktura zidave, in prvim nadstropjem, ki je kot piano nobile belo ometano in zaglajeno, ločuje pa ju kamniti polkrožni venčni zidec. Streho so prekrili z opečnimi strešniki ali »bobrovci«; napušči so leseni in le izjemoma tudi ometani. Že poprej rekonstruirani portal so ponovno razširili in tako pridobili tudi lažji dostop v času obnovitvenih del. Lesena vhodna vrata z okovicami sledijo vzoru gradu Ozalj na Hrvaškem, ki se ponaša z arhitekturno in likovno sorodnim portalom. Na notranjem dvorišču so želeli ohraniti neraven, vzpenjajoč teren, zato stopnice niso prišle v poštev. Takrat so predvideli ureditev v kombinaciji trdega tlaka in peščenih površin z muldami za odtok vode iz prodnikov, a ta ni bila nikoli uresničena.

Južni trakt so preuredili in prostore, ki

so namenjeni dobremu počutju obiskovalcev, kot so krčma, trgovinica s spominki in sanitarije, večji del nadstropja pa v t. i. viteško dvorano za večje prireditve, četudi je bil prvotno prostor razdeljen na več manjših sob za služinčad in goste. Koreniteje sta bila obnovljena tudi oba zahodna stolpa. V severnem so uredili plesno dvorano in pod njo prezentirali grajsko ječo, ki še vedno ni v celoti očiščena materiala, s katerim je bila delno zasuta ob rušenju. V sprejemnem salonu so na novo predstavili poročno dvorano; v južnem so prostor namenili razstavam. Severni in vzhodni del sta ostala skoraj nedotaknjena, četudi so v kleti bastije načrtovali ureditev vinske kleti. Ponovno so morali restavrirati tudi poslikave v Dalmatinovi kapeli, ki so spričo vlage počasi bledele.

Čprav je bil vsak prostor obravnavan posebej, so nekatere odločitve zaznamovale grad kot celoto. Stene so tako na več mestih prezentirane v kamniti podobi, ki razkriva zidavo; še pogosteje se srečamo z zaglajenim ometom bele barve, ki sledi in se prilagaja neravni površini strukture zidu. Tam so ostali neometani le posebni posamezni detajli, kot so kamniti osamelci, ki štrlijo iz sten, posamezni vogalni klesanci, kamnite okenske preklade ter okvirji strelnih lin in drugih odprtín. Tudi pri izbiri tlaka so sledili izvornim materialom. Zunanje in kletne prostore zato večinoma pokriva kamnito tlakovanje v naravni sivi barvi; v notranjosti se kombinirata hrastov ladijski pod in opečni tlakovec, ki so ga kot prvotni tlak odkrili v predprostoru ob vhodni avli.

Popotnica

Grad Turjak ima kot eden najmogočnejših na Kranjskem izjemen vedutni ter tudi kulturno- in umetnostnozgodovinski pomen, ki smo ga morda od nekdaj cenili, a ga, to je zagotovo, nismo znali nikoli s pridom izkoristiti.

Pred celovito obnovo, ki se je začela leta 2004, je podoba Turjaškega gradu razkrivala zgolj žalosten kup kamenja. Ne le, da so od njega ostali samo goli zidovi, ki so jih za silo ohranjali pokonci zasilni konservatorski posegi; zapustili so ga tudi obiskovalci. O tem žalostnem stanju jasneje kot katerakoli strokovna razprava priča članek, ki je bil objavljen v časniku Dnevnik septembra 1997 s pomenljivim naslovom Turizma ni, je pa

zato – mir!. V njem se avtorica članka Nada Mavrič v pogovoru z domačinko in nekdanjo vodnico po gradu Lojzko Lukančič sprašuje, zakaj je znana turistična točka v poletnih mesecih deležna takšnega mrtvila. Poleg šolarjev in skupin upokojencev se le tu in tam najde še kakšen obiskovalec, ki skoraj naključno zaide do gradu in si ga nato še ogleda, pravi. Sicer amaterska vodnica v članku doda, da tudi domačini ne kažejo kaj prida zanimanja za grad in z njim povezani turizem, zato se v njem ne dogaja nič takšnega, kar bi privabilo množice turistov. Gole stavbne mase za obiskovalce same po sebi niso dovolj zanimive, celo pri tako pomembnem spomeniku ne. Se leta 2025 tega kaj bolj zavedamo?

PORUŠENI JUŽNI TRAKT Z VHODOM V DALMATINOVO KAPELO OK. 1960 IN PO OBNOVI 2006. PRVA SLIKA: DRUŽINA AUERSPERG, OBJAVLJENO V MONOGRAFIJI GRAD TURJAK (UR. MIHA PREINFALK, MIJA OTER GORENČIČ, RENATA KOMIČ MARN, ZRC SAZU, 2020, STR. 869), DRUGA SLIKA FOTO: MARJANA DOLŠINA

»Meni ni in ni bilo nikoli za slavo, še manj pa za lastni prid in dobiček«

To so besede, ki so se leta 1914 zapisale Josipu Stritarju v pismu Francu Serafinu Šeguli.

MAJA SMOLE FOTO: DOMEN JUGOVAR

Te besede smo lahko tudi uvodno slišali na letošnjem desetem Stritarjevem večeru, ko smo praznovali njegov 189. rojstni dan. In te besede zelo lepo zajamejo bistvo letošnjega gosta, ki zase pravi, da je v prvi vrsti zdravnik in družinski človek, šele potem pisatelj in medijska zvezda.

Letos nas je namreč obiskal David Zupančič, ki je o svojih izkušnjah z delom med pandemijo covid-19 napisal knjigo *Življenje v sivi coni*. Ta je leta 2022 dobila naziv knjiga leta. Do danes je bilo prodanih več kot 16.500 izvodov. Velja pa tudi za najhitreje prodajano knjigo vseh časov.

Napisal je tudi priručnik z naslovom *Znanost mirnega življenja*, ki je trenutno doživel že 5. ponatis.

V tisku ima pa že tretjo knjigo, ki bo nadaljevanje prve in bo nosila naslov *V mejah normale*.

Medijsko je tudi zelo aktiven. Ima namreč svoj podkast *Umetnost lenarjenja*, ki ga lahko poslušamo na Spotifyju in YouTubeu. Na Instagramu ima več kot 40.000 sledilcev. Od srede februarja ga lahko spremljamo na RTV SLO 1 v oddaji *TV Klinika* z Davidom Zupančičem.

Letošnji gost nas je že na začetku večera pozitivno preseñtel. V okviru priprave na Stritarjev večer se je namreč odločil in prebiral Stritarjevo poezijo. Nekaj kitic ene od pesmi se je celo naučil na pamet. In Stritar se je pridružil več kot 20 pesnikom, katerih pesmi on zna na pamet.

Na vprašanje, kdaj ima čas za vse to, kar počne, je odgovoril, da so pomembne prioritete. V prvi vrsti je zdravnik in družinski človek, potem pa še vse ostalo.

Kdaj pa je imel čas za učenje pesmi? Na to vprašanje je odgovoril, da je veliko drobnih trenutkov, za katere se sploh ne zavedamo, da bi jih lahko uporabili za kaj bolj koristnega, kot je brskanje po telefonu. Če človek za vajo v spominu izkoristi vsak trenutek, ko mora na kaj čakati, to ni težava. In še pomaga pri boju z demenco.

Z njim se je pogovarjala vodja knjižnice Maja Smole. Večer pa so glasbeno obogatili učenci glasbene šole Ribnica, enota Velike Lašče. Julija Košir na violini. Eva Stadler, Tristan Mihelič, Aiken Marie Bauch in Ajda Andoljšek pa na klavirju.

Obiskovalci so lahko, če so želeli, kupili katero od omenjenih knjig in seveda prejeli tudi avtorjev podpis.

Berem, bereš, beremo

Tokrat smo v knjižnici pripravili seznam knjig na temo čuječnosti. »Čuječnost je način zavedanja svojega doživljanja, ki ga spremlja odnos sprejemanja, odprtosti in radovednosti. Ko smo čuječi, je naša pozornost usmerjena na trenutno izkušnjo, kot se poraja iz trenutka v trenutek. Zavedamo se svojih misli, čustev, telesnih občutkov in namer ter zunanjega dogajanja, ne da bi se poskušali doživljanju izogniti, ga zadržati ali ga kako drugače spreminjati ... Raziskave kažejo, da je redno izvajanje prakse čuječnosti posameznikom pomagalo vzgojiti dolgoročno in globoko izkušnjo notranje mirnosti, dobrega počutja in višjega vrednotenja samega sebe, vključno z zmanjšanjem stresa, tesnobe in depresivnosti.« (www.cujecnost.org)

Knjige za odrasle:

- KRIŽAJ, Robert: Čuječnost – trening za obvladovanje stresa in polno prisotnost v življenju (odkrijte možnost izbire in resnično svobodo) (2019)
- NHÁT, Hạnh: Strah – modrost, kako prebroditi viharje (2024)
- VORA, Ellen: Anatomija tesnobe – razumevanje in premagovanje telesnega odziva na strah (2024)
- O'KANE, Owen: Desetkrat srečnejši – kako preseči tisto, kar vas zadržuje na poti naprej (2023)
- ZUPANČIČ, David: Znanost mirnega življenja (2023)
- HATCH, Amber: Čuječnost za starše (2022)
- DYER, Wayne W.: Moč prebujenja – prakse čuječnosti in duhovna orodja, ki vam bodo spremenili življenje (2022)
- Za otroke in mladino:
- WARD, Sarah: Čas za igro – otrok in čuječnost (Igroknjiga) (2023)
- SNYDER, Gabi: Prisluhni (slikanica) (2021)
- GALANTI, Regine: Obvladovanje tesnobe za najstnike – osnovne tehnike vedenjsko-kognitivne terapije in čuječnosti, s katerimi najstniki lahko obvladajo tesnobo in premagajo stres (2021)

MAJA SMOLE, MKL FOTO: SHUTTERSTOCK

Mladinski oddelek Resničnost

McNicoll, Elle: Kot iskrica

Grafenauer, 2024

Elle McNicoll je nagrajena avtistična pisateljica škotskih korenin, ki v svojih mladinskih romanih daje glas nevro-različnim junakom. V tem pronicljivem in ganljivem mladinskem romanu piše o evropskih čarovniških procesih in o neustrašni avtistični deklici, ki zaradi svoje drugačnosti in nerazumevanja okolice čuti močno vez s čarovnicami, zato se vztrajno bori za tisto, kar se ji zdi prav. Knjiga je prejemnica več mednarodnih nagrad in odlikovanj bralcev ter strokovne javnosti, med drugim knjižne nagrade za najboljšo zgodbo. Po njej je bila posneta tudi uspešna TV serija.

Mladinski oddelek Stripi za mladino

Stower, Adam; Walliams, David: Astrobučman

Mladinska knjiga, 2025

Noro zabavna stripovska pustolovščina priljubljenega angleškega avtorja. V prejšnjem stoletju so ljudje v vesolje izstrelili vse mogoče živali, to pa je zgodba o tem, kaj se je zgodilo z njimi ... Šimpanz Bučman se je že od nek-daj hecno vedel, na primer: spuščal je nevljudne zvoke, z mezincem na nogi si je vrtal po nosu, jedel je bananine olupke, okusno notranjost pa metal proč. Nasini znanstveniki so menili, da je popoln šimpanz za polet v vesolje. Želeli so namreč ugotoviti, kaj se zgodi, če opica obkroži Zemljo.

Mladinski oddelek Geologija za mladino

Almérés, Gaëlle: Supervikend ob oceanu

Morfemplus, 2024

Ocean je nemogoče pojasniti in ubsediti v eni sami knjigi, saj so njegova zapletenost in bogastva neskončna. Vendar lahko privzdignemo vogal tega prostranega platna, da se nam vsaj malo zasvita, in odpremo nekaj oken v zakladnico življenja, ki se skriva v njem. Fantastično potovanje vse od plaž do morskih brezen nas vabi k odkrivanju in raziskovanju največjega vrta na svetu! Znanstveno raziskovanje je predvsem lepa človeška pustolovščina; ta knjiga nas vzame na krov odprave. Pridite namočiti noge v vodo skupaj s Kljunom, Bobrico, Ježkom in Podgankom ...

mestna
knjižnica
ljubljana

Knjižnica
Frana Levstika
Velike Lašče

Obratovalni čas

ponedeljek: 13:30–19:00

torek: zaprto

sreda: 10:00–15:00

četrtek: 13:30–19:00

petek: 13:30–19:00

sobota, nedelja: zaprto

Odrasli oddelek Zgodovinski in vojni romani

Hertmans, Stefan: Vzpon
Beletrina, 2024

Poleti 1979 je Stefan Hertmans v Gentu kupil razpadajočo hišo, ki je pritegnila njegovo pozornost v trenutku, ko je vstopil vanjo. Dvajset let pozneje jo sklene prodati. Takrat pa mu pride v roke avtobiografija sina prejšnjega lastnika in na lepem se mu razkrije strašna preteklost hiše, v kateri je sam preživel pomembna leta svojega življenja. Prejšnji lastnik po imenu Willem Verhulst je bil namreč član SS in to spoznanje avtorja tako pretrese, da se pri priči loti razvozlavanja srhljivih skrivnosti njegovega političnega in zasebnega življenja. Roman Vzpon je mojstrski preplet detektivske zgodbe, avtobiografije in stvarne literature, s katerim nas Hertmans s pisateljsko domišljijo popelje skozi najskrivnostnejše kotičke človeške duše.

Odrasli oddelek Pohodništvo. Taborjenje. Alpinizem.

Habjan, Vladimir in drugi: Mojstranske veverice – plezalske legende šestdesetih in sedemdesetih let
Planinska založba, 2025

V šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja se je v Mojstrani dogajalo pomembno obdobje slovenskega alpinizma. Štirje mladi fantje, Klavdij Mlekuž, Zvone Kofler, Janko Ažman in Janez Brojan, so takrat natančno vedeli, kaj si želijo, ter so si to upali in tudi znali izpeljati. Niso si po naključju za vzor izbrali slavnih Cortinskih veveric iz Cortine d' Ampezzo. Leta 1972 sta zaradi svojih odličnih vzponov postala člana Mojstranskih veveric tudi Janez Dovžan in Miha Smolej, oba z Dovjega. Dejavnosti, ki so jih negovale Veverice, so bile plezanje, smučanje, gorsko reševanje, organizacija športnih dogodkov in izobraževanje.

Odrasli oddelek Spomini

Keček, Katarina: Okupatorjeva hči
Založba KK, 2024

Katarina Keček v romanu okupatorjeva hči opisuje leta po osamosvojitvi Slovenije, ko je zaradi nenavadne vladne odločitve čez noč ostala brez staršev, doma, denarja in celo slovenskega državljanstva. Napet in pretresljiv roman opisuje njeno pot od izobčene brezdomke do novinarka in televizijske voditeljice. »Lahko si žrtev ali pa preživela v boju s sistemom,« pravi avtorica: »Stvar miselnosti.«

Viri: beletrina.si, emka.si, morfem.si,
katarinakecek.com, planinskatingovina.pzs.si

V februarju smo bili četrtošolci v šoli v naravi v domu Jurček v Kočevju

MIMICA GAČNIK IN META KOVAČI

Skupaj smo preživeli zanimivih 5 dni. V tem času smo veliko videli, spoznali, se novega naučili. Tako smo si ogledali mesto Kočevje. Izvedeli smo, da v jezeru, ki je nastalo po zaprtju premogovni-

ki je bil več kot odličen. Postali smo pravi stezosledci in v gozdu našli veliko sledi živali. Seveda ni manjkalo družabnih trenutkov, kjer smo skupaj zaplesali, se igrali in se lepo imeli.

ka, plavajo ogromne ribe (menimo, da bomo zdaj plavali bolj ob obali). V Medvedovi jami smo spoznali, kako bi bilo živeti v popolni temi. Preizkusili smo se v kurjenju ognja in na palici popekli kruh,

Razigrano otroško pustovanje

STELLA VLAŠIČ LESAR, JZTK FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

V nedeljo, 2. marca, smo v športni dvorani v Velikih Laščah letos ponovno organizirali otroško pustovanje, ki je bilo tudi tokrat številčno obiskano. Dobrega vzdušja, otroškega smeha in zabave ni manjkalo. Za to sta poskrbeli animatorki Gledališča Pravljičarna, ki sta s 60-minutno animacijo otroke pošteno utrudili.

Letos se nam je s svojo zabavno stojnico pridružil Mario Pešič, ki smo ga lahko spremljali v zadnji sezoni showa Slovenija ima talent. Lahko smo zavrteli posebno kolo sreče in si ob uspešnem vrtenju zagotovili prikupne nagrade.

Pestro dogajanje na PŠ Turjak v mesecu februarju in marcu

META KOVAČIČ

V petek, 7. 2. 2024, smo učenci in učiteljice POŠ Turjak ter otroci iz vrtca Sončni žarek v sodelovanju s KUD Marij Kogoj, pripravili kulturni program in tako obeležili slovenski kulturni praznik. Otroci in učenci so skozi ples, dialog, igro, petje in igranje na instrumente prikazali povezanost vsega, čemur pravimo kultura. Polega Franca Prešerna smo se tako spomnili tudi drugih pomembnih ustvarjalcev naše kulture, ki nas bogatijo. Program so obogatili tudi pesnica Nataša Vybiralik Klinc s svojimi deklamacijami, s petjem Vokalna skupina Marij Kogoj in z instrumentalnim vložkom Glasbena hiša Čonca.

Na pustni torek, 4. 3. 2025, pa so v šolskih klopeh in vrtčevskih skupinah namesto otrok sedeli klovni, princese, čarovnice, Indijanci, policisti in še vrsto drugih pustnih šem. Skupaj smo se v pustni povorki sprehodili po Turjaku, s

pesmijo odganjali zimo ter krajanom popestrili dan.

Drugošolci so dva dni preizkušali svoje plavalne sposobnosti. Vsi so se odlično odrezali, se naučili novih zamahov in se ob tem še lepo imeli.

ZA PRSTE OBLIZNIT SO BILI PO KONČU PUSTOVANJA
NA VOLJO SLASTNI DOMAČI KROFI IZ PEKE KUKELJ

Otroške »mačkare« na Gradežu

ZDENKA ZABUKOVEC FOTO: MARKO ŠAVLI, BRANE VRŠNIK

Na pustno soboto, 1. marca 2025, je dopoldne otroško povorko po vasi še z nekaj starši popeljal član Društva za ohranjanje dediščine Marko Šavli. Zbralo se je 18 otrok, ki so se prelevili v zelo različne like. Med drugim smo videli osončje, astronavta, vilo, morsko deklico, samoroga, jelenčka in še nekaj drugih živali, klovna, mizarja in celo

Isaaca Newtona. Pred vsako hišo so zapeli in zaplesali; vaščani smo jim dobro napolnili košare in vreče.

Popoldne pa žal ženitovanjskega spreveda ni bilo, ker je bilo preveč članic in članov odsotnih ali v slabem zdravstvenem stanju. Tako ni bilo mogoče sestaviti dovolj likov za pustno ohcet. Upamo pa, da so vsaj otroci dobro opravili svoje delo in v pustnem času pregnali zimo.

Gregorjeva delavnica

META KOVAČIČ, TD TURJAK

Gregorjevo, praznik, ko se ptički ženijo, in dan, ko se »luč vrže v vodo«. Obrtniki so tako simbolično lahko luč vrgli stran, saj se je dan tako podaljšal, da so lahko delali brez dodatne svetlobe.

Turistično društvo Turjak je za otroke pripravilo delavnico izdelave gregorčkov. Otroci so uživali ob ustvarjanju papirnih čolničkov, ki so jih imenitno okrasili; izdelali so tudi sliko ptička, saj brez ptičkov na Gregorjevo pač ne gre. Vrhunec je bil zagotovo izdelava gregorčka, ladjice, ki jo bodo otroci lahko spustili po vodi in naznanili prihajajoče daljše dneve.

Otroci so se izkazali v svoji ustvarjalnosti in izdelali imenitne izdelke.

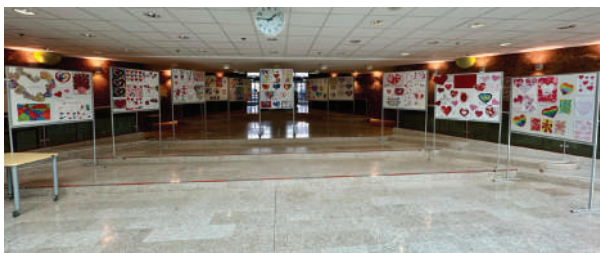

»Na Gregorjevo – otec, še veš? – se ptički ženili so, za šolskim vrtom v mejici gostili se, pili so.«
(Oton Župančič)

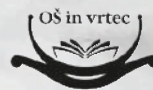

Sodelovanje v akciji #narišisrce

KLEMENTINA ZAVŠEK FOTO: S SRCEM ZA SRČKE

V februarju smo se na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče pridružili akciji #narišisrce, ki jo je na mednarodno pobudo ozaveščanja o prirojenih srčnih napakah organiziralo humanitarno društvo S srcem za srčke. V okviru pouka in podaljšanega bivanja smo z učenci govorili o prirojenih srčnih napakah, razbijali tabuje, jih ozaveščali z osnovnimi informacijami in namenjali velik poudarek razvijanju sočutja do oseb s srčnimi napakami. V sklopu akcije smo učence usmerili v ustvarjanje najrazličnejših likovnih izdelkov z motivom srca ter izdelke kasneje predali predsednici društva. Najboljši likovni izdelki so bili en mesec razstavljeni v avli Pediatrične klinike v Ljubljani.

OŠ in vrtec
Primoža Trubarja
Velike Lašče

Devetošolci zbiramo odpadni papir

Papir boste lahko oddali v tednu

od 7. do 11. aprila 2025.

Natančen urnik zbiranja bo objavljen na spletni strani šole.

Med odpadni papir ne sodi karton.

Poletno počitniško varstvo za otroke

Vse občane in občanke občine Velike Lašče obveščamo, da bomo tudi letos v Javnem zavodu Trubarjevi kraji in ob sodelovanju Občine Velike Lašče organizirali poletno počitniško varstvo za otroke od 1. do 4. razreda osnovne šole.

Varstvo bo potekalo od 6. do 17. ure v dveh terminih:

- od 7. 7. do 11. 7. in
- od 18. 8. do 22. 8. 2025.

Cena celotedskega varstva je 100,00 € in vključuje zajtrk, malico in kosilo ter spremljevalni program. V naslednji številki Troble bodo objavljeni bolj natančen program ter navodila za vpis.

Najini recepti

Z receptom za govedino po burgundsko sva se prvič srečala v kuharski knjigi Julie Child. Prvo, drugo in tretje branje so bila potrebna, da sva se spravila v nakup živil, potem pa še dvakrat in lahko sva začela. Zelo dobra lastnost tega recepta je ta, da se jed pripravlja v pečici, kar pomeni, da jo bomo veliko težje zažgali. Vina bomo tokrat potrebovali kar dosti. Nekaj za kuho, nekaj pa za iskanje harmonije z pripravljenim kosilom.

MIJA IN JURE STARIČ FOTO: **MIJA IN JURE STARIČ**

Govedina po burgundsko (6 oseb)

Sestavine:

- 150 g slanine
- 1400 g govejega plečeta
- 1 koren
- 1 čebula
- 2 žlici moke
- 700 ml rdečega vina
- 700 ml goveje juhe
- 200 ml belega vina
- 1 žlica paradižnikove mezge
- 2 stroka česna
- 2 vejici timijana
- 5 lovorovih listov
- šopek peteršilja
- 400 g šampinjonov
- 400 g majhnih čebulic
- 1500 g krompirja
- maslo
- olje
- sol
- poper

Slanino narežemo na majhne kocke in jo 10 minut kuhamo v vreli vodi. Ocedimo in posušimo.

V ogreti litoželezni posodi slanino pražimo 2-3 minute. Ko je rjava, jo pobereemo ven; v posodo dodamo malo olja in ga segrejemo.

Goveje pleče narežemo na večje kose, ki jih na vročem olju opečemo z vseh strani, da lepo porjavijo z vseh strani. Če nimamo dovolj velike posode, meso popečemo v več rundah, da se v posodi ne prekriva. Opečeno meso dodamo slanini.

V isti posodi popečemo tudi na večje kose narezano korenje in čebulo.

V posodo k zelenjavi vrnemo slanino in meso. Dodamo poper, sol in moko ter vse skupaj dobro premešamo. Odprto posodo postavimo v predogreto pečico na 240 stopinj Celzija.

Po 4 minutah vsebino premešamo in pustimo notri še 4 minute; po tem posodo vzamemo ven in temperaturo spustimo na 160 stopinj Celzija.

V posodo dodamo rdeče vino, jušno osnovo, paradižnikovo mezgo, česen in začimbe, tako da je meso pokrito s tekočino. Vsebino lahko zavremo na štedilniku ali pa odkrito v pečici. Ko omaka zavre, posodo pokrijemo in jo za tri ure postavimo v pečico, kjer zelo rahlo vre.

Šampinjone očistimo in osušimo. Če so preveliki, jih lahko narežemo na manjše kose. V ponvi segrejemo maslo in olje ter šampinjone prepražimo. Šampinjoni bodo absorbirali vso maščobo in bodo pripravljeni, ko bodo začeli rjaveti.

Čebulice olupimo in jih cele pražimo na maslu in olju približno 10 minut. Ko so porjavlele, jih zalijemo z belim vinom, dodamo vejico peteršilja, timijana in lovorjev list in počasi kuhamo 40-50 minut.

Meso je pripravljeno, ko se zmehča do te mere, da ga lahko trgamo z vilicami. Takrat ga pobereemo iz posode in omako, ki je ostala, kuhamo še toliko časa, da pridemo do zelene gostote. Mesu dodamo čebulice in šampinjone ter vse skupaj prelijemo z reducirano omako.

Nama najljubši par k burgundski govedini je kuhan krompir. Za pripravo le-tega, izberemo srednje velike krompirje, ki jih olupljene v slani vodi skuhamo in ocedimo. Ko se krompir osuši, ga popečemo na vroči ponvi s stopljenim maslom. Pred serviranjem ga začinišmo z zajetno količino nasekljanega svežega peteršilja.

Vinski kotiček

Čeprav tokrat kuhamo francosko jed, bomo lepo harmonijo našli s slovensko avtohtono sorto.

Modra frankinja je sorta vinske trte in istoimensko vino, ki je izvorno slovenskega porekla. Četudi so jo v preteklosti Avstrijci vzeli za svojo, so pred dobrimi 8 leti na nemškem inštitutu z gensko analizo dokazali, da njen izvor sega v okolico Slovenskih Konjic. Sorta je pri nas najbolj razširjena v Podravju in Posavju.

Modra frankinja je vino, ki je živahno in sočno, a še vedno kompleksno. Prepoznavna je po bogati sadni aromi, ki spominja na jagodičevje. Po barvi je po navadi modrikasto-rdeče barve, kar je predvsem odvisno od načina pridelave. Vino ima po navadi srednje vrednosti tanina in primerno kislost. Bolj kot za enostavna vina je primerna za vrhunsko raven. Če jo boste iskali v Posavju, vam vsekakor predlagam belokranjsko vinsko klet Šuklje, v Podravju pa v vinski kleti Marof pridelujejo tisto, ki se bo zelo lepo ujela s tokratno jedlo – modra frankinja Mačkovci.

Iz velikolaškega okraja 58

Vila Vilevita in podobar Bavdek

Med velikolaškimi podobarji je poleg Franca Jonteza deloval tudi France Bavdek. Kot domačin iz Srobotnika je med drugim izdelal kip Marije, ki stoji v podružnični cerkvi sv. Roka nad Srobotnikom. Ljudsko umetnost je v okolici Velikih Lašč z Orlovo ekipo leta 1960 popisoval pred kratkim preminuli umetnostni zgodovinar Gorazd Makarovič; celovitejšega popisa vseh podobarjev na Velikolaškem zaenkrat še nimamo.

METKA STARIČ FOTO: **FRANC DEBELJAK, JANEZ KOŠIR, METKA STARIČ**

KIP MARIJE PRI SVETEM ROKU

RAZPELO, KI GA HRANI DRUŽINA IVANCIZ SROBOTNIKA

KIP BERNARDKE V MALOLAŠKI KAPELICI

Velikolaški krstni knjigi za leta 1888-1908 je ohranjen zapis, da se je 26. septembra 1901 v Srobotniku na št. 8 očetu Francu Bavdku, kočarju, in materi Teréziji, rojeni Baltazar, rodil sin Frančišek. Pri porodu je pomagala (neizprašana) babica Ivana Tomšič, krstil pa ga je Jakob Ramovš takoj naslednji dan. Kot botra sta vpisana Franc in Marija Gruden.

Pokojna Beta Tomšič iz Srobotnika ga je opisala nekako takole: Bil je majhen, droben in suh ter tudi grbast fant. Ko je hodil v šolo v Velike Lašče, so ga sošolci imeli za neumnega, pa vendar se je v nečem odlikoval: ker je zelo dobro risal, je le on lahko risal z barvami. Nato je odšel v uk k mojstru v Ljubljano.

Gorazd Makarovič si je ob pogovoru s Francem Zakrajškom iz Srobotnika zabeležil: »Spominja se ljudskega umetnika

Franca Bavdka, ki je umrl cca. 1943 leta v Ljubljani. Bil je grbast, izobrazba: osnovna šola. Ko se je preselil v Ljubljano, je delal pri nekem Hafnerju. Pred vojno je bral knjige o »komunizmu«. Bil je priljubljen, le včasih v nasprotju s »cerkvenimi«. Ljudem, ki so se zbrali pri njem, je razlagal knjige o komunizmu in razne druge. Po pripovedovalčevem mnenju ga niso dovolj cenili (z izjemo njega samega). Policija ga ni preganjala.«

Podobar France Bavdek si je po Betinem pripovedovanju kar dobro finančno opomogel. V Srobotniku je zgradil hišo in jo poimenoval Vila Vilevita. Stala je na mestu sedanje hiše družine Ahac (Šrajerjevih). Mojca Ahac se spominja, da je bila hiša za to okolje nekaj posebnega, saj je bila grajena v terasah. Zadaj so bile stopnice, okrog njih pa je bila nasuta

zemlja za manjši vrtiček. Imela je ravno streho in zelo velika okna. Povedali so ji, da naj bi načrte za hišo izdelal mizar Anton Zakrajšek (st.) iz Srobotnika. Šrajerjevi so okna ob prenovi zmanjšali in hišo prekrili z običajno streho.

Po Betinem pripovedovanju je Bavdek ves svoj denar sčasoma zapravil v gostilnah. Ko so ugotovili, da ima denar, je imel vedno polno »prijateljev«, ki pa so ga le izkoriščali. Tako je izgubil tudi hišo – Vilo Vilevito. V mladosti sem v Retjah večkrat poslušala svojo staro teto Ano Usnik, ki je ob prošnjah za kak dinar rada odgovorila kar z reko: VILA VILEVITA – nima več kredita. Gorazd Makarovič pa je takole zabeležil: »Starši so mu zapustili premoženje. Ker so ga ljudje izkoriščali, ker je plačeval, so mu prodali hišo in zemljo; potem je odšel v Ljublja-

JASLICE S PODPISOM - DELO FRANCETA BAVDKA

no, kjer je v »španoviji« z dvema drugima delal razne škatle.«

Hišo so kupili sosedje – Ivančevi iz Srobotnika (Andrejčevi); po drugi svetovni vojni je bila nacionalizirana, nato pa se je vanjo iz Lašč preselil zobozdravnik Šrajec z družino, ki je stavbo kasneje tudi prenovil in ji dogradil streho.

Med Bavdkovimi najbolj znanimi deli je Marijin kip, ki nadomešča desni stranski oltar v podružnični cerkvi sv. Roka nad Srobotnikom. Na njem je signatura: France Bavdek, 1934. V zapiskih so omenjeni še drugi kipi: »V cerkvi pri Sv. Trojici pri Velikih Laščah je izrezal Bernardko.« V malolaški podružnični cerkvi kipca Bernardke ni (več), Franc Debeljak pa mi je pojasnil, da je mala klečeča figura v kapelici v Malih Laščah morda prav ta Bernardka: sveta Bernardka Lurška, ki se ji je

v Lurdu prikazovala Marija. Ker je kapelica posvečena prav lurdski Materi Božji, je bila najbrž tudi umestitev Bernardke k Marijinim nogam kot nalašč. Iz 60. let prejšnjega stoletja so ohranjeni še podatki, da je Bavdek naslikal tudi neko »fresko« na platnu, karikature, ki so bile kot žive, za otroke pa je delal pajace in figure (moške in ženske) za »na mizo«.

Iskanje kipa Kristusa Kralja pa žal (še) ni rodilo uspeha. Makarovič zapiše: »V Laporjih pri Gradežu je v kapelici Kristus Kralj, njegovo delo.« A kapelico sem po Laporjah zaman iskala; po pričevanjih domačinov v Laporjah kapelice tudi v preteklosti ni bilo. Le več lesenih križev še danes stoji tako v vasi kot okrog nje, saj je mimo vodila že stara rimska cesta, po kateri so kasneje potekali tudi pogrebni sprevodi od Lašč do Škocjana. Ob križih se je pogrebni sprevod ustavljal, da so pomolili za pokojnega, vedo povedati pri Zelnikovih v Laporjah.

France Bavdek je izdelal mnogo jaslic. Enega od hlevčkov za k jaslicam hrani Janez Košir iz Malih Lašč. Na lični hišici je signatura, izpisana s tintnim svinčnikom: 7. XII. 1929, France Baudek, Srobotnik 8. Bavdkove so tudi jaslice v cerkvi v Velikih Laščah. V ljudsko umetnost štejemo tudi številna izrezljana razpela. O Jezusu na križu, ki je bil v lasti Antona Ivanca (deda Franca Ivanca – Šulenčka), je umetnostni zgodovinar Makarovič zabeležil: »Razpelo, ki ga ima pri hiši, je rezbarjevo delo. Zadaj ima signaturo s tintnim svinčnikom: France Bavdek, podobar, diletant, Srobotnik pri

PODOBARJEV PODPIS NA ZADNJI STRANI JASLIC, KI JIH HRANI JANEZ KOŠIR IZ MALIH LAŠČ

Velikih Laščah 3. VI. 1932. Izrezal ga je rezbar po lastni iniciativi, ker je bil lačen, zato so mu dali jesti.« Razpelo imajo Ivančevi iz Srobotnika še vedno shranjeno. Stanka Ivanc ga je prijazno posodila za na fotografijo ter omenila, da je možev stari oče od Franceta Bavdka kupil tudi pašnik pod Srobotnikom. Še danes ga z njim povezuje ledinsko ime »Na Bavdkovem«.

Umetnostni zgodovinar Gorazd Makarovič je podobarja Franceta Bavdka v zapiskih opredelil »kot ljudskega, ne zelo kvalitetnega rezbarja«. A to ne zmanjšuje njegovega prispevka k velikaški zapuščini. Najlepša hvala številnim sogovornikom, ki ste pomagali do novih podatkov in fotografij.

Vir: Zapiski Orlovih ekip – Ljudska umetnost. Gorazd Makarovič (hrani Slovenski etnografski muzej).

VILA VILEVITA - Z RAVNO STREHO IN VELIKIMI OKNI, TIK PRED PRENOVO (HRANI DRUŽINA AHAC IZ SROBOTNIKA)

Neustavljivi v Planici: izgubil je nogo, a ne volje do življenja in pomoči drugim

Tomi Jakša iz Velikih Lašč je dokaz, da življenjske preizkušnje ne ustavijo predanosti – danes je operativni gasilec in s svojim delom ozavešča o otroškem raku.

LARA HUMERCA

Tomi Jakša, 26-letnik s Hrustovega, je živ dokaz, da lahko srčnost, odločnost in neomajna volja premagajo še tako težke preizkušnje. Njegova življenjska zgodba je izjemna – ne le zaradi izzivov, ki jih je preстал, temveč tudi zato, kako jih je sprejel in iz njih ustvaril novo poslanstvo.

Prelomnica pri 18 letih, ki mu je spremenila življenje

Njegova prelomnica se je zgodila pri rosnih 18 letih, ko si je med nogometno tekmo poškodoval gleženj. Po več me-

secih negotovosti je slikanje pokazalo prisotnost tumorja, nadaljnja biopsija pa je potrdila diagnozo – kostni rak. Sledilo je devet mesecev napornih kemoterapij, ki so ga fizično povsem izčrpale. A najtežja odločitev je še čakala: ohraniti nogo z omejeno funkcionalnostjo ali se odločiti za amputacijo. Skupaj z družino je sprejel izjemno pogumno odločitev – amputacija noge.

Septembra 2017 je tako začel novo življenjsko poglavje. Kmalu zatem je preстал še operacijo pljuč zaradi širjenja bolezni. Kljub vsemu ni nikoli izgubil poguma – nasprotno, že med zdravljenjem je začel razmišljati o življenju po amputaciji in se tiho pripravljal na izzive, ki jih bo prinesla nova resničnost.

»Zakaj jaz?« se je sprva spraševal, a kmalu prišel do spoznanja: »Zakaj pa ne jaz?« Tako je začel postavljati majhne cilje – med njimi tudi tega, da bo nekoč spet tekel. In, kar je najpomembnejše, da bo še naprej pomagal drugim.

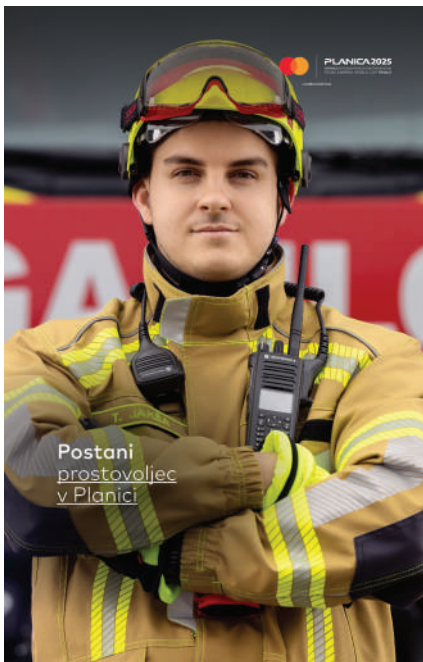
Z amputacijo do novih ciljev in moči

Danes živi z amputacijo, vsakodnevno uporablja protezo, kar prinaša svoje izzive. Če telo ni v ravnovesju, če je teža spremenjena ali koža neprimerno negovana, je nošenje proteze zahtevno. Kljub temu ostaja neustavljiv. Ko so razmere prave, pravi, da se počuti nepremagljivega. Takrat živi – in hodi celo na gasilske intervencije.

Tomi je namreč **operativni gasilec prostovoljnega gasilskega društva Rob**, kjer opravlja tudi funkcijo predsednika. Ponosno pove, da mu hoja ni več samoumevna – in prav zato jo ceni bolj kot marsikdo drug.

Svoje izkušnje in energijo usmerja tudi kot direktor Inštituta Zlata pentljica, ki združuje otroke in mladostnike, ki so preboleli raka. Tomi aktivno sodeluje pri ozaveščanju javnosti o tej bolezni. Inštitut organizira različne dogodke, kjer člani delijo svoje zgodbe in izkušnje, s čimer širijo zavedanje o izzivih, s katerimi se soočajo. Valerija in Ivo Čarman ter mladostniki, med njimi tudi Tomi, ki delujejo v Inštitutu Zlata Pentljica, so ob ustanovitvi Inštituta prejeli zlato jabolko navdiha od takratnega predsednika

države Boruta Pahorja, kar potrjuje pomembnost njihovega dela.

Tom živi prostovoljstvo. Ne zaradi priznanj, temveč zaradi ljudi. Verjame v moč skupnosti, v druženje, povezovanje in pomoč sočloveku. Njegova največja želja – da bi kot gasilec hodil na intervencije – se mu je lani uresničila. Po vseh opravljenih pregledih je danes enakovreden član gasilske ekipe – invalidnost ga ne ustavi, temveč ga še okrepi.

Vključevanje invalidov v Planici

Posebno mesto v njegovem srcu ima tudi **vključitev v program prostovoljstva v Planici**, kjer bo sodeloval s še večjim zanosom. Njegova želja je, da se v program vključi čim več invalidov, saj verjame, da imajo vsi pravico biti videni, vključeni in enakovredni.

»Čar prostovoljstva je v druženju, izmenjavi izkušenj, sklepanju novih prijateljstev in širjenju pogleda na svet,« pravi Tomi.

Njegova zgodba ni le zgodba o boleznih in okrevanju. Je zgodba o ljubezni do življenja, o služenju skupnosti in o neomajni veri, da ni ovir, ki jih ne bi bilo mogoče premagati – če imaš voljo, podporo in srce na pravem mestu.

Tomijevo navdihujočo zgodbo si lahko ogledate v dokumentarni seriji *Neustavljivi v Planici* na VOYO in na portalu YouTube. Gre za serijo, ki jo pripravlja Mastercard v sodelovanju s POP TV in je posvečena izjemnim prostovoljcem invalidom, ki se bodo letos predstavili v Planici.

Prijave za prostovoljstvo so dostopne na spletni strani: shareplanica.si

Občni zbor Društva podeželskih žena Velike Lašče

Članice Društva podeželskih žena Velike Lašče so se v februarju srečale na svojem rednem občnem zboru. Pregledale so delo minulega leta in sprejele program za letošnje leto.

DRAGICA HERIC FOTO: DRAGICA HERIC

Lansko leto so bile članice DPŽ Velike Lašče aktivne kot vedno, saj ne mine prireditve v občini, na kateri ne bi sodelovale. Tako so bile v letu 2024 prisotne na številnih dogodkih v občini, v sosednjih občinah in tudi širše. Vsak mesec so imele svoja mesečna srečanja, 12 društvenih srečanj v svojih prostorih v zgradbi občine, kjer se dogovorijo, kje in kako bodo delovale v tekočem mesecu. V svojem izčrpnem poročilu za leto 2024 je predsednica Magdalena Peterlin navedla vse dejavnosti po posameznih mesecih. Predvsem je vesela, da so tudi minulo leto izvedle svoje tradicionalne samostojne prireditve, to je v marcu prireditve ob materinskem dnevu, v avgustu dan gospodinj, v oktobru bučno marmeladni dan in v decembru državno razstavo in ocenjevanje kruha iz krušne peči v Robu. 20. bučno marmeladni dan je bil še posebej slovesen zaradi okrogle obletnice in ker so jih obiskali prijatelji, člani društva Turističnega narodopisnega društva iz Razkrižja, ki so si poleg prireditve ogledali tudi Tekavčevo domačijo in cerkev na Velikem Osolniku.

V želji po znanju, sodelovanju in druženju je pester in raznolik tudi program za letošnje leto. Zagotovo bodo članice društva tudi letos sodelovale na številnih prireditvah občine in z drugimi društvi v občini, predvsem z društvom upokojencev, saj je velika večina članic v obeh društvih. Prav tako si želijo sodelovanja z vrtcem in šolo ter s svojimi stanovskimi društvi v sosednjih občinah. Tudi letos se bodo posamezne članice udeleževale srečanj in tekmovanj, ki potekajo v okviru drugih društev, in Zveze kmetič Slovenije. Med že tradicionalnimi dejavnostmi bodo tudi letos njihove samostojne prireditve, kot so v avgustu dan gospodinj, v oktobru bučno marmeladni dan ter v decembru državna razstava in ocenjevanje kruha iz krušne peči v Robu.

Zelo vesele so, da se jim je z letošnjim letom v društvu pridružila nova članica Marta Jančar. Želijo si še več novih članic, predvsem pa mlajših, ki jih v društvu primanjkuje. Še naprej se bodo mesečno srečevale v svojih prostorih v občinski zgradbi, kjer bodo pregledovale delo tekočega meseca in delale načrte za dejavnosti v prihajajočem mesecu.

Občni zbor so zaključile v prijetnem druženju in kramljanju ob dobri pijači in jedači, ki so jo pripravili v Okrepčevalni Škrabec v Robu.

Srečanje kmetic in podeželskih žena ljubljanske regije v Dobropolju

V februarju se je več kot 70 kmetic in podeželskih žena iz 15 društev ljubljanske regije srečalo na meddruštvenem oziroma regijskem srečanju v Vidmu v občini Dobropolje. Srečanja so se udeležile tudi štiri članice Društva podeželskih žena Velike Lašče. Gostiteljice članice Društva podeželskih žena Dobropolje – Struge so udeležence sprejele v Jakličevem domu v Vidmu, kjer so si ogledale spominski sobi Frana Jakliča in bratov Franceta in Toneta Kralja ter etnološko zbirko Živimo z ljudskim izročilom. Obiskali pa so tudi Jakopičevo kmetijo v Popdeči.

DRAGICA HERIC FOTO: **DRAGICA HERIC**

GOSTITELJICE SO UDELEŽENCE SREČANJA SPREJELE V JAKLIČEVEM DOMU V PROSTORIH TAMKAJŠNJEGA DRUŠTVA UPOKOJENCEV.

Meddruštveno srečanje Društva podeželskih žena Sončnice iz Grosuplja, DPŽ Ivanjščice iz Ivančne Gorice, DPŽ Velike Lašče in DPŽ Dobropolje – Struge je bilo lansko leto prvič v Grosuplju, letos pa so se dogovorile, da bo srečanje v Vidmu v občini Dobropolje, gostiteljice pa članice tamkajšnjega društva. Ker ima letos Zveza kmetic Slovenije volilni občni zbor, so meddruštveno srečanje v Vidmu razširile na srečanje društev ljubljanske regije regijsko in tako povabile še ostala stanovska društva ljubljanske regije. Društvo podeželskih žena Velike Lašče so na srečanju predstavljale Magdalena Peterlin, Cirila Marinčič, Milka Debeljak in Jela Mulalič.

Zbrane je najprej pozdravila predsednica DPŽ Dobropolje – Struge Marija Nučič s svojo ekipo, ki so za goste pripravile potice z različnimi nadevi in dobropoljski poprtnik. Dobropoljske go-

spodnje poprtnik pečejo že od nekdaj in to znanje prenašajo tudi na mlade. Letos so članice DPŽ Dobropolje – Struge izvedle že 11. razstavo poprtnikov in 9. državno razstavo ter ocenjevanje poprtnikov. Kot je povedala Marija Nučič,

društvo letos obeležuje 33. leto delovanja. Pred desetletji je bilo v društvu 50 članice; danes jih je zaradi več razlogov le še 11, predvsem pa ni mladih. »Dela le bomo, dokler bomo lahko,« poudari Nučičeva in ponosno pove, da so za

NA KMETIJI JAKOPIČ SO DEGUSTIRALI NJIHOVE ODLIČNE MLEČNE IZDELKE.

svoje delovanje prejele zlato plaketo občine in občinsko priznanje za 30-letno delovanje. Zelo dobro sodelujejo z občino in z drugimi občinskimi društvi ter drugimi stanovskimi združenji v občini ter sorodnimi društvi v sosednjih občinah; včasih gredo tudi na kakšen izlet. Zbrane je pozdravila tudi podpredsednica Zveze kmetič Slovenije, Nežika Režek; zatem so jim domačinke predstavile svoj kraj in dediščino. Predsednica in podpredsednica Turističnega društva Dobropolje Dušica Hočeva in Marija Žnideršič sta zbrane povabili na ogled kulturnega doma oziroma Jakličevega doma, kjer so sem že zbrale v prostorih Društva upokojevcev. V zgornjih prostorih je spominska soba Frana Jakliča iz Podgorice, znanega kot pisatelja, učitelja in ljudskega prosvetitelja. Bil je deželni in državni poslanec, ustanovitelj prve vaške posojilnice na Slovenskem, bralnega društva, sirarne, živinorejske zadruge ... Poleg spominske sobe je še etnološka zbirka Živimo z ljudskim izročilom, ki predstavlja življenje Dobropoljcev: naselja in stavbe, kmečki dom, hiša, znamenja, obrtniška znanja, podobarstvo, rezbarstvo, tekstil, pustne maske in delno šege.

V spominski sobi umetnikov France ta in Toneta Kralja je predstavljeno delo bratov, ki spadata med vodilne umetnike svojega časa.

Marija Žnidaršič, po domače Miča, je zbrane nasmejala z nekaj reki v pravem dobropoljskem narečju.

Po ogledu zunanjih fresk farne cerkve Svetega križa nasproti Jakličevega doma so se odpravili proti Podpeči, kjer sta jih že pričakala mladi gospodar Janez in njegova žena Katarina Jakopič, ki uspešno vodita in razvijata živinorejsko kmetijo. Janez je udeležence povabil na ogled novega sodobnega hleva, ki ga imajo za rejo 60 do 70 krav molznic, Katarina pa je predstavila njihovo dopolnilne dejavnosti mlinarstvo, sirarno in gozdarstvo. Mlečne izdelke skuto, sire in jogurte so tudi degustirali.

Po ogledu kmetije je sledilo kosilo v Okrepčevalnici Pri Zori v Kompoljah, kjer se jim je pridružila tudi predsednica Zveze kmetič Slovenije Irena Ule. Zbrane je seznanila z delom zveze ter jim rekla, naj premislijo o novih kandidatkah za članice v upravnem odboru zveze, saj bo letos predvidoma konec marca občini, tokrat volilni občni zbor Zveze kmetič Slovenije.

Občni zbor Zveze rejcev govedi rjave pasme Slovenije v Velikih Laščah

Konec februarja je bil v Velikih Laščah redni letni občni zbor Zveze rejcev govedi rjave pasme Slovenije (ZRGRPS). Pregledali so delo v minulem letu in sprejeli plan za letošnje leto ter prisluhnili več strokovnim predavanjem.

DRAGICA HERIC FOTO: ZRGRPS, DRAGICA HERIC

Zveza rejcev govedi rjave pasme Slovenije se vsako leto na svojem rednem občnem zboru zbere v drugem kraju in letos so se zbrali v Velikih Laščah, v obnovljenih prostorih Kmetijske zadruge Velike Lašče na Stritarjevi ulici v Velikih Laščah. Rjava pasma goveda je v osnovi kombinirani pasma, danes selekcijsko opredeljena v dva tipa, bolj razširjeni mlečni in v manjšem obsegu kombinirani tip s poudarkom na prireji mesa. V Velikih Laščah je pasma prisotna že več kot 120 let, čeprav v zadnjem obdobju prihaja do velikih sprememb. Prireja mleka se zmanjšuje in rejci iščejo prihodke drugje. Zlasti manjše kmetije s štirimi ali petimi kravami rejo opuščajo in tako bo tudi v prihodnje. Z manjšimi površinami, kot so na območju Velikih Lašč, je težko zagotoviti rejo s čredo 50 ali več krav, kar zahteva ekonomika reje.

Občni zbor je vodil predsednik Govedorejskega društva Velike Lašče Borut Vasič, ki je zbranim zaželel dobrodošlico v Velikih Laščah. Po sprejetem dnevnem redu so sledila poročila predsednika, strokovnega tajnika in blagajnika o delovanju ZRGRPS.

Napredek v selekciji

Strokovni tajnik Matija Rigler je med pomembnejšimi nalogami selekcije izpostavil odbiro bikcev v vzrejališču v Novi Gorici za osemenjevanje in pripust. Izpostavil je tudi odbiro genomske testiranih bikcev v rejah, ki niso bili vhlavljeni v vzrejališče za pripust v lastnih čredah in vhlavljanje bikcev v vzrejališče na podlagi genomskih rezultatov. Pou-

daril je, da se minimalni prag genomskih plemenskih vrednosti pri mladih bikcih (teletih) iz leta v leto zvišuje. Poleg skupnega selekcijskega indeksa (vsaj 128) morajo bikci dosežati tudi minimalne vrednosti genomskega indeksa za plodnost, za somatske celice in iztok mleka (vsaj 100), pri čemer se progeni test izvaja na rastnost. Končna odbira za vstop v center poteka v vzrejališču, ko bicec doseže najmanj 12 mesecev starosti.

Na podlagi trenutnih genomskih plemenskih vrednosti, ocene zunanosti, rezultatov testa rastnosti in števila polbratov po očetovi liniji delovna skupina za odbiro bikov določi njegov namen uporabe. Končno potrditev pa bicec dobi šele, ko izpolni tudi vse veterinarske pogoje glede oploditvene sposobnosti.

Da dobijo bicece, kandidate za vključevanje v postopke selekcije, je potrebno odbrati določeno število tako imenovanih bikovskih mater, ki jih načrtno osemenijo z najboljšimi domačimi in tujimi biki. Pri rjavi pasmi v zadnjih nekaj letih vključujejo v osemenjevanje bikovskih mater tudi najboljše domače elitne bicece, od katerih je nekaj bikov vključenih tudi v Osemenjevalni center Preska. Število bikovskih mater se giblje okoli 150 krav, ki izpolnjujejo minimalne selekcijske standarde za status bikovske matere, ki jih potrjuje Upravni odbor zveze. Tudi ti kriteriji se iz leta v leto zvišujejo. V zadnjih letih kot potencialne bikovske matere vključujejo v načrtno parjenje tudi telice z znano genomsko plemensko vrednostjo. Tudi tako rejska organizacija pospešuje selekcijski napredek in skrajšuje generacijski interval. Napredek bi še pospešili, če bi rejci v večji meri uporabljali že dobro razvite metode reprodukcije, kot so embriotransfer, pri-

dobivanje jajčnih celic pri mladih živalih in oploditve in vitro. Naložba v strokovno dognane metode selekcije in razmnoževanja je dolgoročno najboljše vloženi denar za napredek v reji in ekonomsko učinkovitejšo prirejo.

S pomočjo EIP projekta »optimizacija porabe energije pri reji govedi rjave pasme« je bilo v letu 2024 genotipiziranih 2470 živali, od tega 77 bikcev. To pomeni dobro popotnico za vzdrževanje referenčne populacije rjave pasme za nadaljnji razvoj obračuna in implementacije genomskih plemenskih vrednosti mladih generacij v prihodnje. Rejska organizacija se zaveda, da jo pri razvoju in široki uporabi genomske selekcije v praksi čaka še veliko dela, da se bo le-ta v čim večji možni meri potrdila.

Rejska organizacija uspešno sodeluje v različnih mednarodnih organizacijah. Konec lanskega leta je v Celju gostila skupščino evropske zveze rejcev rjave pasme.

Po poročilu nadzornega odbora so sprejeli program dela za letošnje leto, ki bo tudi v letošnjem letu opravljal naloge in obveznosti rejskega programa ter nadaljevanje začrtanih projektov.

Na koncu občnega zboru je Zveza podelila nagrade najuspešnejšim rejcem za rejske dosežke pri rjavi pasmi. Za doseženih 100.000 kg mleka v življenjski prireji mleka so podelili 4 zvonce ter napisne ploščice za življenjsko prirejo nad 80.000 kg mleka (tabela). Na občnem zboru so prvič podelili tudi nagrade rejcem oziroma molznicam za izjemne dosežke pri prireji maščob in beljakovin v življenjski prireji oz. v standardni laktaciji v letu 2024.

V drugem delu o bolezni modrikastega jezika in o biovarnosti na kmetijah

Po končanem občnem zboru je doc.

dr. Jožica Ježek, dr. vet. med., z Veterinarske fakultete govorila o bolezni modrikastega jezika, mag. Andrej Kastelic iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Novo mesto pa o virih energije pri reji govedi rjave pasme in možnostih optimizacije. Kar nekaj razprav in pripomb je bilo na predstavitve smernic za izvajanje splošnih biovarnostnih ukrepov, ki jih je predstavil Matej Lončar s Kmetijsko gozdarskega zavoda Ljubljana. Ko je govoril o prenosu bolezni v hlevu, kjer so lahko prenašalci tudi hišne živali, kot so psi in mačke, so rejci izrazili skrb glede številnih psov, ki se prosto sprehajajo po njihovih pašnikih. Prav tako so izpostavili težavo prostoživečih živali in številčne divjadi, ki kljub električni ograji vstopa na pašnike. Rejci so ponovno poudarili, da je za divjad odgovorna država kot njen lastnik.

Lončar je rejce opozoril na obveznost izdelave biovarnostnega načrta za govedo, ki mora vsebovati opis obrata, tehnologijo reje ter skice objektov, vključno s pašnikom, saj je tudi pašnik uradno objekt. Ob tem se je pojavilo vprašanje, ali je tabla z napisom »Vstop prepovedan« zadostna ovira za preprečevanje dostopa zaradi biovarnostnih razlogov. Rejci so prepričani, da bi lahko takšna označba vzdržala tudi v primeru tožbe. Kar zadeva razkuževalno bariero, ki pri reji govedi sicer ni obvezna, pa morajo rejci, če jo uporabljajo, voditi evidenco o menjavi razkužila.

Po končanem strokovnem delu so gostitelji pripravili pokušino zorižene velikolaške govedine, ki jo že dalj časa zorižijo in ponujajo v mesnici KZ Velike Lašče. Še pred tem pa je rejce na kratko pozdravil tudi predsednik Kmetijske zadruge Velike Lašče Primož Petrič.

Odlična priložnost za vas!

ODDAMO

TRGOVINO

Z GOSTINSKIM

LOKALOM

v najem na lokaciji **KARLOVICA**
v občini Velike Lašče.

Prostor je pripravljen za takojšnje
poslovanje trgovine in lokala.

Površina: 70 m²

Lokacija: Karlovica v bližini Velikih Lašč s svojim parkiriščem

Opremljenost:

- Prostorna prodajalna površina
- Police, omare, blagajna in prodajni pult
- Razsvetljava, ogrevanje na kurilno olje, klima
- Skladiščni prostor in sanitarije

Prednosti:

- Edina prodajalna v bližini
- Prostoren in svetel prostor za privlačno predstavitev izdelkov
- Pripravljena za takojšnje poslovanje brez dodatnih investicij

Za več informacij in ogled prostora nas pokličite na telefon:

031/633-739 ali pišite na email: info@kzlasce.si

Ne zamudite te odlične priložnosti za začetek ali razširitev vašega poslovanja!

KMETIJSKA
ZADRUGA
VELIKE LAŠČE

Nasveti za stare mačke

Kdo so stari mački? Gledano v živalskem svetu so to starikavi in bolj »na izi« premikajoči se kosmati osebkovi z repom in ušesi. Kaj pa stari mački v svetu motociklizma? Motoristični mački kot mački? Verjetno ne.

BORUT HOJSAK FOTO: **MAYA DUX**

Pravijo, da se učimo vse življenje. To velja samo pod pogojem, da se želimo učiti in da sprejmemo nasvet modrejšega od sebe. V nasprotnem primeru smo mi »modrejši«. Kakšno zvezo ima to s starimi mački? Ima, ampak z »motoriziranimi« mački.

Še odgovor iz prvega odstavka ... Stari mački vedo vse. Natančno vedo vse o motoristični opremi; na pamet lahko naštejejo vse znamke motornih koles z vsemi modeli in njihovimi različicami. Niti najmanj se ne obotavljajo, ko beseda nanese na temo o pnevmatikah; ko iz topa navržejo dobre in slabe lastnosti posamezne črne pnevmatike ter hkrati navedejo tudi sprejemljivo priporočeno ceno. Predpisi? Vse vas naučijo. Glasnost izpuha? V hipu ga ocenijo na decimalno natančno in vedno je številka v okviru zakonsko določenih kriterijev.

Mislite, da je ta opis šala ali pa cinizem? Mogoče je pa realnost ...

V razmišljanju, predstavljenem v prejšnji Trobli, je bilo govora o voznikih začetnikih. Njim je najlažje »soliti pamet«, saj naj že po definiciji ne bi nič vedeli. Torej so list belega, nepopisanega papirja. Kaj pa stari mački? Že naziv nam pove, da so tukaj s preizkušnim črnolom popisani skoraj vsi listi, verjetno celo za enciklopedijo debele knjige. Pa je to črnilo trajno?

Kako prepoznati starega mačka pod

vso njegovo motoristično opremo, ki jo je izbral na podlagi svojih izkušenj? Ga lahko ali celo moramo prepoznati? Mogoče njegovo ravnanje v prometu in nasploh »prisili« naše možgane v prepoznavo starega motorističnega mačka? Pa saj niso in nikoli niso bili vsi stari mački enaki. Gre bolj za to, da je ta naziv samemu sebi namen. Da se motorist mogoče bolje počuti.

Nekako brez pomena je nekomu, ki ima izoblikovan okus za motoristično modo, govoriti o moto čevljičih, motorističnih jopičih, hlačah in rokavicah ter seveda o z najnovejšo tehniko ozaljšanih naglavnih pokrivalih. Stari maček se zna ali pa naj bi se znal obleči in s tem poskrbeti za svojo varnost. Vsaj v večini primerov je tako. Mogoče je pa pripadnost neki skupini dobrodošla v smislu izmenjave izkušenj s posameznim kosom opreme. Ali pa imajo na koncu vsi enak izgled. Vendar je tukaj običajno kriv odsevni brezrokavnik. Za varnost vse.

Prav tako vedo, da starega mačka ne zmore prevažati nekaj pod 100 iskrimi in s prostornino vsaj enega litra. To so izkušnje in tukaj ni ugovarjanja. Pa še skupina se ti »reži«, če si kupiš »ta malega V-Stroma« namesto 1000-kubičnega. Da ne pozabim na vozniško dovoljenje. Stari mački ga imajo vsi brez izjeme. Mogoče ga kdo pozabi podaljšati ali pa uporab-

ljati pripomočke, vpisane v njem. Ampak to so res izjeme.

Katere so torej dosedanje ugotovitve? Najprej, da so stari mački dobro opremljeni, z močnimi motorji, bogati z znanjem in izkušnjami. Potem pa, da se stari mački razlikujejo tako po obnašanju kot tudi ravnanju v prometu.

Ker že na podlagi zgoraj opisanega vemo, da so stari mački pač stari mački motociklizma, lahko na podlagi tega sklepamo, da bo tudi njihovo ravnanje v prometu temu ustrezno. Pa je res tako?

Stari maček naj bi med vožnjo užival in pri tem tveganje s predvidevanjem in ostalimi sposobnostmi zmanjšal na minimum. Odpraviti ga ni mogoče zaradi številnih dejavnikov, na katere nima nihče vpliva.

Marsikdo bi rekel, da starega mačka ne more nič presenetiti. Vendar statistika pravi, da se tudi stari mački motijo in jih občasno preseneti kakšen ovinek ali pa kakšen avto na svojem pasu. Zgodi pa se tudi, da jih nek povsem drug udeleženec v prometu spravi v jarek.

Zato se postavlja vprašanje, kako je mogoče, da starega mačka preseneti ovinek. Znano je, da sta samo dva ovinka – levi in desni. Pripelješ po ravnini do ovinka in v levem položaju motor v levo, v desnem pa v desno. Kaj gre tu lahko narobe? Stari mački naj bi bili izkušeni in jim

to ne bi smelo povzročati težav. Se je motor drugače odzival? So bile pnevmatike premalo napolnjene? So krivi »cestarji«? Mogoče pa je razlog njihova samozavest zaradi »dolgoletnih« izkušenj, kar posledično pomeni povečanje hitrosti zaradi užitka ali pa zaradi (samo)dokazovanja.

So te izkušnje krive za preveliko hitrost pri omejitvah in pri premagovanju dveh ovinkov? Pravzaprav bi moralo biti ravno obratno. Zaradi izkušenj bi morali stari mački prej in bolje prilagoditi hitrost svoje vožnje. Zakaj se potem dogaja, da je veliko preveč prehitrih starih mačkov kot pa prepočasnih in promet ovirajočih »prestarih« mačkov?

Pa se za trenutek osredotočimo še na hitrostne omejitve. Vsi motorji so opremljeni s števci hitrosti. Torej ne bi smela biti nikakršna težava voziti vsaj nekoliko v skladu z veljavnimi omejitvami hitrosti. Določena majhna odstopanja so seveda vedno prisotna. Bolj je moteča dosti prevelika hitrost v naselju, kjer je možnost za »izsiljevanje« prevelika. Zakaj se to dogaja, če so pa stari mački bogati z izkušnjami? Tudi zunaj naselja je potrebno priviti ročico za plin, da se vidi in sliši topot nešteto kopit. A ne potem »jokati«, ko starega mačka »preseneti« traktor ali pa »zasanjan« voznik s klobukom. Večja, kot je hitrost, več metrov na sekundo naredi motor. Je to res tako težko razumeti?

Kako je pa s hitrostjo v povezavi s premagovanjem ovinkov? Prvo dejstvo je, da obstajata samo (!) dva ovinka. Na prazni cesti verjetno ni nobena posebna umetnost obstati na kolesih pri visoki ali pa pri zelo visoki hitrosti. Pravzaprav hitrost omogoča, da je motor stabilen.

Kako pa je v primeru, ko se soočamo z ovinkom in hitrostjo hkrati? Stari maček bi moral prepoznati ovinek in hitrost vožnje prilagoditi kar nekaj elementom. Ampak prilagojena hitrost ni nekaj najbolj priljubljenega pri starih mačkih. Verjetno bi v tem primeru morali pravzaprav govoriti o neprilagojeni hitrosti.

Zakaj se stari maček zapelje na nasprotno smerno vozišče ali v prepad? Je kriva samozavest ali hitrost v povezavi z obvladovanjem motorja? Mislim, da je v največji meri prepotrebno najprej obvladovanje motorja za premagovanje ovinkov. In to obvladovanje ni samo vrtenje ročice za plin in usklajeno stiskanje ročice za sklopko ter premikanje leve noge navzgor in navzdol. Že pri počasni vožnji ali zgolj premikanju motorja na parkirišču vidimo, da se stari mački »sprehajajo«. Tu se pokaže obvladova-

nje motorja, saj ni nobene tiste hitrosti, ki bi ohranjala motor v pokončnem položaju. Zato pa se mora motorist potruditi in obvladati motor. Enako velja za vožnjo v ovinku, kjer pa je hitrost nekoliko večja. To obvladovanje situacije pa potrebuje pogled v smer vožnje oziroma v smer rešitve. Kako je potem mogoče, da se stari maček »sprehaja« z motorjem od točilnega mesta na bencinski črpalki do parkirišča pri mizi s kavo? Bi lahko bila kriva hitrost – prenizka na parkirišču ali na bencinskem servisu in previsoka v ovinku? Ampak stari maček bi to vendar moral obvladati in obvladovati! Njega ne sme presenetiti ovinek, saj ga vidi in ga s pomočjo vseh svojih izkušenj uspešno »izpelje«. A kaj ko je še vedno nasprotno smerno vozišče neverjetno privlačno. Tukaj je znana navada »sekanja« ovinkov. Se s tem varčuje s pnevmatikami, zmanjša poraba goriva, prihrani čas ...? Stari mački uživajo na motorju in bi jim moralo biti sekanje ovinkov nekaj tujega, saj je dejansko smisel motociklizma v »vijuganju« skozi ovinke in ne »sekanje« ovinkov. Je potem slednje povezano z obvladovanjem motorja tako kot pri počasni vožnji oziroma pri sprehajanju motorja? Ampak stari mački naj bi obvladali svoj motor. Ali v nasprotnem primeru to potem pomeni, da ti motoristi pravzaprav niso stari mački?

Ovce in tekanje za prvo ovco. To je nekakšna splošno znana oznaka za skupinsko vožnjo. Stari mački bi morali poznati zakonitosti vožnje v skupini in se tega tudi vestno držati. Saj je tako tudi najbolj zdravo. Toda žal se pojavljajo skupine, v katerih nekdo »potegne, ovce pa za njim«. Sledijo prekoračitve, ki seveda niso v ponos nobenemu, prehitvanja na odsekih, ki za to niso primerni, razkazovanja in dokazovanja, »kdo ima

daljšega in z njim bolj opleta« ... Zakaj prihaja do tega? Stari mački bi morali vendar ja biti bolj razmišljajoči in se ne prepuščati čustvom. Da je motociklizem čustven? Seveda je, za preživele ...

Predpisi. Že na podlagi prej navedenih dejstev lahko ugotovimo, da stari mački vedo vse. Zakaj potem sprašujejo, če so v prekršku, če na primer nimajo s seboj prve pomoči, ker naj jo ne bi imeli kam spraviti? Glede na njihove izkušnje bi si lahko nabavili takšno ali drugačno opremo, kjer bi prva pomoč čakala na »kontrolni pregled«. A stari mački, kot vedno, vedo vse. Kako jim uspe prekoračiti največjo dovoljeno hitrost, če so pa o vsem seznanjeni? Stari mački tudi iznajdljivo predelujejo motorje in se potem jezijo na »organe«, ker jim s pisanjem kazni dokazujejo za njih nerazumljivi prav. Kako je mogoče, da mora nekdo učiti stare mačke? So stari mački mogoče preveč stari in so pozabili, kar so se nekoč naučili? Vse je možno. Pravzaprav lahko ugotovljamo, da stari mački najbolj potrebujejo osvežitev znanja s področja predpisov. Se motimo? Je možno dokazati nasprotno?

Navsezadnje lahko sklenemo, da preveč samozavesti in premalo strahu v povezavi s preslabim obvladovanjem motorja ter zavestnega kršenja predpisov ne deluje pozitivno na zdravje ali bolje življenje in tudi ne na denarnico motorista. To brez izjeme velja za vse motoriste ne glede na stopnjo izkušenosti, znanja in prevoženih kilometrov.

So stari mački v celoti popisana knjiga? Sčasoma še tako popisani knjigi črnilo obledi. Bi ga želeli obnoviti? Kjer je volja, je tudi pot. Pa s tem niso mišljeni sekanje ovinkov, previsoka hitrost na takšnih ali drugačnih mestih, prehitvanje za vsako ceno ... Mišljena sta varna vožnja in uživanje na motorju vsaj nekoliko v skladu z zakonodajo – pa tudi če to posledično pomeni občasno osvežitev vsega potrebnega znanja in spretnosti za varno udeležbo v prometu.

Vsi brez izjeme si vedno želimo varne osvojitve cilja in povratka nazaj domov ter ob tem seveda brez pomoči kakšne javne reševalne službe. Ko se soočimo z najhujšim, razlika med starim mačkom in voznikom začetnikom ne obstaja. Eden ali drugi nista samo človek ampak spoštovanja vredno življenje. Spoštujemo in varujemo ga tudi z vestnim in odgovornim ravnanjem v prometu.

Ne postanite »model« in dejstvo, ampak stari maček zaradi starosti. V čim večjem številu.

Tudi novo leto smo v društvu začeli aktivno. V januarju smo z Nikom obiskali grad Fužine v Ljubljani in si ogledali razstavo z naslovom Dvojna agentka: Govoriš jezik rož? Cvetlične manifestacije niso namenjene le opevanju narave. Razkrivajo, kaj se skriva za razkošjem cvetja in dekorativnimi elementi, ki segajo od mitologije in industrijske revolucije do sodobnosti, s čimer rahljajo navidezno lepoto in spodkopavajo konvencionalne analogije. Avtorice in avtorji cvetov predstavljajo učinkovite načine odpora in ponujajo alternative.

JOŽICA MAVSAR NOSAN FOTO: **MARTIN GRUDEN** IN **HELENA GREBENC GRUDEN**

hodnico današnje Papirnice Vevče. Po smrti Fidelisa Terpinca (1875) je bil grad do leta 1938, ko ga je kupila delniška družba Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode, v lasti Terpinčevih dedičev. Med drugo svetovno vojno je v gradu bivala italijanska vojska in ga opustošila. Po letu 1945 je bil spremenjen v večstanovanjski objekt.

Leta 1984 je bil grad oz. grajski kompleks razglašen za kulturni spomenik in spomenik oblikovane narave. Leta 1992 je postal sedež Arhitekturnega muzeja, ki je leta 2010 postal nacionalni muzej in se preimenoval v Muzej za arhitekturo in oblikovanje.

Grad Fužine so med leti 1528 in 1557 zgradili člani ljubljanske meščanske družine Khisl. To je v celoti še ohranjen renesančni grad v Ljubljani. Grad je štirikrilna enonadstropna stavba z ogelnim stolpom. V času njegovega obstoja se je zamenjalo več lastnikov. Leta 1825 ga je na dražbi kupil Fidelis Terpinec, ki je ponovno oživil stavbo in gospodarske dejavnosti v okolici. Ob Ljubljani je postavil tovarno sukna in odej ter mline ob njej predelal v žage in oljarno. Leta 1851 je ustanovil tovarno papirja, pred-

Imeli smo tudi dve predavanji, namenjeni članom društva in vsem občanom. Prvo predavanje je govorilo o spletnih prevarah in pasteh marketinga in ga je pripravil gospod Tilen Blažko, drugo pa je govorilo o čebelah in koristih njihovih proizvodov za zdravje. Predaval je velik poznavalec čebel gospod Brane Boršnik.

Poskrbeli smo še za kulturo in se odpeljali v Mengeš na zabavno predstavo z naslovom Posli pod krinko.

Najbolj obsežna dejavnost v februarju pa je bil letni občni zbor društva.

Poleg uradnega dela smo srečanje popestrili s krajšim kulturnim programom, ki so ga pripravili mlajši učenci iz OŠ pod vodstvom Veronike Lipovec in tokrat tudi naši člani – telovadna skupina pod vodstvom Tatjane Jenko in na novo oblikovana pevska skupina pod vodstvo Ele Gale. Veseli smo bili številčne udeležbe.

Na začetku marca smo odšli na cvetlični sejem PORDENONE. Najprej smo si vzeli čas za kratek ogled mesta Pordenone, ki je sodobno in živahno mesto in prizorišče mnogih kulturnih prireditev. Sprehodili

smo se po starem mestnem jedru, po slikoviti ulici Corso Viktor Emanuele, kjer so zanimiva izložbena okna, prijetne kavarnice in restavracije s tradicionalno italijansko hrano.

Občudovali smo lepo grajeno mestno hišo, ki ima na vrhu dva možička, ki vsako uro z udarjanjem na kladivca štejeta ure. Ustavili smo se na trgu, kjer se dogaja festival nemega filma. Nato smo ljubitelji cvetja uživali na CVETLIČNEM SEJMU, kjer so vsako leto predstavljene novitete na področju vrtnarjenja s širokim izborom izdelkov za nego vrta. Lahko smo tudi kupili razstavljene izdelke.

V aprilu pa že načrtujemo novo potovanje v Furlanijo pod vodstvom gospoda Edija Zgonca. Lepo povabljeni vsi člani, ki vas izlet zanima.

Sveto leto

JOŽE STARIČ

Sveta vrata so posebna vrata v papeških bazilikah v Rimu (bazilika sv. Petra, bazilika sv. Janeza v Lateranu, bazilika sv. Marije Snežne in bazilika sv. Pavla zunaj obzidja), ki so odprta le v jubilejnem letu. Prehod skozi ta vrata simbolizira prehod v novo življenje in prejem božjega usmiljenja: »Jaz sem vrata. Kdor stopi skozme, se bo rešil; hodil bo noter in ven in bo našel pašo.« (Jn 10,9).

POEZIJA

Beli cvet!

Daleč tam na tem planetu
beli cvet je vztrepetal,
ga pomlad je prebudila,
mu življenje podarila.

Pripogibal se je k tlom,
pod cevjo, ki seje zlo,
videl ga ni človek, ki bil je za njo,
saj dane je ukaze izpolnjeval samo.

Cvet je iskal svetlobo,
topline sonca našel ni,
vabil je čebele, katerih ni bilo,
da tisoče cvetov med mnoge poneso.

Omagal je, ni našel, kar si je želel,
tam pod cevjo hrumečo je skoraj ovenel.
Naenkrat pa se dvigne in novo moč dobi,
v svetlobi beli zažari, človeka skoraj zaslepi.

Takrat srce se zgane, ki zakrnelo je,
zapustil je orožje, cvetu zahvalil se.
S seboj ga je odnesel, posadil ga je drugje
in tam, kjer razcveta se, ljubezni polno je.

Nataša Vybiralik Klinc

Adl o tem in onem

JOŽE STARIČ FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

O perspektivi Evropske unije

V trenutni situaciji kaže, kot da Evropa umira in se ne more več postaviti na noge. Srečko Kosovel je v svojih pesmih Evropa umira in Ekstaza smrti že pred sto leti preroško napovedal konec Evrope. A stvari niso vedno take, kot izgledajo na prvi pogled; dostikrat so drugačne tudi za 180 stopinj. Tisto, kar vidimo, je samo delček celote. Ozadja, konteksta in širše slike pa dostikrat ne vidimo. Dogajanje pa je včasih tako neumno, da me prav zabava.

Dejstvo je, da entiteta Evropejec ne obstaja, kot ni obstajala entiteta Jugoslovan. Obstajamo pa Nemci, Francozi, Belgijci, Avstrijci, Hrvati, Slovenci, Španci ... Prav tako ne obstaja Evropa kot celina; na zemljevidu izgleda kot polotok na zahodu Evrazije.

Evropa ima problem, ker ji manjka naravnih virov, energetskih virov; primanjkuje ji delovne sile. Njeno gospodarstvo peša in nima velikih tehnoloških podjetij. Ima vse starejše prebivalstvo, imigrante in LGBT gibanje. Evropska gospodarstva so bolj ali manj v recesiji. Lahko bi rekel, da smo krivi volivci; izvolili smo politike, ki so nas pripeljali do tega stanja. Na propad kaže tudi cenzura, ki se skriva za tako imenovanim sovražnim govorom, dezinformacijami in (rusko) propagando. Menda si nekateri predstavljajo, da bodo s tako imenovano teorijo nadomestitve pripeljali Afričane,

Azijce, Arabce, ki bodo zamenjali stara-joče se evropsko prebivalstvo. Evropa pa bo postala muzej na prostem s svojo zgodovino, arhitekturo, muzeji ...

Evropska unija trenutno deluje kot zavožen projekt, ki brez korenitih reform ne bo preživel. Nastala je kot kartel; v EGS so se države povezovale na gospodarskih temeljih; zdajšnja Evropska unija pa je politična povezava. Kartel sicer še vedno obstaja, a ni več učinkovit in ne deluje. Nekje sem prebral, da je problem v poimenovanju: unija je namreč politični pojem, skupnost (Evropska gospodarska skupnost) pa je drugačna povezava (kartel).

Menim, da ima kartel tako pozitivne kot negativne plati in sam po sebi ni nič slabega, vendar pa EU danes vodijo tako slabi politiki, kakršnih tudi v bivši Jugoslaviji ni bilo (razen tistih konec osemdesetih let prejšnjega stoletja). Tipični primer nekompetentne političarke je zunanjepolitična predstavnica EU Kaja Kallas; njena edina »kvaliteta« je rusofobija.

Bati se je, da bo z uvajanjem evropske vojske in povečanega oboroževanja EU postala še bolj centralizirana. Govorjenje o evropski vojski vzbuja strah. V igri je tudi izdaja evropskih (vojnih) obveznic in uvajanje direktnih davkov, s čimer bi financirali ta projekt. V orožarskih poslih pa je veliko možnosti za korupcijo in pranja denarja.

Za države z majhno gospodarsko močjo, kot je Slovenija, je prihodnost samo v povezovanju. Napaka EU je v tem, da gre za politično povezavo. Vrniti

bi se morali na nekdanje temelje in se povezati gospodarsko. Če hoče preživeti, se bo morala EU decentralizirati in povezava mora spet postati bolj ohlapna. Dopustiti bo treba raznolikost, omejiti migracije in se povezovati na gospodarskih temeljih.

O Trumpovih idejah

Donald Trump je s svojimi izjavami na nek način zabaven. Čeprav imam dovolj časa, ne morem slediti vsemu, kar se dogaja v zvezi z njim. Kanada, Grenlandija, Panama, Gaza ... Njegovim idejam nekateri pravijo Trumpove kaotične bombe, ki povzročajo veliko hrupa. Nad njimi se večina zgraža, majhen del jih podpira, eni pa zastonj dobivajo ideje. Ideja o ureditvi Gaze je tako nesmiselna, da je uresničitev v takšni obliki absolutno nemogoča: Gazo naj uredijo Izraelci, potem pa jo bodo prevzeli Američani. Ideja ni vseč niti Palestincem, ki bi jih preselili (izgnali), niti Izraelcem, ki bi jim vzeli od Boga obljubljeni deželo. Povzročila pa je, da so se arabski voditelji zganili, se začeli ukvarjati s tem problemom in iskati rešitve. Jordanija je zelo hitro prevzela skrb za zdravljenje dva tisoč palestinskih otrok. Morda bodo na koncu arabske države na svoje stroške obnovile Gazo.

Napovedana priključitev Kanade je prav tako povzročila veliko razburjenje. V Kanadi, ki ima edinstveno politično ureditev z zelo samostojnimi provincami, se ponekod začenjajo debate o priključitvi nekaterih provinc ZDA. Nekateri kanadski politiki se že pogovarjajo s Trumpovo administracijo. Na drugi strani pa liberalna kanadska političarka Chrystia Freeland, ki bo na volitvah kandidirala za kanadsko predsednico, hoče, da se Kanada tesneje poveže z evropskimi je-drskimi silami (Francija, Velika Britanija), kar naj bi ji zagotovilo varnost pred veliko sosedo. Tako razmišljanje povzroča večjo zaskrbljenost kot Trumpove izjave.

Nobene od Trumpovih idej ne smemo jemati resno in dobesedno. Dejstvo je, da pri teh kaotičnih bombah nikoli ne moreš vedeti, kaj je zadaj. Morda pa skuša samo sprožiti debate in pospešiti reševanje določenih vprašanj.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugačnem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za zapisano.

Velikolaški učenec Bor Žužek prepričljivo do naslova državnega šahovskega prvaka

MIHA MIHIČ FOTO: ARHIV ŠAHOVSKEGA DRUŠTVA KOČEVJE

Od 17. do 21. 2. 2025 se je v Raden- cih dogajalo posamično državno mladinsko prvenstvo v standardnem šahu, kjer ima igralec na voljo po uro in pol časa za razmišljanje, po vsaki odigrani potezi pa se mu prišteje pol minute dodatnega časa. Šahovske partije trajajo tako tudi do štiri ure.

Bor Žužek je na posamičnem državnem prvenstvu povsem presenetil konkurenco ter dosegel 7 od 9 možnih točk in s tem suvereno in prepričljivo osvojil

krono državnega prvaka v kategoriji do 14 let. Od 3. do 16. oktobra 2025 Bora čaka nov izziv. To je svetovno mladinsko šahovsko prvenstvo v mestu Drač (Dures) v Albaniji.

Njegov izjemen uspeh sta dopolnila Peter Mihič s 4. mestom v kategoriji do 12 let in Adam Mihič s 6. mestom v kategoriji do 16 let. Peter bo nastopil tudi za slovensko reprezentanco na evropskem ekipnem prvenstvu v standardnem šahu do 12 let, ki bo v mesecu juliju.

Vsi trije odlični šahisti so tudi aktivni člani Šahovskega društva Kočevje, ki od letošnjega šolskega leta perspektivnim šahistom omogoča tudi popoldansko šahovsko šolo v Velikih Laščah.

Čestitamo vsem trem, še posebej pa Boru za izjemen dosežek.

Šahisti iz OŠ Primoža Trubarja so državni podprvaki za 2024/2025

MIHA MIHIČ

V soboto, 15. 3. 2025, je v Tolminu potekalo državno šolsko ekipno tekmovanje v šahu. Nastopilo je 19 najboljših osnovnih šol iz vse Slovenije, ki so se predhodno kvalificirale na regijskih tekmovanjih.

Naši šahisti, v sestavi Bor Žužek, Adam Mihič, Peter Mihič in Aljaž Perko, so pod strokovnim vodstvom mentorice Majde Griz v napetem boju v devetih kolih dosegli neverjeten uspeh. Postali so državni podprvaki v kategoriji do 15 let in premagali mnoge šole z dolgo šahovsko tradicijo.

Bravo fantje. Čestitamo.

Kdor ne skače, ni Sloven'c

INŠPEKTOR MUKI FOTO: M. A.

V Laščah kot po navadi nič bistveno novega. Zdaj že veste, ali je prva tradicionalna Pizziada Lasis, ta festival kreativne peke pic, uspel ali ne. Oziroma ali je vreme sodelovalo. Organizatorjem truda nikakor ne gre oporekati; sestankovali so bolj pogosto in bolj dolgo v noč kot pa nekoč Centralni komite zveze komunistov. Zdaj že veste tudi to, kako se je na Trubarjevem vročem stolu odrezal Jan Plestenjak. Zame je bil to eden redkih dni, ko sem Trubarjevo domačijo oziroma tamkajšnjo krčmo obšel v velikem loku.

Pizziada, Plestenjak, zdaj pa še Planica. Kdor ne skače, ni Sloven'c. Dajte jim kruha in iger. Dajte jim vina, piva in skokov. Svet je sicer na neki avtocesti za pekel, a dokler imamo Prevce, Pogačarja in Dončiča je vse lažje. In zadnji vikend v marcu znova sledi športni praznik, ki sicer bolj spominja na neko vseslovensko vrtno gasilsko veselico. Mati vseh gasilskih veselic.

Nek občinski gostinec bo po lanskem padcu v skladu s tistim pregovorom o oslu in ledu tokrat bojda izpustil romanje v dolino pod Poncami, pride pa padli kolesarski šampion Lance Armstrong. Da, taisti, čisto pravi Lance. Ne, ne bo skakal, ne bo šel po nasprotni poti v primerjavi s Primožem Rogličem. Ne bo s kolesa presedlal na skakalne smuči, ampak bo na nekem dogodku, v zameno za seveda zelo spodoben honorar, govoril, kaj se je naučil iz svojih napak. Utegne biti zelo dolgo predavanje in udeležili bi se ga lahko tudi norveški skakalci.

Kaj ima Lance za povedati, me že dolgo ne zanima več. Sem pa zadnjič sedel z neko jugoslovansko športno legendo. S Slobodanom Živojinovićem. Naj mi Nikola Pilić in Željko Franulović ne zamerita, a najbrž je bil celo prva teniška zvezda v bivši Jugi. Danes je znan tudi oziroma predvsem kot mož Lepe Brene, takrat, sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja, pa je bil na hribovitem Balkanu skoraj takšna zvezda kot filmski igralec Velimir Živojinović. Bata, ki je skupaj z Borisom Dvornikom pobil več Švabov

kot celotna Prva proletarska brigada in Cankarjev bataljon skupaj.

Temperamentni Boba je po drugi strani serijsko lomil loparje. In srca. Preden je s Fahreto Jahić stopil pred oltar, je bil prototip plejboja. Najbrž je imel kar precej zarez na svojem loparju; med drugimi so ga povezovali s princeso Diano. Mi je dejal, da ni vse res, kar se je pisalo, da pa ga je Lady Di v družbi Fergie res prišla gledat, ko je igral v Wimbledonu.

Princese Diane že dolgo ni več med nami, da bi povedala svojo plat zgodbe. Kot tudi ne tistega edinega drevesa na sončni strani Trešnice, na katerega je moj dober prijatelj nekoč v neki mešanici navala jeze in želje, da posnema Živojinovića, zalučal lesen lopar. Tam je zdaj že dolgo vrtec in ... »Sad igraju se neki novi klinci,« či se sposodim besede Đorđeta Balaševića.

Nam pa so ostali spomini, kako smo nogometne gole vlekli na sredo šolskega igrišča in potem med njimi napeli tisto precej dotrajano mrežo, da smo lahko z lesenimi loparji udrihali po tako oguljeni žogici, da tudi pes ne bi več stekel za njo. Pri tem smo sanjarili, da bomo imeli nekoč servis kot Boba in žensko kot Brena. Sanje se nam niso docela uresničile, smo

pa danes nekateri vsaj videti kot Boba. Z nekaj deset kilogrami in nekaj sivimi lasmi (pre)več ter bolečinami v križu.

Boba je še vedno zelo zgovoren, le o ugrabitvi sina tudi četrto stoletja kasneje (še) ne želi govoriti. Precej redkobeseden je bil tudi, ko je beseda nanesla na proteste v njegovi rodni Srbiji. Kdo ve, morda se boji, da se bo nekoč izkazalo, da je bil na napačni strani zgodovine. Protesti, demonstracije, revolucija, imenujte kakor hočete, Vučić in njegovi Čaciji se (še) ne dajo. Vučić dobro ve, da ima vsaka revolucija strašnega sovražnika. Čas. »Revolucija je kot velika ljubezen. Na začetku je boginja. Sveti namen. Toda vsaka ljubezen ima strašnega sovražnika: čas. Vidimo jo takšno, kot je. Revolucija ni boginja, ampak k*rbna. Nikoli ni bila čista, nikoli sveta, nikoli popolna. In pobegnemo, najdemo drugo ljubimko, drug vzrok. Hitre, umazane zadeve. Poželenje, a brez ljubezni. Strast, a brez sočutja. A brez ljubezni, brez vzroka smo nič! Ostajamo, ker verjamemo. Odhajamo, ker smo razočarani. Vrnemo se, ker smo izgubljeni. Umremo, ker smo predani,« je v Profesi-onalcih, dobrem filmu iz šestdesetih let prejšnjega stoletja, revolucijo sijajno opisal Jack Palance alias Jesus Raza.

BOBA ŽIVOJINOVIĆ

In memoriam Nada Škulj

Lepega jesenskega dne, v sredo, 6. 11. 2024., ob 16. uri smo se pred mrliškimi vežicami poslovili od drage soproge Nade Škulj iz Rašice, mame, babice in prababice. Nato je sledil sprevod v cerkev z mašo in ponovno sprevod do pokopališča, kjer je njen zadnji dom.

JOŽE ŠKULJ

Bilo je lepo sončno vreme, kajti pravijo: kakršen je bil človek, takšno je vreme ob pogrebu. Sledila je pogrebna pogostitev pri Kropcu na Mali Slevici in vrnitev v prazen dom.

Ležem k počitku, ki je vse kaj drugega kot počitek, kajti za menoj je skoraj 64 let skupnega življenja s pokojno soprogo. Strmim v prazno posteljo ob sebi, ki mi je leta nudila prostor za pogovore in zakonske dolžnosti.

Najprej se vprašam, ali se splača živeti in zakaj mora smrt vse odločati? Nato se počasi zavedam, da mora iti življenje naprej ob čakanju na lastno smrt, da se rešim iz tega sveta, ki ni drugega kot eno samo umiranje. A življenje je kruta stvar in me ne spusti iz rok. Kakorkoli obračam liste življenju, ugotavljam eno samo praznino iz dneva v dan. Izgubim tek do hrane in vse bolj postajam odsoten in čutim, da me obvladuje praznina, iz katere ni izhoda, in, kot sem že dejal, molim za pokojno soprogo in čakam na lastno smrt.

Kaj naj naredim in kako organizirati nadaljnje življenje, kajti za minulo življenje mirne vesti trdim, da se je splačalo živeti. Mogoče je ravno to odločujoče, da zapolnim to praznino in nadaljujem z medsebojnim spoštovanjem in ljubeznijo do najinih otrok in vnukinj, ker se spoštujemo in imamo radi.

Tako mi ne ostane drugega kot spoštovanje življenja in oseb, ki sočustvujejo z menoj in pomagajo, kakor lahko, a v trpljenju sem sam. Boštjan organizira, da mi iz šolske kuhinje ob delavnikih dostavljajo dnevno kosilo; za zajtrk in večerjo se najdem nekako po svoje, da zapolnim fiziološke potrebe. Za sobotna in nedeljska kosila sem si kupil bone v Domu za starejše na Vidmu, a včasih bom povabljen na kosilo k Boštjanu ali Bojani. Skratka, ni več tako in ne bo nikoli več, kot je bilo.

Zelo pogrešam brata Franceta, ki je pred nekaj leti umrl v 93. letu

starosti, kajti veliko sem hodil k njemu, da sva klepetala in obujala spomine na prehojeno mladost in trenutne razmere. Tako mi ne preostane drugega, kot da strmim ob dolgih večerih v televizijo, ki mi ne pomeni nič, in ura je 23.00, ko se odpravim v posteljo, kjer se nadaljuje agonija do jutranjih ur. A hiša je prazna kakor moje življenje.

(Spodnje vrstice besedila, sem napisal pred leti dragi soprogi za najinih 55 let skupnega življenja): **Draga Nada, danes mineva 55 let najinega zakona, kajti na današnji dan 4. 2. 1961 si dahnila »DA«, ko te je matičar vprašal, »ali me vzameš za moža«!**
Z ljubeznijo, tvoj soprog Jože!

Leta 2016 sva s soprogo Nado praznovala njenih 80 let srečnega življenja.

A pride čas, na katerega nimaš nobenega vpliva, in dela po svoje. Žalost, ki jo čutim, je nekakšen splet bolečine, strahu, odtujenost, zlasti samota, ki me razjeda, a si ne morem pomagati.

Uteho najdem le v razmišljanju, v katerem jo je našla tudi naša pokojna mati, ko je izgubila soprogo pri 37 letih, s tremi majhnimi otroki, med vojno vihro, ko ni bilo mogoče dobiti niti soli, kaj šele osnovnih potreb za življenje.

Hkrati čakam, da se ponovi prikaz drage soproge, kot se mi je po dveh dneh njene smrti, ko sem sedel v dnevni sobi in razmišljal. Vrata so bila na pol odprta in nekaj me je zvalo, da sem pogledal proti vratom.

S polno zavestjo trdim, da se mi je pokazala v običajni dnevni obleki za trenutek, nekaj sekund, in izginila. Poklical

sem jo, a je ni bilo več. Prešinila me je misel in pričel sem moliti, da se vrne, zlasti za njen mir.

Spomini na ljubljeno soprogo so vedno prisotni in mi ne dajo miru. Drugega mi ne preostane, kot da dnevno hodim h grobu, ji prižgem svečo, a po licih mi tečejo solze. Tako je in ne sramujem se solza; hkrati se bojim večera, ker ne morem spati.

Tako je iz dneva v dan, kajti Bog mi je vzel soprogo, ki sem jo ljubil skoraj 64 let, a tolažim se s tem, da sem star in nimam več kaj pričakovati od življenja.

Najin zadnji večer

Tvoj pogled sem poznal, ki me je vedno vabil, a najin zadnji večer se je končal brez povabila v objem, kajti odšla si za vedno.

Poljubljaj sem te, da bi se vrnila v najino življenje, a sem občutil le hlad tvojih lic in oči, ki so ugasnile.

Najino življenje je iz dneva v dan rojevalo pesem o lepoti, ljubezni in naravi, ki mi je edina ostala.

Sedaj sem sam in ni nikogar, da bi me objel in mi vrnil zavest, da sem človek z dušo in srcem.

In memoriam Janja Pirc

1960-2024

Mnogo prezgodaj se je poslovila od nas veteranka, članica Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Velike Lašče Ivica Janja Pirc.

V času osamosvojitvene vojne je bila skrbnica obrambnega načrta KS Velike Lašče in izvajalka mobilizacije, kar je tudi vestno opravila.

Zahvaljujemo se ji za njen dragoceni prispevek v procesu slovenske osamosvojitve.

Naj ne bo nikoli pozabljeno!

Njenemu soprogu Borutu, njeni mami in vsem njenim svojcem izrekamo iskreno sožalje.

Naj mirno počiva v svobodni slovenski zemlji.

OZVVS Velike Lašče

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.*

ZAHVALA

ob slovesu naše drage mame

MARIJE PRILESNIK

(26. 5. 1935 – 18. 2. 2025),

Mala Slevica

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjene sveče, cvetje in mašne darove. Posebna zahvala župniku Andreju Ojstrežu za spodbudne besede in lepo opravljen pogrebni obred. Hvala pogrebni službi Zakrajšek in pevcem.

Žalujoci vsi njeni.

Zahvale

ob izgubi bližnjih lahko oddate preko e-pošte **trobla@velike-lasce.si** ali v **tajništvu Občine Velike Lašče**.

Zahvali lahko priložite fotografijo; besedilo naj bo v obsegu do 400 znakov s presledki.

Cena objave znaša
20 EUR + DDV.

Uredništvo

Nagradna križanka

Nagrajenka križanke iz Troble številka 1 je Jelka Zakrajšek.

					SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	ŠTIKOT- NO OB- TESANO DEBLO	NEODLO- ČEN, BO- JAZLJIV ČLOVEK	VISOKA ŠOLA ZA LIKOV. U- METNOST	IZDELO- VALEC KOŠEV	RAST- LINSKA BODICA	HVALNICA	KRATEK, REZEK GLAS	OBLIKA IMENA IRM- GARDA	OKOSTJE	OTOK V FRANCO- SKI PO- LINEZJI	
TROBLA	GORA JZ. OD KOBARIDA	PODTAL- NA DE- JAVNOST	ELEMENT HOJE	MAZILO, KREMA RAFKO IRGOLIČ						SLOV. IMUNO- LOG (ALOJŽ)	NASELJE NA UGLJANU KRPNANJE					
MIKROOR- GANIZEM						PRIPRAVA NA KO- LESČIH, HOJICA	KIRURG BRECELJ MOŠTVO					GIBANJE, PREMI- KANJE ZRAKA	EVA TERČELJ DOKAZ OD- SOTNOSTI			
NEKDANJI AVSTRUJ. POLITIK MOCK					DEL HEMO- GLOBINA RAZGRA- JANJE			NAROD V JUGO- VZHODNI EVROPI								
KATRAN				NA HITRO NARISANA SKICA				JAVEN POZIV, KLIC						DRŽAVA V INDIJSKEM OCEANU	NEKDANJI AVSTRUJ- SKI KOVANEC	
OSMANSKI VOJAŠKI POVELJ- NIK				POLMER OTO VRHOVNIK				IZDAJA KNJIGE REKA V EGIPTU								
AVTOR PRVE SLOV. OPERE									STRMINA GLASBILO V OBLIKI ZABOJČKA							
ULICA			REKA V VARŠAVI MEDVEDEK VREČAR				ILIRSKO PROVINCE VODILO, GESLO									
VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI				MESEC VELIKI TRAVEN SAD			ČRNA LUNA LUKA ELSNER				NASPROT- JE DOB- REGA	ŠTEFAN JUG KULTURNA RASTLINA				
TROBLA	NADALJ- NJE BIVA- NJE, OB- STAJANJE	OPOJNO SREDSTVO CERTI- FIKAT						ZVER IZ DRUŽINE KUN OSMIJ								
DRAG KAMEN					TOPILO ZA LAKE IRSKI BRINOVEC						SRBSKA PEVKA NOVA- KOVIC					
MESTO V SEVERNI ITALIJI							ČEBELI PODOBNA ŽUŽELKA, KI PIČI				GORA Z. OD ŽELEZNE KAPLE					
STOPNJA V RAZ- VOJU																
TINA ROBNIK			AMERIŠKA PLOŠČIN- SKA MERA	NEON GIB												
OČE KAJNA IN ABELA					MOTO- KROSIST GAJSER	URADNI SPIS										
SOVJET- SKI POLITIK HRUŠČOV																
PESNIK ELEGIJ																
PROSTOR V CERKVI ZA ORGLE IN PEVCE				MATIJA TOMC												

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali ga oddajte v tajništvo občine oziroma pošljite na naslov trobla@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do **14. 5. 2025**. Izžrebanec bo prejel nagrado in bo objavljen v Trobli št. 3.

Za varno prihodnost vaše
lastnine in vas samih -
zavarujte se z nami!

ZAVAROVALNO ZASTOPANJE

Boštjan Rojc s. p.

Trubarjeva cesta 67, 1315 Velike Lašče
m: 031 777 945, e: info@boštjanrojc.si
www.boštjanrojc.si

KNUT
ŠVEDSKE TOPLLOTNE ČRPALKE

Toplotna črpalka
NÖRDIS OPTIMUS PRO

SISTEM ZRAK - VODA

DELOVANJE DO -25°C

IZJEMNO TIHO DELOVANJE

SEGREVANJE VODE DO 65°C

EKO SKLAD
SUBVENCIJA
DO 2.500 EUR

DARILO OB NAKUPU!
Klimatska naprava

ENERGETSKO
UČINKOVITA KLIMATSKA
NAPRAVA NORDIS, MOČI 2,5 kW

Ponudba velja za izbrane modele toplotnih črpalk Nordis, do 28.2.2025 oziroma do razprodaje zalog.

WWW.KNUT.SI

080/71-72

TROBLA

Naslednja številka izzide
21. maja 2025.

Gradivo oddajte do
7. maja 2025.

Oglase sprejemamo na
trobla@velike-lasce.si ali
po tel. **01 7810 370.**

Objava malih oglasov
(do 60 besed s presledki)
je **brezplačna**. Cenik je
dostopen na spletni
strani Troble.

smo vaš najljubši
vrtni pomočnik!

MEGADOM

UREŠNICE IDEJE GENEJE

Nekatere fotografije so simbolične.

MEGADOM | RIBNICA | 01/8351 640

PETER HREN, S.P.

GRADEŽ 14, 1311 TURJAK

GSM: 031/356 668

TEL:01/7881 366

STEKLARSTVO

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

UREJANJE VRTOV ŠTORMAN
ENEJ ŠTORMAN S.P.

☎ **040 784 656**

✉ storman.enej@gmail.com 📍 Videm Dobrepolje

Sajenje,
košnja,
obrezovanje sadnega drevja,
obrezovanje grmovnic in dreves,
...

microera

Microera Jože Šilc s.p.
Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16

☎ 051 358 762

✉ info@microera.si

www.microera.si

- vsi paketi NAJ že za 9,99 €/mesec
 - paketi NEO po enotni ceni že za 29,99 €/mesec
- *več na www.telekom.si

DELOVNI ČAS

PON - PET 8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00

SOBOTA 8.30 - 11.30

TelekomSlovenije

LIP ODKUP HLODOVINE

LIP BOHINJ
From wood to wonders.

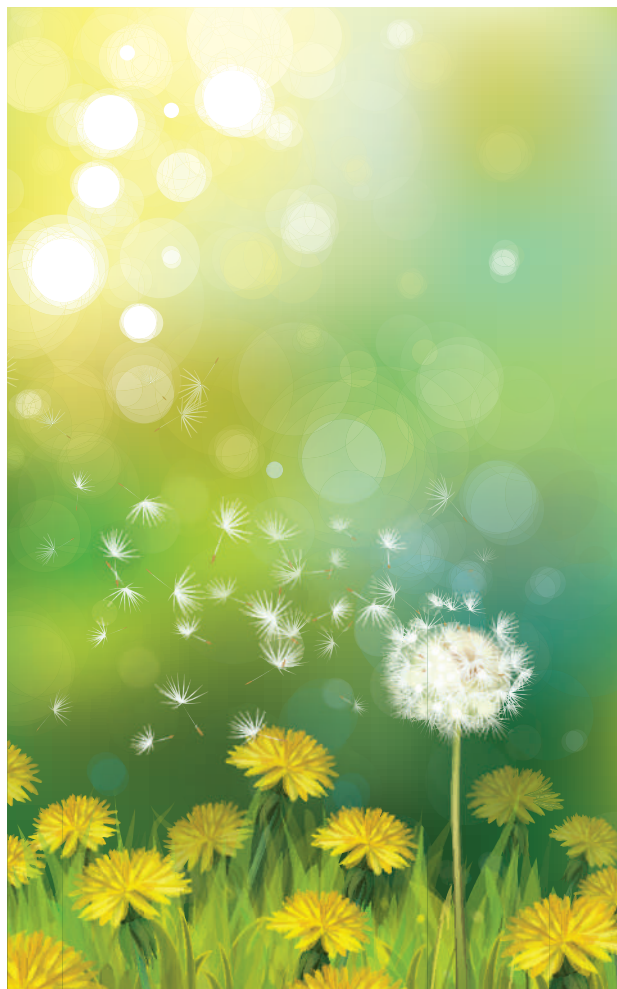

lipbohinj.si

Vaš partner v gozdu že 70 let

Predelava hlo dovine na lastni žagi
Kratki plačilni roki in zanesljivo plačilo
Možnost izbire elektronske izmere
Pošten odnos do lastnikov gozdov

📍 ŠTRELJ Miha ☎ 030 634 434

Za lep nasmeh skrbimo že 25 let

 invisalign®

bredent
medical

- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- BREDEDENT SKY implantati
- Nevidni ortodontski aparat **INVISALIGN**
- Ortopansko slikanje zob

ZZ

Goran Petrovič dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija

25 let

Adamičeva 30 | 1290 Grosuplje | T +386 1 787 34 13 | M +386 41 723 731

PROIZVODNJA IN MONTAŽA PVC IN ALU POHIŠTVA

AKCIJA

PVC IN ALU VHODNIH VRAT

PRIBA

PVC VHODNA VRATA

Izola

Žiri

Logatec

Kranj

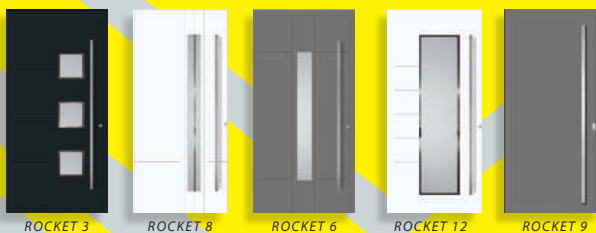
Celje

BELA OBOJESTRANSKO
Cena: 1.160,00 € + DDV

BELA - DEKOR
Cena: 1.310,00 € + DDV

DEKOR - OBOJESTRANSKO
Cena: 1.390,00 € + DDV

ALU VHODNA VRATA

ROCKET 3

ROCKET 8

ROCKET 6

ROCKET 12

ROCKET 9

**STANDARDNE BARVE
OBOJESTRANSKO**
Cena: 1.670,00 € + DDV

**+ GRATIS
MONTAŽA
ZA VSA VRATA**

POKLIČI 051 449 334

PRIBA Okna d. o. o. | Razstavni salon: Laporje 32, 1311 Turjak | 051 402 780 | info@priba-okna.si | www.pribaokna.si

Cene vrat so za 1. velikostni razred (dim.: 1000 x 2100 mm). Cene vrat so za standardne barve. V montaži je vključena tudi dostava do 30 km od našega skladišča na Turjaku. V ceni vrat je vključena obojestranska INOX kljuka. Pri PVC vratih je polnilo debeline 24 mm. Pri ALU vratih je polnilo debeline 62 mm. Aplikacije na vratih so samo na zunanji strani. Pri ALU vratih je polnilo na zunanji strani poravnano z okvirjem, na notranji strani je steklitvena letvica. Na vseh vratih je upoštevano standardno mat steklo brez motiva. Dostava nad 30 km, demontaža, odvoz, obdelava špalet se obračuna dodatno. Za fizične osebe se obračuna 9,5% DDV, za pravne osebe se obračuna 22% DDV, oz. je obrnjena davčna obveznost.

telemach

Eno mesto za vse.

net
do 1 Gbps

TV
230+

tel
∞

mob
∞

Vrhunska televizija, super hiter internet, fiksna in mobilna telefonija.

Telemach Kočevje | Reška cesta 25 | 1330 Kočevje | 070 321 488 | kocevje@posrednik.telemach.si
Telemach Ribnica | Škrabcev trg 36 | 1310 Ribnica | 070 321 444 | ribnica@posrednik.telemach.si

telemach.si

Zbiramo prednaročila...

BODI IN. INSTER

Popolnoma električni Hyundai
že od 16.790 EUR.*

*INSTER že od 23.990,00 EUR - subvencija za nakup električnih vozil 7.200,00 EUR.

Poraba (min.-maks.) 14,9-15,1 kWh/100 km pri različici z 49 kWh baterijo, v skladu s standardom WLTP. Emisije CO₂ od 0 g/km v skladu z WLTP. Slika je simbolna. Več informacij je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si.

Avtohiša Zalar d.o.o.

Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče, 01 7881 999, 031 331 920 prodaja@avtohisazalar.si www.avtohisazalar.si

SVOBODA!

POGUM ZA SPREMEMBE IN STABILNOST KOALICIJE

Vlada dr. Roberta Goloba skupaj s koalicijo sledi načrtanim reformam, ki prispevajo k blaginji državljanek in državljanov. Dobro delo se pozna tudi na lokalni ravni. Naj omenimo rekordno visoke povprečnine za občine (najvišje v vsej zgodovini Slovenije), s katerimi občine ustvarjajo spodbudno življenjsko okolje.

REKORDNI DOBIČKI IN GOSPODARSKA RAST

Slovenska podjetja beležijo rekordne dobičke, prav tako je nadpovprečna gospodarska rast. Dejstvo je, da gospodarstvo še nikoli ni beležilo takšnih dobičkov kot v aktualnem mandatu. Pozitivni mednarodne kazalce in priznanja, ki jih Slovenija prejema na evropski in svetovni ravni.

REFORME V ZAKLJUČNI FAZI

Vlada napoveduje dokončanje pokojninske in zdravstvene reforme v tem mandatu, kar bo zagotovilo stabilnost za prihodnje generacije. Ena ključnih sprememb je ločitev javnega zdravstva od zasebnega, kar bo povečalo dostopnost zdravstvenih storitev. Vlada ostaja zavezana stanovanjski politiki, za katero namerava vsako leto vložiti 100 milijonov evrov.

SKRIB ZA UPOKOJENCE IN ENAKOPRAVNOST

Lani je bila rast pokojnin 8,8 %, letos pa dodatnih 4,5 %. To je trajna izboljšava, ki povečuje socialno varnost starejših. V Svobodi si prizadevamo za družbo, v kateri vladata enakopravnost in socialna pravičnost ter kjer je zagotovljena svoboda izražanja.

CENE ELEKTRIKE POD NADZOROM

Januarske in februarske položnice za elektriko so zaradi regulacije in ukrepov parlamenta, ki je na pobudo Svobode sprejel potreben interventni zakon, najnižje v zadnjih letih.

LOKALNO DELOVANJE – OBČINA VELIKE LAŠČE

Potekajo intenzivne priprave na prehod občine Velike Lašče pod okrilje UE Ribnica! Hkrati potekajo tudi pomembni dogovori za pridobitev statusa spomenika državnega pomena za Trubarjevo domačijo ter zagotovitev ponovnega financiranja tega kulturnega bisera.

Naročnik oglasa je Gibanje Svoboda LO Velike Lašče

18.
april

Vabljeni
na celodnevni
dogodek posvečen
varnosti.

9.00–17.00 ROKODELSKI CENTER RIBNICA

**VARNO in
ZABAVNO**

Sodelujejo:

Agencija za varnost prometa • Policija • Gasilci • Center za krepitev zdravja Ribnica • Nacionalni inštitut za javno zdravje • Medobčinski inšpektorat in redarstvo • Civilna zaščita občina Ribnica • Sintal d.o.o. • Zavarovalnica Triglav • Prostofer • Varstveno delovni center Ribnica • Center za socialno delo Ribnica • Komunala Ribnica • Slovenske železnice • Upravna enota Ribnica • In mnogi drugi.

OBČINA RIBNICA

RCR | turizem RIBNICA

ARBORISTIKA

- ✓ obrezovanje dreves
- ✓ posek dreves
- ✓ drobljenje vej
- ✓ obrezovanje živih mej

Kontakt

Joško Miklič s.p.
068 668 364
urejanje.okolice.miklic@gmail.com

Koledar prireditev

marec/april /maj

Petek, 28. marec, 19:00
Levstikov dom, Velike Lašče
**VELIKOLAŠKI KINO:
MARIJA**
(KUD PT Velike Lašče in JZ Trubarjevi kraji)

Sobota, 29. marec
Primorska
PO SLOVENSKI OBALI
(PD Velike Lašče)

Sobota, 5. april, 10:00
Trubarjeva domačija
**LITERARNA DELAVNICA
»KRATKICE« Z ANO
PORENTA**
(JZ Trubarjevi kraji)

Sobota, 5. april
Kamniško Savinjske Alpe
POHOD NA GOLI VRH
(PD Velike Lašče)

Ponedeljek, 7. april, 18:00
Ponedeljek 14. april, 18:00
Knjižnica Velike Lašče
PRAVLJIČNA URA
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

sobota, 12. april, 8:00
Velike Lašče
**SPOMLADANSKA
ČISTILNA AKCIJA**
(Občina Velike Lašče)

Torek, 15. april, 18:00
Glasbena šola Velike Lašče
**KONCERT
ZAČETNIKOV**
(Glasbena šola Ribnica)

Četrtek, 17. april, 19:00
Trubarjeva domačija, Rašica
**ODPRTJE RAZSTAVE
BERNARDKE PETROVIĆ
MAGER – BENAMI**
(JZ Trubarjevi kraji)

Ponedeljek, 21. april
Tradicionalni pohod na Sv. Primož
**VELIKONOČNI
POHOD**
(PD Velike Lašče)

Petek, 25. april, 19:00
Nedelja, 27. april, 17:00
Levstikov dom, Velike Lašče
**VELIKOLAŠKI KINO:
BAMBI: ŽIVLJENJSKA
POT V GOZDU**
(KUD PT Velike Lašče in JZ Trubarjevi kraji)

Petek, 25. april, 8:00
Levstikov dom Velike Lašče
NAJDIHOJCA
(KUD PT Velike Lašče)

Nedelja, 26. april
Ponikve – Velike Lašče
**POHOD PO
BRODNIKOVI POTI**
(PD Velike Lašče, TD Dobropolje in JZTK)

Nedelja, 4. maj, 9:00
Velike Lašče
FLORJANOVA MAŠA
(GZ Velike Lašče)

Nedelja, 4. maj, 11:00
Smrečje pri Turjaku
**KOMEMORACIJA V
SMREČJU**
(Društvo Zarja spominov)

Ponedeljek, 5. maj, 18:00
Knjižnica Velike Lašče
PRAVLJIČNA URA
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

Petek, 9. maj, 19:00
Nedelja, 11. maj, 17:00
Levstikov dom, Velike Lašče
**VELIKOLAŠKI KINO:
DIPLODOK**
(KUD PT Velike Lašče in JZ Trubarjevi kraji)

Sobota, 10. maj
Polhograjsko hribovje
**POHOD PO
POLHOGRAJSKEM
HRIBOVJU**
(PD Velike Lašče)

Sobota, 17. maj, 19.30
Levstikov dom, Velike Lašče
**KONCERT OB 35. LETNICI
DELOVANJA - VEČER
SLOVENSKIH POPEVK**
(Velikolaška vokalna skupina)

Nedelja, 18. maj, od 9:00 do 17:00
Trubarjeva domačija
**MEDNARODNI
MUZEJSKI DAN**
(JZ Trubarjevi kraji)

VELIKOLAŠKA TRŽNICA

na trgu pred
Levstikovim domom
v soboto, 29. marca,
med 8. in 11. uro ter
ob sobotah,
12. in 26. aprila,
med 9. in 12. uro

26. aprila bo obratovala
tudi izmenjevalnica
oblačil v Levstikovem
domu.

Če bi še kdo želel
prodajati na velikolaški
tržnici, naj stopi v stik
z nami!

www.velikolaska.si